

Kaposvár Megyei Jogú Város Települési Környezetvédelmi Programja

Időtáv: 2019-2030

2018.december

Kaposvár Megyei Jogú Város Települési Környezetvédelmi Programja

Időtáv: 2019-2030

Tartalom

1	Vezetői Összefoglaló	8
2	Bevezetés	11
2.1	A környezetvédelmi program készítésének alapelvei	11
2.2	A program időtávja	12
3	Jogszabályok; stratégiák, akcióprogramok	13
4	Helyzetértékelés	15
4.1	Természeti adottságok	15
4.2	Társadalmi és gazdasági helyzetkép	33
4.2.1	Társadalmi háttér	33
4.2.2	Gazdasági háttér	35
4.3	Közzszolgáltató szervezetek	39
5	Települési Környezetvédelmi Program céljai, előírásai	42
5.1	Középtávú célok (6 év)	43
5.2	Környezeti jövőkép, meghatározott célok	44
6	Korábbi Települési Környezetvédelmi Program eredményei, felülvizsgálata	53
6.1	Zöldterület-gazdálkodás: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok	53
6.2	Levegővédelem: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok	54
6.3	Vízvédelem: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok	56
6.4	Föld/talaj védelem: a korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok	57
6.5	Természetvédelem: természetvédelmi programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban	57
6.6	Hulladékgazdálkodás: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok	58
6.7	Energiagazdálkodás: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok	61
6.8	Közlekedés: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok	63
6.9	Zaj-, rezgésvédelem: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok	66
6.10	Környezetbiztonság: város jogszabályokban megfogalmazott feladatai	67
7	Települési Környezetvédelmi Program beavatkozási területeinek azonosítása és intézkedési javaslatok	68
7.1	Környezettudatosság erősítése	69
7.2	Települési környezet tisztasága	69
7.3	Zöldterület-gazdálkodás	70

7.4	Levegővédelem	71
7.5	Vízvédelem/vízgazdálkodás	72
7.6	Föld/talaj védelem.....	74
7.7	Épített környezet védelme	74
7.8	Természetvédelem	75
7.9	Kommunális szennyvízkezelés, -gyűjtés, -elvezetés, -tisztítás.....	76
7.10	Hulladékgazdálkodás.....	77
7.11	Energiagazdálkodás	78
7.12	Közlekedés	78
7.13	Zaj-, rezgésvédelem	79
8	Végrehajtási keretrendszer	81
8.1	A program megvalósításának intézményi háttere	81
8.2	Finanszírozás, források	82
8.3	Nyilvánosság biztosítása	84
8.4	Nyomonkövetés, monitoring feladatok	85
9	Mellékletek	86
9.1	Regionális és megyei keretekhez, programokhoz való kapcsolódás	86
9.1.1	Somogy Megye Területfejlesztési Konceptiója	86
9.1.2	Somogy Megye Területfejlesztési Programja, 2014-2020 (STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV PROGRAM)	87
9.1.3	Somogy Megye Területrendezési Terve	90
9.2	A települési környezetvédelmi programhoz kapcsolódó Önkormányzati Rendeletek, tervek, programok	91
9.2.1	Kaposvár Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója És Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020.....	91
9.2.2	Kaposvár Területrendezési Terve	92
9.2.3	Kaposvár fenntartható városi mobilitási terve.....	92
9.2.4	Önkormányzati rendeletek.....	93
9.3	Kaposvár közszolgáltatást végző szervezetei.....	95
9.3.1	Kaposvári Inert Hulladékkezelő és Szolgáltató Zrt. (http://www.kihisz.hu/)	95
9.3.2	Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (http://www.khg.hu)	96
9.3.3	KAVÍZ Kaposvári Vízf- és Csatornamű Kft.....	103
9.3.4	Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft.	106
9.3.5	Kaposvári Környezetvédelmi Kft.	106
9.3.6	További Közszolgáltatók.....	107
9.4	Tématerületenként meghatározott programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban.....	110
9.4.1	Levegő programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban.....	110

9.4.1	Vizek programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban.....	112
9.4.1	Föld programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban.....	115
9.4.2	Természetvédelem: természetvédelmi programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban.....	119
9.4.1	Hulladékgazdálkodás programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban	121
9.4.1	Energiagazdálkodás programjavaslatok	125
9.4.2	Közlekedési programjavaslatok az előző környezetvédelmi programban..	126
9.4.1	Zaj-, rezgésterheltség programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban	129
9.4.1	Környezetbiztonsági programjavaslatok.....	131
9.4.2	Önkormányzati környezetvédelmi programjavaslatok az előző környezetvédelmi programban.....	133
9.5	Kiemelt turisztikai fejlesztések	134

Ábrajegyzék

1. ábra: Kaposvár területén található kistájak.....	15
2. ábra: Kaposvár és környékének felszíni vizei.....	18
3. ábra: NO ₂ koncentráció változása Kaposváron 2007-2016 között	21
4. ábra: Erdők Kaposváron és környékén	24
5. ábra: Működő vállalkozások száma a különböző iparágakban Kaposváron 2011-2015 között, forrás: KSH.....	35
6. ábra: Kaposvár, Somogy megye és a Dél-Dunántúl régió GDP növekedési üteme vásárlóerő paritáson	38
11. ábra: Kaposvár Környezetvédelmi Programjának Célrendszere.....	43
7. ábra: Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. létesítményeinek helyszínei: Hőgyész, Kaposvár (2), Nagybjom.....	97
8. ábra: Integrált Minőség Biztosítás	100
9. ábra: Hulladékpiramis	102
10. ábra: KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. integrált rendszere	103

Táblázatjegyzék

2. táblázat: Levegőminőségi adatok az országos manuális mérőhálózat adatai alapján 2003-2007 között, Forrás: KSH.....	20
3. táblázat: Értékelés a rendelkezésre álló teljes 2016. évi adatállomány alapján települések szerint éves határértékhez viszonyítva	20
4. táblázat: NO ₂ koncentráció változása 2007-2016 között Kaposváron	21
5. táblázat: A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége Kaposváron (1000 kWh); forrás: KSH.....	32
6. táblázat: Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége Kaposváron; forrás: KSH.....	32
7. táblázat: Távhőellátásra felhasznált hőmennyiség a lakosság részére Kaposváron (Gigajoule); forrás: KSH.....	33
8. táblázat Lakónépesség változása (KSH).....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
9. táblázat Népmozgalom alakulása Kaposváron (KSH).	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
10. táblázat: Lakónépesség és a jól karbantartott, szabadidős és rekreációs célokat is szolgáló zöldterületek, forrás: KSH	48
21. táblázat: Környezettudatosság erősítésére vonatkozó intézkedések.....	69

22. táblázat: Települési környezet tisztaságára vonatkozó intézkedések	70
23. táblázat: Zöldterület-gazdálkodásra vonatkozó intézkedések.....	70
24. táblázat: Levegővédelemre vonatkozó intézkedések	71
25. táblázat: Vízvédelem/vízgazdálkodásra vonatkozó intézkedések.....	72
26. táblázat: Föld/talaj védelemre vonatkozó intézkedések.....	74
27. táblázat: Épített környezet védelmére vonatkozó intézkedések.....	74
28. táblázat: Természetvédelemre vonatkozó intézkedések	76
29. táblázat: Kommunális szennyvízkezelésre, -gyűjtésre, -elvezetésre, -tisztításra vonatkozó intézkedések.....	76
30. táblázat: Hulladékgazdálkodásra vonatkozó intézkedések.....	77
31. táblázat: Energiagazdálkodásra vonatkozó intézkedések	78
32. táblázat: Közlekedésre vonatkozó intézkedések	79
33. táblázat: Zaj-, rezgésvédelemre vonatkozó intézkedések	80
34. táblázat: A stratégia célrendszeréhez tartozó eredményindikátorok	85
1. táblázat: Környezetvédelmi Programhoz kapcsolódó rendeletek; forrás: kaposvar.hu .	93
11. táblázat: Programjavaslatok levegő témakörében	110
12. táblázat: Programjavaslatok víz témakörében.....	113
13. táblázat: Programjavaslatok föld témakörében.....	116
14. táblázat: Programjavaslatok természetvédelem témakörében	119
15. táblázat: Programjavaslatok hulladékgazdálkodás témakörében	122
16. táblázat: Programjavaslatok energiagazdálkodás témakörében.....	125
17. táblázat: Programjavaslatok közlekedés témakörében.....	127
18. táblázat: Programjavaslatok zaj- és rezgés témakörében	130
19. táblázat: Programjavaslatok környezetbiztonság témakörében	132
20. táblázat: Programjavaslatok önkormányzati környezetvédelem témakörében.....	133

1

Vezetői Összefoglaló

Kaposvár kiemelt figyelmet fordít a kedvező környezeti állapot fenntartására, ill. a környezeti problémák megoldására. A Települési Környezetvédelmi Program célja a jelenlegi állapotértékelésén keresztül, támaszkodva a korábbi eredményekre egy hosszútávon fenntartható- lakható város irányába mutató helyi környezetpolitika kialakítása, illetve folytatása.

A Kaposvár Megyei Jogú Város Települési Környezetvédelmi Program jövőképe, a Város környezetügyi tevékenységének átfogó felelőssége, hogy feladatai magas színvonalú ellátásával segítse elő Kaposvár fenntartható társadalmi-gazdasági fejlődését, ugyanakkor tudatosan lépjen fel a társadalmi és környezeti értékek rombolása ellen és hatékonyan működjön közre a környezeti szemléletformálásban. Ez átfogó, rendszerszemléletű megközelítést és a környezeti szempontoknak a város életének minden területén való figyelembe vételét teszi szükségessé.

A települési környezetvédelmi program kizárólag azokra a feladatokra koncentrál, amelyek végrehajtása az önkormányzati intézmények döntési hatáskörébe tartozik, azok hasznélvezői mindenekelőtt a helyi lakosok, valamint a helyi környezet. A környezeti célok eléréséhez önmagában a helyi önkormányzat erőfeszítései nem elegendők, a szükséges lépések egy része a helyi lakosság és vállalkozói szféra szemléletének átalakulását, a kapcsolódó feladatokban való aktív részvételét feltételezi. A környezetvédelmi program ugyanakkor Kaposvár környezetvédelmi céljainak lefektetése által minden települési szereplő számára átláthatóvá teszi a tervezett fejlesztések környezeti, és végső soron a helyi lakosság életminőségében jelentkező hasznait, így elősegíti azok társadalmi elfogadottságának növelését, és ez által végrehajtásuk megkönnyítését.

Kaposvár környezetvédelmi programjának átfogó célja a városi környezetpolitika keretrendszerének rögzítése, amely a környezeti szempontok fokozott érvényesítésének elősegítése által a településen élők egészségi állapotának és életminőségének, valamint a település közigazgatási területén lévő környezeti elemek minőségének javítását szolgálja.

A jövőkép teljesülését két jelentősebb átfogó cél támogatja, melyek a város környezeti eredményeinek fenntartását, környezeti állapotának megtartását (1), valamint a környezeti állapot javítását (2) tűzte ki célul. Az átfogó célok teljesülése a következő stratégiai célok mentén történik:

- Városi értékek megismerése, katasztere (Strat CÉL1)
- Az egyedi tájspecifikus értékek megőrzése (Strat CÉL2)
- Csapadékvízvezetés fejlesztése (Strat CÉL3)
- Megújuló energia részarányának növelése (Strat CÉL4)
- Zöldfelületek növelése (Strat CÉL5)
- Károsanyag, szennyeződés kibocsátások csökkenése (Strat CÉL6)
- Környezeti szemlélet-formálás erősítése (Strat CÉL7)

Kaposvár Programjának beavatkozási területei

A települési környezetvédelmi program küldetése Kaposvár környezetvédelmi helyzetének feltárása, a környezeti célok kijelölése, és az azokhoz szükséges intézkedések meghatározása, melyek elősegítik a város környezeti szempontjainak fokozott érvényesítését a helyi fejlesztések, beruházások tervezése és megvalósítása során.

A beavatkozási területekhez tervezett programok az alábbiak, melyek megvalósításának alprogramjai segítik a célok elérését.

Beavatkozási terület	Program
1. Környezettudatosság erősítése	1. Szemléletformáló akciók szervezése, célcsoportok: óvodás iskolás korcsoport 2. Fejlesztések tervezésénél lakosság bevonása, közösségi tervezés 3. Alátámasztó tanulmányok elkészítése 4. Civil szervezetek bevonása, erősítése
2. Települési környezet tisztasága	1. Közterületek tisztán tartása 2. Hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátása 3. Közterületi hulladékgyűjtők bővítése
3. Zöldterület-gazdálkodás	1. Zöldterület fenntartása 2. Fasorok kataszterének felvétele 3. Zöldterület nagyságának növelése, erdőtelepítési stratégia kialakítása, Deseda környéki területet kiemelve
4. Levegővédelem	1. Levegő minőségmérő műszer telepítése 2. Szálló por mennyiségének csökkentése
5. Vízvédelem/vízgazdálkodás	1. Felszíni vizek védelme 2. Felszín alatti vizek védelme 3. Csapadékvíz elvezetési rendszer műszaki állapotának rendezése 4. Ivóvízminőség védelme 5. Ivóvíz pazarló fogyasztást megelőző szemléletformálás
6. Föld/talaj védelem	1. mezőgazdasági, erdő művelési águ területek megőrzése 2. helyes talajművelés
7. Épített környezet védelme	1. Műemlék épületek megóvása 2. A településképi harmóniájának fokozott védelme, a tervek egyeztetése az engedélyezési eljárások során. 3. A károsodott, tönkrement településrészek és épületek felmérése és rendbehozatalára a település szociális, gazdasági és környezeti érdekeit figyelembe vevő rehabilitációs, revitalizációs stratégiák kidolgozása és fokozatos megvalósítása.

Beavatkozási terület		Program
		4. Városi szintű program és eszközrendszer kidolgozása az épített környezet védett értékei hatékony védelmére.
8.	Természetvédelem	1. Természetvédelmi területek kezelése 2. Új természetvédelmi területek kijelölése
9.	Kommunális szennyvízkezelés, -gyűjtés, -elvezetés, -tisztítás	1. Szennyvízkezelő technológiai felújítása 2. Szennyvízelvezető vezeték-hálózat karbantartása, felújítása
10.	Hulladékgazdálkodás	1. Lomtalanítás házhozmenő gyűjtésének megteremtése 2. Újrahasználati központ működtetése 3. Házhozmenő háztartási fáradt olaj begyűjtésének bevezetése 4. Szemléletformálás
11.	Energiagazdálkodás	1. Közütemények energiahatékony felújítása 2. Távhő hőellátásának biztosítása biomassza fűtőművel 3. Közvilágítás korszerűsítésének 2. üteme
12.	Közlekedés	1. Elektromos hajtású járművek előtérbe helyezése 2. Intermodális csomópont megépítése 3. Kerékpárúthálózat bővítése 4. R67-es gyorsforgalmi út megvalósítása
13.	Zaj-, rezgésvédelem	1. Beruházások kapcsán zaj-, rezgésvédelmi határértékek betartása 2. Zaj-, rezgéshatások vizsgálata

Nyomonkövetés

A célok teljesítésének pontos nyomon követését és értékelését a meghatározott indikátorok segítik. A programban hosszú távra meghatározott intézkedéseinek utánkövetését nehezíti, hogy az eredményeket nem lehet hat évre szóló konkrét követelmények szerint értékelni. A tervezés során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy a célok a legtöbb esetben számszerűsítve legyenek, így meghatározható, hogy az időszak végére milyen mennyiségi és minőségi változás érhető el és az milyen mértékben teljesült az egyes szakterületeken, illetve a környezetállapot mutatókban. A megfelelő nyomonkövetés szempontjából lényeges, hogy a felmért környezeti problémák széleskörűségére és súlyosságára tekintettel a problémák és a célok prioritási sorrendjének meghatározása megtörténjen.

A tervezés időtávja alkalmas a komolyabb környezeti problémák kezelésére is.

A nyomonkövetés feladata a Hivatal szervezetében a Környezetfejlesztési Igazgatóságé, aki minden évben beszámolót kell készítsen a program megvalósításának előrehaladásáról.

2 Bevezetés

A Környezetvédelmi Program célja, hogy feltárja a várost érintő környezeti problémákat, bemutassa azok lehetséges megoldásait, figyelembe véve a helyi természeti- és környezeti adottságokat, valamint az önkormányzati, hatósági és a környezeti tudatosság által szabott kereteket. A környezeti program egy olyan stratégiai tervdokumentum, ami kijelöli mérhető célokat, ezek eléréséhez szükséges beavatkozásokat és azok részletes meghatározását a teljesítéshez szükséges személyi, tárgyi, szakmai, anyagi és szervezeti feltételeket és a feladatok megvalósítására megállapított határidőket és felelősöket.

Jelen környezetvédelmi program feltárja a kapcsolatokat a város további stratégiai és cselekvési programjaival, összehangolva a tervezett feladatokat, megerősítve a különböző célok mentén tervezett városfejlesztési terveket. A környezetvédelmi program elvi szintű megalapozottsága jelenti egyrészt a környezetvédelem alapelveinek, másrészt a programozás alapelveinek a figyelembe vételét, érvényesítését.

2.1 A környezetvédelmi program készítésének alapelvei

Kapcsolódva a Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz, Kaposvár Környezetvédelmi Programjának feladata, hogy magas színvonalú környezetügyi feladatok ellátásának támogatásával segítse elő a társadalmi-gazdasági fejlődést, ugyanakkor tudatosan lépjen fel a társadalmi és környezeti értékek rombolása ellen és hatékonyan közreműködjön a környezeti szemléletformálásban. Kapcsolódva a környezetvédelmi törvényben szereplő alapelvekhez, amelyek kiemelten a környezethasználat helyes módjára (elővigyázatosság, megelőzés, helyreállítás), a felelősség vállalására (szennyező fizet), a közérdekből fakadóan az együttműködés és átláthatóság fontosságára hívják fel a figyelmet (tájékoztatás, nyilvánosság), Kaposvár Környezetvédelmi programja is ezen alapelvek mentén készült.

A program készítése során a környezeti problémák, jelenségek, folyamatok összetettségéből eredően mind nagyobb teret kap a holisztikus megközelítés, az integráció elve, valamint a rövid, közép és hosszú távú szempontok egyidejű figyelembevétele. Továbbá kiemelten fontos a területiség elvének érvényesítése, a fenntartható térhasználat, a kedvező területi hatások elősegítése és területi szinergia megvalósítása, valamint a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokhoz illeszkedő, területileg differenciált beavatkozások kialakításának elve. A programkészítésben jelentős szerepe van a helyi erőforrások fenntartható hasznosításának, miszerint törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére, de egyben a helyi sajátosságok, sokszínűség, készletek védelmére is.

A Környezetvédelmi Program 2019-2030 időtávjának tervezése során figyelembe vett alapelvek között szerepel, hogy a tervezés kollektív és szakmák közötti tevékenységként valósul meg, a programnak a társadalom-gazdaság-természet összefüggéseit figyelembe

véve készül és a program részeredményeire támaszkodva valósulnak meg a hosszú távú célok is.

2.2 A program időtávja

Az 1995. évi LIII. környezetvédelmi törvény (Kt.) 46.§ (2.) bekezdése az önkormányzatok számára kötelező feladatként írja elő a környezetvédelmi program elkészítését. Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata első alkalommal 1997-ben készített 6 évre szóló környezetvédelmi programot, majd folyamatos ellenőrzés, és előrehaladási jelentések mellett mindig elkészítette az újabb programokat. Az idei évben elkezdődött egy újabb középtávú program előkészítése. A települési környezetvédelmi program - a Nemzeti Környezetvédelmi Program tervezési intervallumát is figyelembe véve- **középtávú program**. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lennének a források rendelkezésre állásának függvényében hosszú-, vagy nagytávú feladat meghatározásai. A környezetvédelmi programban foglaltak aktualizálása érdekében a fent is említett törvény a program kétévenkénti felülvizsgálatát írja elő.

3

Jogszabályok; stratégiák, akcióprogramok

Kaposvár Környezetvédelmi Programja több tartalmi és megvalósítási ponton kapcsolódóik országos és regionális vagy megyei tervekhez, stratégiákhoz, programokhoz cselekvési tervekhez. A tartalmi és a megvalósításhoz kötődő kapcsolat bemutatását **9.1 számú melléklet** részletesen tartalmazza.

Országos keretek, nemzeti kapcsolódási pontok

- Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)
- Az Országos Területrendezési Terv
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS) céljai
- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia céljai
- Nemzeti Energiastratégia 2030
- Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve 2010-2020
- Magyarország Vízyűjtő-gazdálkodási Terve
- Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2020
- Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia
- Nemzeti Energiastratégia
- Nemzeti Épületenergetikai Stratégia
- Energia- és klímaturatossági Szemléletformálás Cselekvési Terv
- Magyarország Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terve 2020
- A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programhoz (KEHOP) (2014-2020) való kapcsolódás

Regionális és megyei keretekhez, programokhoz való kapcsolódás

- Somogy Megye Területfejlesztési Konceptiója
- Somogy Megye Területfejlesztési Programja, 2014-2020 (Stratégiai És Operatív Program)
- Somogy Megye Területrendezési Terve

A települési környezetvédelmi programhoz kapcsolódó helyi önkormányzati rendeletek, tervek, programok

Kaposváron a környezet állapotának védelme érdekében több rendelet, terv és program is rendelkezésre áll. Kiemelt a kapcsolat a „Kaposvár Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiója És Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020”-ban foglaltakkal, és Kaposvár Megyei Jogú Város Fenntartható Energia és Klíma Akciótervével.

A környezetvédelmi programmal összefüggő helyi rendeletek öt kategóriára oszthatók:

- Településrendezési, településszerkezeti és szabályozási tervek
- Közterületekkel kapcsolatos rendeletek
- Az önkormányzat vagyonával kapcsolatos rendeletek

- Az önkormányzat szervezete és működése
- Az önkormányzat által megállapított díjak

Az egyes kategóriába tartozó önkormányzati rendeleteket a **9.2 számú melléklet** tartalmazza.

Kiemelt Önkormányzati rendeletek

Az iparosított technológiával épült lakóépületek energiatakarékosságot célzó felújításának támogatásáról szóló 17/2001. (III. 29.) számú rendelet. Az iparosított technológiával épült lakóépületek széndioxid-kibocsátás csökkentést és energia-megtakarítást eredményező korszerűsítésének, felújításának állami támogatásához kapcsolódó önkormányzati támogatásról szóló 44/2009. (IX. 03.) számú rendelet: a CO₂ kibocsátásának csökkentése érdekében hozott első, nagy volumenű beruházás sorozat első lépéseként említhetjük. Szinte az összes panel épület energetikai korszerűsítése (nyílászáró csere, szigetelés) megtörtént ezen program keretén belül. A Vagyonkezelő Zrt. adatszolgáltatása alapján 50% volt a megtakarítás, ugyanis az átlaglakás fogyasztása ezen épületeknél 33 GJ/évről 16/GJ év-re csökkent, a kibocsátás csökkenés 7626 tCO₂/év.

A Deseda tó és környékének használatáról és védelméről szóló 53/1993. (XII. 15.) számú rendelet. A Deseda tó és környéke helyileg védett természetvédelmi területté nyilvánításáról szóló 22/1994. (V. 18.) számú rendelet: szabályozzák a tó környékének használatát, a horgászati és szabadidős tevékenységeket. Az utóbbi rendelet helyi védetté nyilvánította, és szabályozta a környező területek mezőgazdasági művelését.

A köztisztaság fenntartásáról, a települési szilárd hulladék kezeléséről, a hulladékok szelektív gyűjtéséről és ártalommentes elhelyezéséről szóló 54/2001. (XII. 6.) számú rendelet leginkább a közterületek tisztán tartásáról, és a hulladék elszállításának, és ártalommentes elhelyezésének szabályozásáról szól a szabályozás, melynek többszöri módosítása követi a központi jogszabály, és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásban bekövetkezett műszaki változásokat.

A talajterhelési díjról szóló 40/2004. (VI. 11.) számú rendelet hozzájárul a talaj-, talajvíz, és a felszín alatti vizek védelméhez.

A levegőminőség védelméről szóló 77/2009. (XI. 24.) számú rendelet: A rendelet célja a környezeti levegő minőségének tartós és hatékony megóvása és javítása, a légszennyezettségi határérték túllépések megakadályozása, az emberi egészség védelme és a levegő jó állapotának megőrzése a helyi levegővédelmi követelmények szabályozásával. Külön kitér a nyílt téri égetésre, tüzelésre.

A város egyes területeinek, fasorainak és fáinak védetté nyilvánításáról szóló 27/2001. (VI. 12.) számú rendelet a természetvédelmi értékekkel kapcsolatos jogokat és köteleességeket tartalmazza.

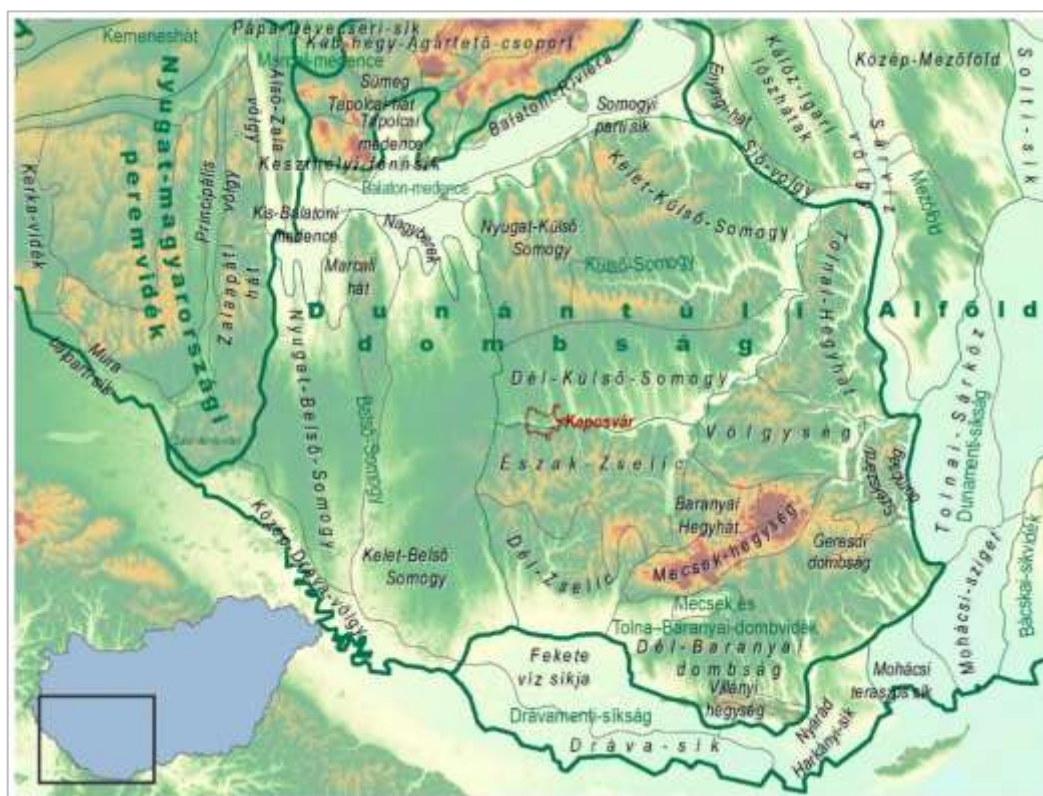
4

Helyzetértékelés

4.1 Természeti adottságok

Kaposvár területe a Dél-Külső-Somogy és az Észak-Zselic kistájokon fekszik, azok közös határán.

1. ábra: Kaposvár területén található kistájak

Domborzat

A Dél-Külső-Somogy kistáj a dél-külső-somogyi löszfelszínnek is nevezett, mintegy 40 km hosszú és 15 km széles területének az átlagosan 130-160 m tszf-i magasságú síkságát É-ről a Nyugat-Külső-Somogy és a Koppány menti hát peremének a déli szegélye határolja, míg D-ről a Kapos völgye és Ny felől a belső-somogyi hordalékkúp jelenti a határát.

A kistáj felszínének jellegzetes formái az egymással párhuzamosan lefutó, helyenként a Kaposba hegyesszögben betorkolló tágas, lapos völgyek és a köztes, viszonylag sík, teraszokra emlékeztető alacsony löszhátak. A terület viszonylag egyhangú domborzatát bizonyos mértékben színezik a helyenként előforduló kisformák. Ilyenek pl. az É-D-i

irányban egymás mögött sorakozó, völgylépcsők, völgytágulati mélyedések, fülkék, löszmélyutak.

Az Észak-Zselic kistáj a Kapos-völgyből meredek lejtőkkel 250-300 m átlagmagasságra emelkedő dombság, ami Ny-on Belső-Somoggyal, K-en a Völgységgel és a Baranyai-Hegyháttal szomszédos.

A D-i zezzugos határa a Kapos és a Dráva (Feketevíz, Pécsi-víz) közti vízválasztó, amely Dél-Zselictől különíti el és ezen a területen található a legmagasabb pontja, ami a Hollófészek (358 m tszf). A terület egy erősen és közepesen tagolt dombság.

Kaposvár város fekvéséből és geológiai adottságaiból származik a város egyik jelentős talajvédelmi és egyben környezetvédelmi problémája, a dombvidéki erózió. A rétegvonalas művelési mód, a teraszok, a vízfogók, az állandó növényborítottság, stb. mellett a '70-es évektől kezdődően elindított dombvidéki melioráció, a betonozott (kövezett) csapadékvíz elvezetők rendszerének kialakítása rendkívül komoly előrelépést jelentett. Mindezek mellett a dombvidéki erózió, földcsuszamlás ma is problémát jelent az Eötvös u., Mikszáth u., Jókai u., Rózsa- és Nyugatvárfa utcában. A lakott területekre történő szél általi beporzáson túl, a csapadékvízzel az utakra jutó sár, majd por komoly levegőtisztasági gondot okoz.

A domborzati erózió okozta problémával bizonyos település részeknél számolni kell. Ilyen, veszélyeztetett területeken történő építési munkáknál minden esetben talajmechanikai szakvélemény készítése lenne célszerű.

Éghajlat

A területre jellemző a mérsékelt meleg és mérsékelt nedves éghajlat. Az elmúlt évek alapján évente 2000-2020 óra napfénytartam a megszokott, aminek részeként nyáron 810, télen közel 200 óra a napsütéses órák száma. Az évi középhőmérséklet 10,0-10,3 °C körüli, melyet évszakos bontásban is vizsgálva a nyári félévben 16,6-17,0 °C az átlaghőmérséklet, ami az ápr. 2-5. és okt. 20. közötti időszakot foglalja magába, azaz 195-200 napon át a középhőmérséklet több mint 10 °C. A fagymentes időszak hossza 194-198 nap közötti, ami jellemzően április közepétől és október végéig is eltarthat. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 33,0 °C körüli, a téli minimumoké -17,0 °C körüli.

A csapadék évi átlaga nagyjából 650-730 mm közötti érték.

A területen kimondottan uralkodó szélirány nincs, de viszonylag nagyobb a Ny-i és az É-i szél gyakorisága. Az őszi hónapokban megnő a K-i szelek aránya a többi rovására. Az átlagos szélesség 3 m/s alatti.

Talaj

A löszös talajképző kőzeteken - a térszíni elhelyezkedéstől függően - 19%-ban barna-földek, 33%-ban csernozjom barna erdőtalajok, valamint mészlepedékes csernozjom talajok (34%) alakultak ki. A barnaföldek a Dél-Külső-Somogy kistájon nagyobb összefüggő területen Magyaregres környékén és Gyűl aj fölött található. Mechanikai összetételük vályog, vízgazdálkodásuk - mind a víztartó, mind a vízvezető és a vízraktározó képességet tekintve - kedvező. Zömmel szántóként (78%) és erdőként hasznosíthatók. A lankás lejtőknek köszönhetően kicsi az eróziós potenciáljuk. Kaposvártól K-re, kb. a Csornát és Somogyszilát összekötő vonalig csernozjom barna erdőtalajok a jellemzők. Talajadottságaik, vízgazdálkodási tulajdonságaik és termékenységük besorolásuk a barna földekéhez hasonló, szerves- anyag-tartalmuk a csernozjom dinamika érvényesülése következtében nagyobb. Erdősültségük csekély; mintegy 90%-ban szántók lehetnek. A barnaföldeknél alacsonyabban fekvő területeken fordulnak elő. Az előbbi határvonaltól Ny-ra eső területet

a mészlepedékes csernozjom talajok uralják. Termékenységük igen kedvező. Kitűnő talajadottságaik következtében szinte kizárólag szántóterületek.

A folyó- és patak völgyekben öntés réti és lapos réti talajok képződtek, hasznosításukban a gyepgazdálkodás lehet a meghatározó.

Felszíni és felszín alatti vízkészletek

A Mecsek és a Balaton menti dombok közti vizek a Kapos vízrendszeréhez tartoznak. A Kapos és két nagyobb mellékveze közül a Koppány a Dunántúli dombság vízfolyása, a Baranya csatorna pedig a Mecsek északnyugati részének vizeit gyűjti össze.

A terület dombvidéki része felszíni vízfolyásokban elég gazdag. A csapadék 40 évi átlaga a hegység területén megközelíti a 800 mm-t, és a dombvidéken sem jelentéktelen. A lehullott víz egy része azonban úgy szivárog el, hogy csak a mélyebb víztartókat táplálja, és forrásokon át sem jut vissza a felszíni vizekbe. A kasztos területek vízgyűjtőjén pl. vörös vízfolyások alakulnak ki, amelyek a kasztra érve víznyelőkben végződnek. A Dunántúli-dombság vízfolyásainak vízjárása többé-kevésbé hasonló a Kapos folyóéhoz. Kisvizei augusztus-szeptember hónapban, hóolvadási nagyvizei márciusban jelentkeznek, de a nyári záporok is okozhatnak áradást.

Kaposváron folyik keresztül a Kapos, melyet számos kisebb patak táplál, többek között:

- Deseda-patak,
- Orci- patak,
- Baté-patak,
- Füredi-vízfolyás,
- Hársasberki-patak,
- Inám-patak,
- Kisgát-patak,
- Kiskondai-patak
- Bárdi-patak,
- Berki-patak,
- Töröcskei-patak,
- Zselic-patak,
- Surján-patak,
- Baranya-csatorna

A kisebb vízfolyások száraz periódusban ki is száradhatnak és az árvizek főleg tavasszal fordulnak elő.

A fentiek közül Kaposvár területén folyik át több kisebb patak, mint a Deseda-patak, Zselic-patak, Füredi-vízfolyás, Csöröge-völgyi-patak, Töröcskei-patak, Berki-patak, Kisgát-patak. Ezeknek a kisvízfolyásoknak a vízgyűjtője a Kapos.

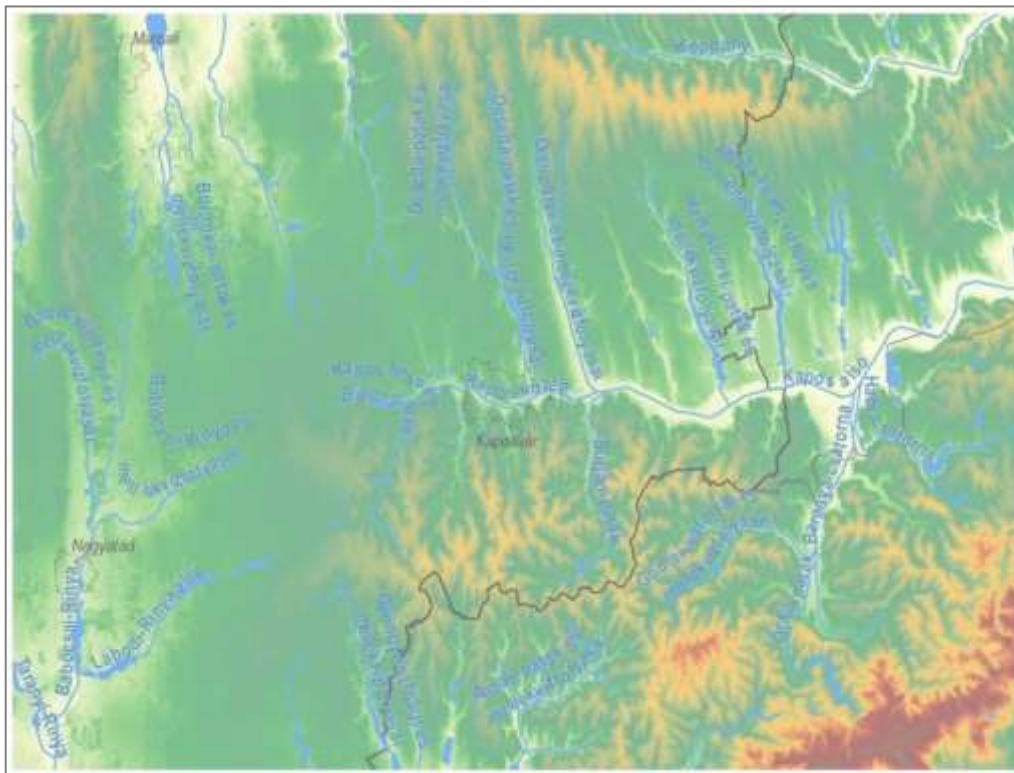
A széles völgyekben több halastavat, természetes tavat és tározót találunk. A Deseda-patak felduzzasztásával létrehozott Deseda-tó az ország leghosszabb (kb. 8 km) mesterséges tava (218 hektár).

A talajvíz a völgyekben 2-4 m mélyen található, a lejtőkön 4-6 m között áll, a dombhátak alatt még mélyebben áll és a mennyisége csak a Kapos- völgyben számottevő. Kémiaiailag túlnyomóan kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű, a talajvíz szulfáttartalma csak a Kapos-völgyben éri el a 60 mg/l-t. A nitrátosodás itt is jelentkezik.

Mindkét kistájon jellemző, hogy a rétegvíz mennyisége viszonylag kevés. Az artézi kutak mélysége 200 m közeli, a kitermelt vízhozamok pedig az 500 l/p-et ritkán haladják meg.

2. ábra: Kaposvár és környékének felszíni vizei

Deseda víztározó

A Deseda-víztározó Kaposvártól északra található, 8 km hosszú, átlagosan 300-400 m széles, 26 km kerületű, üzemi vízszinten 245 ha területű, tájolása ÉNY-DK irányú. A tó vízgyűjtő területe 167 négyzetkilométer, ami Nyugat-Külső-Somogy és Dél-Külső-Somogy kistáj területén helyezkedik el, összesen 16 település (Gamás, Polány, Somogygeszti, Mernye, Somogyaszaló, Somogyvár, Vityapuszta, Somogyvamos, Edde, Somogyjád, Alsóbogát, Várda, Magyaregres, Kaposvár-Toponár, Kaposvár-Kaposfüred, Kaposvár) területén.

A Deseda víztározó építése 1974-ben megkezdődött és 1975-ben vízjogi létesítési engedélyt (Vg.5081-T/1975-1; VK.sz. S.LXXII/54) kapott, majd 1976-ban az üzembe helyezése megtörtént. Az 1998-ban kiadott üzemelési engedély módosítása (H1234-14/1998-12) szerint a tározó funkciói: halászat és horgászat, árvízcsúcs-csökkentés, vízkészletgazdálkodás, vízminőség szabályozás, idegenforgalmi mellékhasznosítás, fürdés, vízisportok, csónakázás. Az utóbbi időszakban a tó hasznosítására vonatkozóan előtérbe kerültek az idegenforgalmi (turisztikai) rekreációs, sportolási lehetőségek.

A felszíni állóvizekkel kapcsolatos egyik legnagyobb probléma a növényi tápanyagdúsulás eredményeként kialakuló eutrofizáció. A vízminőség megóvása érdekében a trofitást (a víz szervesanyag-termelő képességét), a toxicitást (a víz

mérgezőképességét) és a szaprobitást (a víz szervesanyag-bontó képességét) befolyásoló, meghatározó anyagok vízbe jutását kell megakadályozni.

A vízminőség védelme érdekében egyrészt a tározót tápláló vízfolyások és azok vízgyűjtő területéről, másrészt a tározó közvetlen környezetéből bekerülő eutrofizációt okozó anyagok mennyiségének meghatározása és jogi, közgazdasági, műszaki eszközökkel a tározóba kerülés megakadályozása, valamint bizonyos fizikai, kémiai, biológiai módszerekkel történő tőrehabilitációs rendszerek alkalmazása kiemelten fontos feladat.

Levegőminőség

Légszennyezőanyagok kibocsátása tekintetében az emisszió források három típusát különböztethetjük meg:

- pontforrások (kémény, kürtő),
- vonalforrások (mozgó gépjárművek),
- diffúz források (felületi, épület).

A pontforrásokon keresztül emittált légszennyező anyagok mennyisége általában jól mérhető, vagy számítható, a vonalforrások - amelyek jellemzően közlekedési eredetű emissziókat jelentenek - által kibocsátott légszennyező anyagok mennyisége szintén modellezhető. A legnehezebb a diffúz forrásokon keresztül légtérbe távozó anyagmennyiségek becslése, bár néhány emisszió forrásra léteznek ilyen jellegű modellek.

A légszennyezettség kialakulásában (immisszió) az emisszió kívül a kibocsátás effektív magasságának és a meteorológiai paramétereknek van szerepe. Az ipari források emissziója általában magasabb pontforrásokon történik, ami ugyanolyan emisszióval a hígulás következtében alacsonyabb immissziós koncentrációt eredményez. Kedvezőtlenebb ebből a szempontból a kommunális- illetve közlekedési eredetű emisszió, ahol a kibocsátás effektív magassága alacsonyabb, így ugyanolyan kibocsátás esetén magasabb immissziós koncentrációk alakulnak ki. A helyi klimatikus hatásoknak is nagyobb a szerepe, mint a magas pontforrások esetében. Ebből az következik, hogy a kommunális- illetve közlekedési eredetű légszennyezésnek nagyobb a részesedése a légszennyezettség kialakulásában, mint amit az emissziók arányából várhatnánk.

Kaposvár nem tartozik az ország szennyezett levegőjű városai közé. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy nincsenek helyi konfliktusok a környezeti levegő állapotából adódóan a város egyes területein, elsősorban a fűtési, és a kültéri étetési kibocsátásokra vonatkoztatva. A forgalmas utaktól távolabb jobb a levegő minősége, a forgalmas utak mellett néhány szennyezőanyag tekintetében erősebben szennyezett.

A város geográfiai elhelyezkedéséből adódóan a levegőben lévő szennyező anyagok koncentrációját elsősorban a helyi emissziók határozzák meg. A legjelentősebb helyi kibocsátások:

- ipari emissziók,
- lakossági - elsősorban fűtési eredetű - légszennyezés,
- közlekedés,
- természetes eredetű porszennyezés,
- ipari imisszió.

A levegőminőségi adatok SO₂ és ülepedő porra vonatkozóan 2003-2007 közötti időszakra állnak rendelkezésre. Ennél hosszabb távú idősor NO₂-re 2017 decemberig elérhető.

1. táblázat: Levegőminőségi adatok az országos manuális mérőhálózat adatai alapján, Forrás: OLM

	2003	2004	2005	2006	2007		2015	2016	2017
A levegő nitrogén-dioxid (NO ₂)-szennyezettsége (µg/m ³)	39,2	29,0	37,0	29,1	32,6		29,9	32,5	36,0
A levegő kén-dioxid (SO ₂)-szennyezettsége (µg/m ³)	2,1	1,5	1,8	2,0	–		–	–	–
A levegő ülepedő porral való szennyezettsége (µg/m ³)	9,0	5,3	4,4	4,7	8,4		–	–	–

Az Országos Meteorológiai Szolgálat által közzétett „2017. évi összesítő értékelés hazánk levegőminőségéről a manuális mérőhálózat adatai alapján” című dokumentum tartalma szerint Kaposvár légszennyezettségi adatai az alábbiak voltak.

2. táblázat: Értékelés a rendelkezésre álló teljes 2017. évi adatállomány alapján települések szerint éves határértékhez viszonyítva

Település	Légszennyezettségi index			összesített index
	NO ₂	SO ₂	ÜP	
Kaposvár	megfelelő (3)	-	-	megfelelő (3)

A légszennyezettségi index¹ értékei az alábbiak:

Index	Értékelés	Nitrogén-dioxid (µg/m ³)	Kén-dioxid (µg/m ³)	Ülepedő por (g/m ² *30nap)
		középérték	középérték	középérték
		éves	éves	éves
1	kiváló	0-16	0-20	0-4
2	jó	16-32	20-40	4-8
3	megfelelő	32-40	40-50	8-10
4	szennyezett	40-80	50-100	10-20
5	erősen szennyezett	80-	100-	20-

A NO₂ koncentráció változása 2007-2016 között Kaposváron a következőképpen alakult.

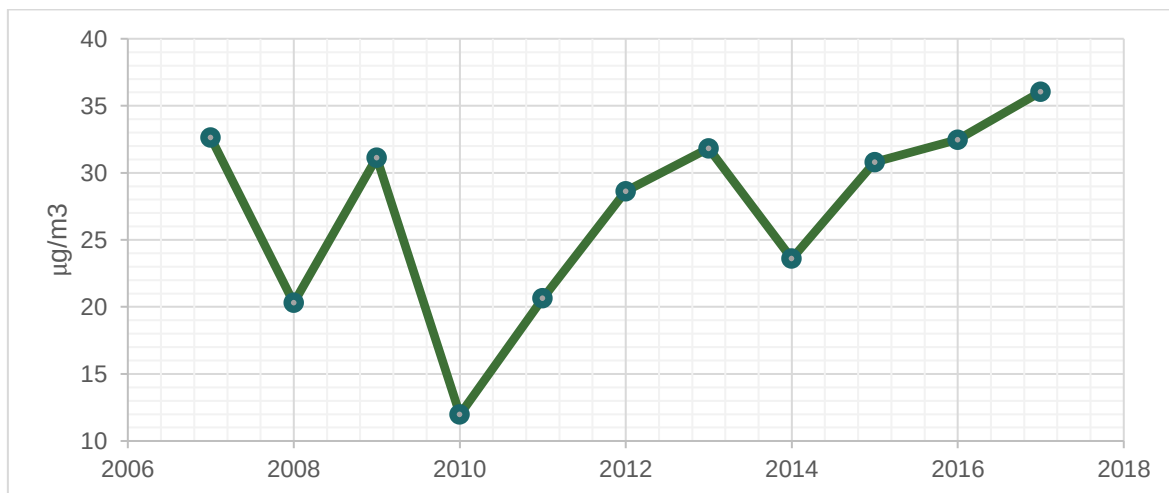
¹ A légszennyezettségi index kidolgozása a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendeletben és módosításaiban szereplő határértékek alapján történt.

3. táblázat: NO₂ koncentráció változása 2007-2016 között Kaposváron

Kaposvár vizsgált év	NO ₂ / év koncentráció (µg/m ³)
2007.	32.63
2008.	20.30
2009.	31.13
2010.	11.97
2011.	20.64
2012.	28.62
2013.	31.83
2014.	23.60
2015.	29.94
2016.	32.47
2017.	36.04

3. ábra: NO₂ koncentráció változása Kaposváron 2007-2016 között

A szennyezések forrása a következőkből adódhat:

- lakossági eredetű légszennyezés
- közlekedésből adódó légszennyezés
- természeti eredetű porszennyezés
- levegő bűz szennyezettsége
- levegő biológiai szennyezettsége

Lakossági eredetű légszennyezés

A lakossági eredetű légszennyezést gyakorlatilag a fűtésből eredő szennyezőanyag kibocsátás jelenti. A lakossági egyedi fűtőberendezések nem kötelezettek bejelentésre, a megfelelő környezetvédelmi előírásokat a tüzelő berendezések gyártóinak kell betartaniuk.

A szén- és olajtüzelés háttérbe szorulásával jelentősen csökkent a fűtési eredetű - elsősorban kén-dioxid, korom és por - kibocsátás az elmúlt 15-20 évben, így gyakorlatilag a fűtési és nem-fűtési félévek légszennyezettségi állapota közötti különbség jelentősen csökkent. A gázfűtés előnyei akkor érvényesülnek, ha az égéstermékeket kéményen vezetik el, a gázfűtés széleskörű elterjedésében nagy szerepet játszó parafet gázkonvektorok azonban az égéstermékeket általában az ablakok alatt vezetik ki a szabadba. Az ilyen készülékekkel ellátott többszintes lakóépületeket főként nitrogén-oxidból és szén-monoxidból álló "szennyezőanyag burok" veszi körül, amely fűtési időszakban megnehezíti a megfelelő szellőztetést.

2018. szeptember 26-án újabb országos rendelkezések léptek életbe a kazáncserék kapcsán, melyek főként a társasházakban élőket érintik: megszűnik a turbós kazánok helyére felszerelhető ErP minősítéssel rendelkező TURBO kondenzációs készülékek gyártása, illetve a szigorított nitrogén-oxid (NO_x) kibocsátási érték miatt az eddig ErP minősítéssel elfogadott hagyományos kéményes készülékekben is jelentős műszaki átalakítás szükséges. A fenti szabályozás több EU-s jogszabály miatt is szükséges. A 813/2013/EU és a 814/2014/EU kazáncsere-rendelet értelmében 2016. július 1-jétől kizárólag ErP minősítéssel ellátott gázkazánok szerelhetők fel. Az egyéni fűtési rendszerrel rendelkező családi házaknál és lakásoknál már az elmúlt két évben sem volt apelláta, kizárólag kondenzációs kazánt telepíthettek. Az olyan társasházi lakások viszont, amelyek gravitációs gyűjtőkéménnyel rendelkeznek, 2018 őszéig türelmi időt kaptak. „További türelmi időről a 65/2011. Kormányrendelet nem rendelkezik.

Közlekedésből adódó légszennyezés

Kaposváron a levegő minőségének romlásában a jelentős szerepet játszik a közlekedés, mivel a városon átmenő 61. sz. és 67. sz. főút nagy forgalmával egészségügyi, oktatási és egyéb intézményeket, valamint lakóterületeket érint. A belváros levegőminőségével kapcsolatban előrelépést jelentettek a forgalomszervezési intézkedések, melyek előnyös hatásaként kevesebb a szennyezőanyag kibocsátás. A közlekedés szennyező hatását nagymértékben csökkentette a várost kikerülő körgyűrű megépítése. A közúti közlekedés légszennyező hatása függ a gépjárművek egyedi kibocsátástól (műszaki állapotától), a közutak minőségétől és geográfiai, geometriai jellemzőjüktől, valamint a rajtuk áthaladó forgalom sűrűségétől. Alapvetően kijelenthető, hogy a főútvonalak mentén, azok 5 - 30 méteres környezetében a közlekedési források hatásai az elsődlegesek, és jelentősen befolyásolják azon a területen az NO_x és CO terhelést. Ezen területeken kedvezőtlen meteorológiai helyzetekben, rövidebb periódusokban a feltüntetett értékeknél lényegesen magasabb, esetleg az egészségügyi határértéket is meghaladó koncentrációk alakulhatnak ki. Egyéb adatok alapján az is megállapítható, hogy az utak mentén kialakult levegőminőségi állapot, a szennyező anyagok koncentrációja nem egyenesen arányos az áthaladó gépjárművek számával. 50 %-os gépjármű forgalom csökkenés mindössze 25 - 30 % szennyező anyag koncentráció csökkenéssel jár.

A város levegőjének minőségének javításához hozzájárult a teljes helyi buszpark lecserélése is. A CNG-technológiával hajtott új kaposvári buszok még a legszigorúbb, Euro 6-os környezetvédelmi előírásokat is könnyedén teljesítik, azaz károsanyag-kibocsátásuk töredéke a Kaposváron utolsó kilométereiket futott, gázolajjal működő járművékének. 40 vadonatúj sűrített földgázzal üzemelő MAN Lion's City busz lett 2015. évtől a helyi tömegközlekedést kiszolgáló géppark.

Természeti eredetű porszennyezés

A város szállópor szennyezettsége jelentős. Az elsődleges szennyezés kialakulásában jelentős tényező a város geológiai és geográfiai adottsága. A város körüli termőtalajokon és dombokon meghatározó geológiai képződmény a lösztakaró. A talajfelszín a hőmérsékletingadozás, a lehulló csapadék hatására folyamatosan erodál, pusztul. Így az erősebb szelek jelentős mértékű természetes eredetű porszennyeződést okoznak. Nagy intenzitású esőzések után a város utcáira kerülő por, amit aztán a víz felszáradása után vagy a szél, vagy a folyamatosan áramló gépkocsik szinte állandó lebegésben tartanak a következő esőig. Az építési beruházások okozta porszennyezés is jelentős mértékű.

A fentiekből is látszik, hogy bár a lösztakaró helyi adottság, az antropogén tényezők is jelentősen hozzájárulnak ahhoz, hogy ez folyamatosan levegőminőségi problémát okozzon. A helyzet javítására időszakosan alkalmazott "portalanító útmosások", megelőző beavatkozások - dombvidéki vízrendezés, meliorációs munkák - végrehajtása, valamint a szőlőskertek gypesítésének elfogadtatása jelentős mértékben javítana a helyzeten.

Levegő bűz szennyezettsége

Bűzszennyezés miatt az elmúlt években nem történt hivatalos bejelentés, így hatósági kivizsgálás sem.

Levegő biológiai szennyezettsége

Az utóbbi évtizedekben ország szerte folyamatosan és drasztikusan emelkedik a légúti allergiás betegek és megbetegedések száma. Az emberi tevékenységek révén a levegőbe kerülő vegyi anyagok - elsősorban a maró hatású szennyezők (kén-dioxid, nitrogén-dioxid, peroxidok, stb.) - az egészségesnek tűnő emberek nyálkahártyáját is károsítják, és így a fokozottan érzékenyebbé vált légutakban a különböző biológiai allergének (pollenek, gombák) heves reakciókat válthatnak ki.

Az allergiás tünetek jelentős hányadát a belélegzett növényi pollen okozza. A magyarországi flóra mintegy 2.200 faja közül csupán néhány tucatnak van allergológiai jelentősége. A fajok többsége a fűvek családjába tartozik (Poaceae), de akadnak allergének a fák és a kétszikű lágyszárúak között is. Mind közül a parlagfű (Ambrosia elatior) az, amelyik a legsúlyosabb népegészségügyi problémát okozza. Jelenleg Magyarországon az allergiás betegek 30-60 %-ánál okoz tüneteket a parlagfű.

A Dél-Dunántúli régióban, így Somogy megyében jelennek meg először (általában februárban) a pollenek és októberig tart a kritikus időszak. Az első pollen februárban az égerfa pollenje. Ezt követi a virágos kőris, ciprusok, a nyárfa és a fűzfa pollenjei március-április hónapokban. A nyárfa pollenje vékony, de nagy és sokáig lebeg a légkörben, a szőszös termése allergizáló. Áprilisban jelennek meg a nyírfa, juhar és a platán pollenjei, májusban pedig az eperfa pollenje, ami kicsi és mélyre hat. A csalán pollenjei májusban fedezhetők fel először, koncentrációjuk augusztusban a legnagyobb és még októberben is megtalálhatók a mintákban. Az üröm pollenje júniusban jelenik meg, szintén augusztusban éri el a maximumot, de jelen van még októberben is. A parlagfű pollenje júliusban jelenik meg és augusztus-szeptember folyamán éri el a maximális koncentrációt, októberben is előfordul még időjárástól függően.

A pollen koncentrációk alakulása az időjárástól jelentős mértékben függ. Azonban a szennyezettség alapvető és fő oka a bel- és külterületi zöldfelületek, útszélek elhanyagolása, ápolatlansága, illetve a mezőgazdasági művelésre szánt földek parlagon hagyása és a nem megfelelő mértékű gyommentesítése. A Polgármesteri Hivatalban minden évben májustól októberig terjedő időszakban úgynevezett "zöldszám" bejelentést

tehetnek az állampolgárok. Itt jelezhetik ha a város területén olyan elhanyagolt terület található, amely allergizáló pázsitfűfélékkel (pl. parlagfű) szennyezett. A Hivatal kényszerkaszállást rendelhet el.

Erdőterületek

A település és környékének erdősültségével kapcsolatos megállapítások a Kaposvár MJV Zöldterület és Közterület Megújítási Konceptiójában kerülnek részletezésre. A város nagyobb összefüggő erdő területei a külterület északi részen levő Gombás parkerdő, a Deseda-tó nyugati oldalán kialakított Füredi erdő, a belterülethez csatlakozó Zarányi erdő, a város belterületétől délre levő Nádasdi erdő és Városerdő, valamint Gyertyános völgy erdőterületé és a Töröcske környezetében levő erdők. Az erdők védelmi vagy gazdasági elsődleges rendeltetésé ellenére, másodlagos funkcióként kialakulhat a közjóléti funkció is. Jelentős a közjóléti szerepe a védelmi elsődleges rendeltetésű Gombás parkerdőnek, a Füredi erdőnek és a gazdasági elsődleges rendeltetésű Nádasdi erdőnek és Városerdőnek.

Kaposváron elindult a „zöldterület megújítási program”, amely zöldfelületeink tudatos és tervezett felülvizsgálatát és a beavatkozások ütemezését tartalmazza, hogy segítése a városi élet adaptációs elemeit és lehetőleg jelentős mitigációs eredményeket eredményezzen. A program részeként került átépítésre Kaposvár egyik központi területe, a Németh István fasor is. A biztonságos kerékpáros közlekedés érdekében elválasztott kerékpárút készült a térkövezett járda mellett. Új zöld szigetek kerültek kialakításra, melyek mellett az egykori dupla fasor hiányzó fáit is pótolták. 2017. évben megújult a Bajcsy Zs. utca egy részének teljes fasora. A zöld város program keretében a belvárosban is zöld szigetek kerülnek kialakításra.

4. ábra: Erdők Kaposváron és környékén

Parkerők Kaposvár környékén

Az emberi környezet védelmének és tervszerű alakításának az egyik eszköze a parkerdő-hálózat megteremtése. A parkerdő-hálózat országos méretű és szervezett kialakításának időszaka hazánkban az 1970-es évek elején kezdődött a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium 57.232/2/1971. számú intézkedése alapján, amely a közjóléti célokat szolgáló erdők fejlesztési terveinek a tartalmi és formai kérdéseit szabályozta. Az erdős Somogy parkerdők létesítéséhez kiváló adottságokkal rendelkezik. A megye területén az 1971-1977. közötti 7 éves időszak alatt, 1.155,3 hektár területen, összesen tizenkét parkerdő létesült.

A város környéki parkerdők remek lehetőséget kínálnak az urbanizált ember életkörülményeinek javításához, sokszínűvé tételéhez, egészségének megőrzéséhez. Kaposvár a Zselic közelsége folytán jó adottságokkal rendelkezik.

Kaposvárt körül ölelő zöldterületek, parkerdők jótékonyan befolyásolják a város klímáját:

- Gombás Desedai parkerdő: 432 ha; 271 ha vízterület
- Tókaji parkerdő: 140 ha
- Gyertyános parkerdő: 54 ha
- Töröcskei parkerdő: 73,5 ha; 11,5 ha vízfelülettel

Gombás – Deseda Parkerdő

Az 1972-1978 közötti időszakban kialakított a parkerdő, bár nem Kaposvár közigazgatási területéhez tartozik mégis fontos megemlíteni. A városközponttól északra 10 km-re a 67-es út két oldalán terül el a 440 ha területű erdős terület, melyhez szervesen kapcsolódik a Deseda patak felduzzasztásával - 1973 és 1976 között - a Vízügy és a város által létrehozott tározó tó. A kialakult 8 km hosszú, átlag 300 m széles 245 ha felületű tó alapvetően vízkár-elhárítási és vízminőségjavítási célt szolgál, de a környező parkerdővel együtt jelentős a pihenést szolgáló szerepe is.

Kaposvár környékén jellemzően tavak körül létesültek parkerdők, ahol, mint a Desedainál is parkerdő jellegű fás területek voltak találhatóak. A Deseda-tó olyan jól sikerült, hogy a város és környékének kedvelt kirándulóhelyévé nőtte ki magát. A tó maga kedvelt horgásziparadicsom, nyári időszakban fürdőhely és a vízisportok kedvelőinek is remek sportolási lehetőségeket nyújt. A tó körül kiépült kerékpárút, sétaösvények, tornapálya kiváló pihenési lehetőséget nyújtanak a pihenni, kikapcsolódni ill. sportolni vágyóknak. A parkerdő a tó északi és észak-nyugati részén található, így teremtve kellemes klímát és környezetet a területet bejáró turisták számára. A 2018-19. évi fejlesztések turisztikai irányban is előremutatóak, a játszóterek kialakításával, a strand kialakításával, a tervezett campinggel, és a méltán népszerű látogatóközponttal is.

A parkerdő területe a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. kezelésében van, különleges célt - a pihenést – szolgálja. A parkerdőben három – autóbuszok fogadására is alkalmas – gépkocsi parkolót, egy fűt kutat, több esőbeállót, sok erdei bútort (padot, asztalt), tűzrakóhelyeket, játszótér, tanösvényt, és több km hosszú sétaösvényt építettek ki.

Tókaji parkerdő

A várostól délnyugatra elhelyezkedő parkerdő igen kedvelt a kirándulók szemében a desedai parkerdő mellett. Kedveltségének több oka is van, többek között a jó megközelíthetőség. A Tókaji parkerdő a Kaposvár-Szenna közlekedési út mellet jól kitérő közvetlen Kaposszerdahely előtt található. Helyi buszjárat, gépjárművel, kerékpárral, de még gyalogosan is jól megközelíthető, napi programot nyújtva családoknak,

kirándulóknak, pihenni és felüdülni vágyóknak. A közúttól a parkerdő szívéig aszfaltozott gépkocsi út vezet be.

A parkerdő területe 141 ha, mely erdőt, 5 db tavat, tisztásokat ill. nádasat foglal magába. A tavak kedvelt horgászhelyek.

Az erdei környezet megkapó hangulatú, fafaj összetételében a Zselicet mintázza, de a tudatos építőmunkának köszönhetően egyéb nem őshonos fafajokat is megtalálunk. Fő fafajok a bükk, tölgyek, gyertyán és nem őshonosként a vöröstölgy, douglaszfenyő, lucfenyő. Az állomány korösszetétele igen vegyes képet nyújt a 20 évestől 100 év felett fa egyedekig minden megtalálható, átlagos kor 60 év körüli.

A gépkocsiút végétől erdei tornapálya és sétaút vezet a kilátóig a tavak körül, sok érdekes látnivalót érintve. Esőbeállókkal, tűzrakóhelyekkel, erdei bútorokkal, játszótérrel és egyéb kiegészítő létesítményekkel ellátott.

Minden évben majálist szervez a SEFAG Rt. a tókaji parkerdőben. A parkerdőhöz tartozik egy korong- és futóvad-lövő pálya, komplexum is. A komplexum évente több helyi és országos versenynek ad helyet ill. nyújt hobbi jellegű szórakozást az arra igényel rendezkezők számára

Gyertyánosi parkerdő

Zselickislak határában, Kaposvár déli peremén a 67.-es út mentén terül el. Megközelíthetősége nem olyan jól kiépített, mint a tókajié, gépjárművel az erdőbe beállva lehet csak parkírozni.

A 44 hektáros parkerdő már igazi Zselic, vízmosságokkal bőven ellátott, dimbes-dombos szabdaltnak terület, melynek szűk völgyében apró tavacskákat alakítottak ki.

A faállományára jellemző az érdekes, szemet megkapó fiatal gyertyán sarjerdő, „Egy csöpp a Zselic javából”. Tavak mentén turistaház, több tűzrakóhely és forrás található csábítva a természetjárókat, kirándulókat a felüdülésre.

A parkerdőtől keletre 300 m-re lovarda található, mely tovább színesíti a pihenési lehetőségek gazdag tárházát.

Töröcskei parkerdő

A város déli peremén a Töröcskei völgyben található ezen parkerdő, mely szinte már teljesen beleékelődik a városba.

A mintegy 70 ha-os parkerdő 1981-ben létesült. Főképpen az ott létesült horgásztó és régi legelőerdő jellegű fás terület felhasználásával. A régi legelőerdő jellegére a parkerdő keleti, Töröcske felé vezető út mentén található famatuzsálemek mutatnak rá. Korukat megbecsülni is nehéz több évtizedet is meglátott öreg tölgyek, cserekek, vadkörtefák elszórt ligete alkotja a területet. Az elszórt nagyfák közötti szabad, korábban legeltetett területeket a természet visszahódítja, így most itt bokros, fiatalos alakult ki, mely a gyerekeknek ideális helyet nyújt különböző játékokra.

Deseda-arborétum

A teljesség igényével meg kell említeni a Deseda –arborétumot, annak ellenére, hogy a város közigazgatási területén kívül esik. A Deseda patak 1976-os felduzzasztásakor létrejött félszigeten lett kialakítva 1977-1978-ban (26 ha). A Desedai arborétum domborzata és termőhelyi adottsága rendkívül változatos. Találhatók benne száraz dombhátak, keleti

és nyugati kitétségű oldalak, a vízparton nedves, helyenként mocsaras foltok. A viszonylag nagy vízfelület és a környező erdők a mikroklimát kedvezően befolyásolják, ezért a növények életéhez az adottságok rendkívül kedvezők.

Az arborétum kialakítása 1978-ban kezdődött meg. Helyén egykor akácerdő állt. Az erdő letermelése és a terület kituskózása után változatos összetételű, zömében örökzöldekből - tujákból, hamisciprusokból, különböző fenyőkből - növénykert kialakítása kezdődött el. Az arborétum erdészeti gyűjteményes park célokat szolgál.

A tervezési és létesítési célkitűzés a városközei pihenő parkerdő funkciójába illesztette.

Ezen felül az arborétum gyűjteményes jellegéből adódik annak a lehetősége, hogy a körzet agrárjellegű közép és felsőfokú oktatási intézményei részére botanikai és dendrológiai oktatási bázisként is működhessen, valamint más iskolák természetismereti oktatásának gyakorlati helyszínt biztosítson.

Jelenleg 73 lombos fa- és cserjefaj, valamint 38 fenyő faj illetve kertészeti változat található az arborétumban. A faj-bővítés további elképzelése, hogy a hazai-öshonos, jövevény és a szűkebb tájegységre jellemző lombos fajokat mutassuk be egyedenként, illetve csoportos, társulási formában. Szükséges még a meglevő állományban a válogatást elvégezni a fajtajellemzőket egyértelműen hordozó bemutatható egyedek, facsoportok javára.

1993-ban merült fel első alkalommal a nagyközönség előtti megnyitás igénye, azonban erre az összekötő fahíd megépülésével csak 2001 nyarán került sor.

Természetvédelem

Kaposvár vonzáskörzete a Dráva és a Balaton között, Külső-Somogy, Belső-Somogy és Zselici tájakat érintő térség. A jelenlegi felszín arculatának meghatározó alakító tényezője a folyóvízi feltöltődés és a szél homokot áthalmozó munkája.

A Kaposvárt is magába foglaló Dél-Külső Somogy kistájon jellemzőek az egymással párhuzamosan lefutó, helyenként a Kaposba hegységben betorkolló tágas, lapos völgyek és alacsony löszhátak. A vonzáskörzet nyugati része a Kelet-Belső Somogy kistájat érinti, ahol jellemzően hordalékkúpsíkságok alakultak ki, melyeket viszonylag sűrű, de lapos völgyek tagolnak. A vonzáskörzet déli része a Kapos-völgyből meredek lejtőkkel emelkedő dombságot Észak-Zselicet érinti, amelyet az É-D-i irányú törésvonalakhoz igazodott völgyek és köztes hátságok tagolnak részre.

A terület vízhálózata sűrű, a Külső-Somogyi dombság és a Zselic vizeit a K-Ny-i irányú Koppány és a Kapos-folyó fogadja magába, amelyek végül a Sióba ömlenek.

A térség környezeti állapota az alacsony népsűrűségnek és a környezetszennyező ipar hiányának köszönhetően összességében jónak mondható.

A térségben jelentős számú természetvédelmi terület (Rinyaszentkirályi erdő, Csokonyavisontai Fás legelő, Nagybereki Fehérvíz stb.) és tájvédelmi körzet (Boronka-mellék, Zselic stb.) található.

Natura 2000 területek

Kaposvár MJV külterületének D-i nyúlványában levő Nádasdi erdők területe és a Város erdő, erdő művelési ágú része az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet (N2000 Kr.) által kihirdetett Natura 2000 hálózathoz tartozó terület.

A HUDD10013 kóddal Zselic néven jelölt különleges madárvédelmi területhez (SPA) tartoznak Kaposvár MJV alábbi telkei:

0126/3, 0127/1, 0127/2, 0127/3, 0129/1, 0129/2, 0129/3, 0129/4, 0129/5, 0129/6, 0129/7, 0142/12, 0142/13,

0142/14, 0142/15, 0142/16, 0142/17, 0142/18, 0142/19, 0143, 0145/2, 0145/3, 0145/4, 0145/5, 0145/6,

0145/7, 0145/8, 0145/9, 0146/4, 0146/5, 0146/19, 0146/20, 0146/21, 02206, 02207b, 02208, 02211/2, 02282

A HUDD20016 kóddal Észak-Zselici erdőségek néven jelölt, különleges természet megőrzési területhez (SCI) tartoznak Kaposvár MJV alábbi telkei:

0126/3, 0127/1, 0127/2, 0127/3, 0129/1, 0129/2, 0129/3, 0129/4, 0129/5, 0129/6, 0129/7, 0142/12, 0142/13,

0142/14, 0142/15, 0142/16, 0142/17, 0142/18, 0142/19, 0143, 0145/2, 0145/3, 0145/4, 0145/5, 0145/6,

0145/7, 0145/8, 0145/9, 0146/4, 0146/5, 0146/19, 0146/20, 0146/21, 02206, 02207/b, 02208, 02211/2, 02282

Országos és térségi jelentőségű természetvédelmi területek Kaposvár MJV területén országos jelentőségű védett terület nincs. A település D-i határában szomszédos a Zselici Tajvédelmi Körzet területével. A Zselici Tajvédelmi Körzet tervezett fejlesztése érintené Kaposvár területét. Az országosa jelentőségük védett területe bővítését a Településfejlesztési Konceptió és a hatályos Településszerkezeti terv is tartalmazza.

Helyi jelentőségű védett természetvédelmi területek

A belterületeken elsősorban az értékes fasorok és faegyedek, az értékes zöldfelületek jelentenek természetvédelmi értéket. Kaposvár MJV területén helyi jelentőségű védett természetvédelmi terület a Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlésének 22/1994. (V.18.) sz. Önkormányzati rendeletével védetté nyilvánított Deseda tó és környéke.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának a város egyes területeinek, fasorainak és fáinak védetté nyilvánításáról szóló 27/2001. (VI.12.) sz. Önkormányzati rendelete alapján, a rendelet mellékletében felsorolt faegyedek (fasorok) helyi természetvédelmi oltalom alatt állnak. A védelmi rendelet a védett, illetve védelemre tervezett természeti értékek fás növényzetének kezelésére, fenntartására, a rendelet hatálya alá tartozó területek, faegyedek védelmének jelölésére vonatkozó előírásokat is tartalmaz.

A városban két védett park található, a belvárosi Berzsenyi park, ami 2001 óta védett, és a toponari iskola intézmény kertje. A Berzsenyi parkban több, mint 400 nagy méretű, koros diszfa áll.

A történelmi parkok közé tartozó zöldterület a Jókai liget és a Berzsenyi park területe. Egyesek a Cseri parknak nevezett, korábbi Jubileumi park, illetve Centenárium park területét is a történelmi parkok közé sorolják.

A belvárosban jelentős számú idős, a múlt század elején telepített, általában jó egészségi állapotú egyedekből álló fasor található, amelyek közül az alábbiakat a településképi értékük megőrzése érdekében védetté nyilvánításra javasol a hatályos Településszerkezeti terv:

- Nyugati temető vadgesztenye (bokrétafa)
- Honvéd utca (48-as ifjúság és Damjanich u. között, keleti oldal) vadgesztenye (bokrétafa)
- Kossuth Lajos utca platán, vadgesztenye (bokrétafa)
- Noszlopy Gáspár utca platán
- Szent Imre utca (48-as ifjúság útjától délre) platán, vadgesztenye
- Dr. Kovács Sebestyen utca platán, juhar
- Talián Gyula utca (48-as ifjúság útjától délre) platán
- Anna utca platán
- Bajcsy Zsilinszky Endre út (Szent Imre u.-tól keletre) platán
- Somssich Pál utca platán
- Ezredév utca platán, ezüstjuhar

A védett és védelemre tervezett fasorok közül néhány – Németh István utcai hársak, Kossuth Lajos utcai és Rippl Rónai utcai vadgesztenye fák, Bajcsy Zs. Utcai fehér akácok - fasor felújításra szorul a faegyedeinek egészségi állapota miatt.

Jelentős zöldfelületű különleges területek, intézményi kertek

A város zöldfelületi rendszereben kiemelkedően értékes kulturális örökségek a zöldfelületbe ágyazott Kaposhegyi Kálvária, a Kaposszentjakabi romkert, a Roma-hegyi kápolna, a Kaposfüredi templomkert, a Toponari műemlék templom és védett gesztenyesor, valamint a Toponari iskolakert (az egykori Festetics uradalmi központ maradványaiként).

Kaposvár működő temetőinek kiemelkedő a zöldfelületi értéke, a temetői utak mentén ültetett hárs, juhar, platán és vadgesztenyefákból álló fasorok dendrológiai- és településképi, valamint kondicionáló értéke miatt.

A zöldfelületi rendszer fontos elemeinek tekinthető meg néhány jelentős zöldfelületű különleges terület is, pl.:

- a Zarányi úti Jégcsarnok és környezete
- a Campus területe
- a Virágfürdő és sportuszoda (gyógyfürdő) területe.

A település központi részen levő intézményi kertekben szintén sok értékes, koros fa található.

Utcafásítások, fasorok

A város utcai jellemzően fásítottak Kaposvár városközpontjának legfőbb zöldfelületi értékei azok a fasorok, amelyeket a belső utcákban alakítottak ki. Az első utcai sorfákat már 1775-ben elültettek, majd szervezettebb utcafásításra 1873-ban került sor. A belvárosi utcai fasorok tudatos telepítése 1904-ben kezdődött. Az utcafásítások jellege, kialakítása változó. Az egységes kialakítási utcai fasorok értékes, védelemre érdemes városképi elemek, amelyek igen kedvezően alakítják a városi környezet minőségét.

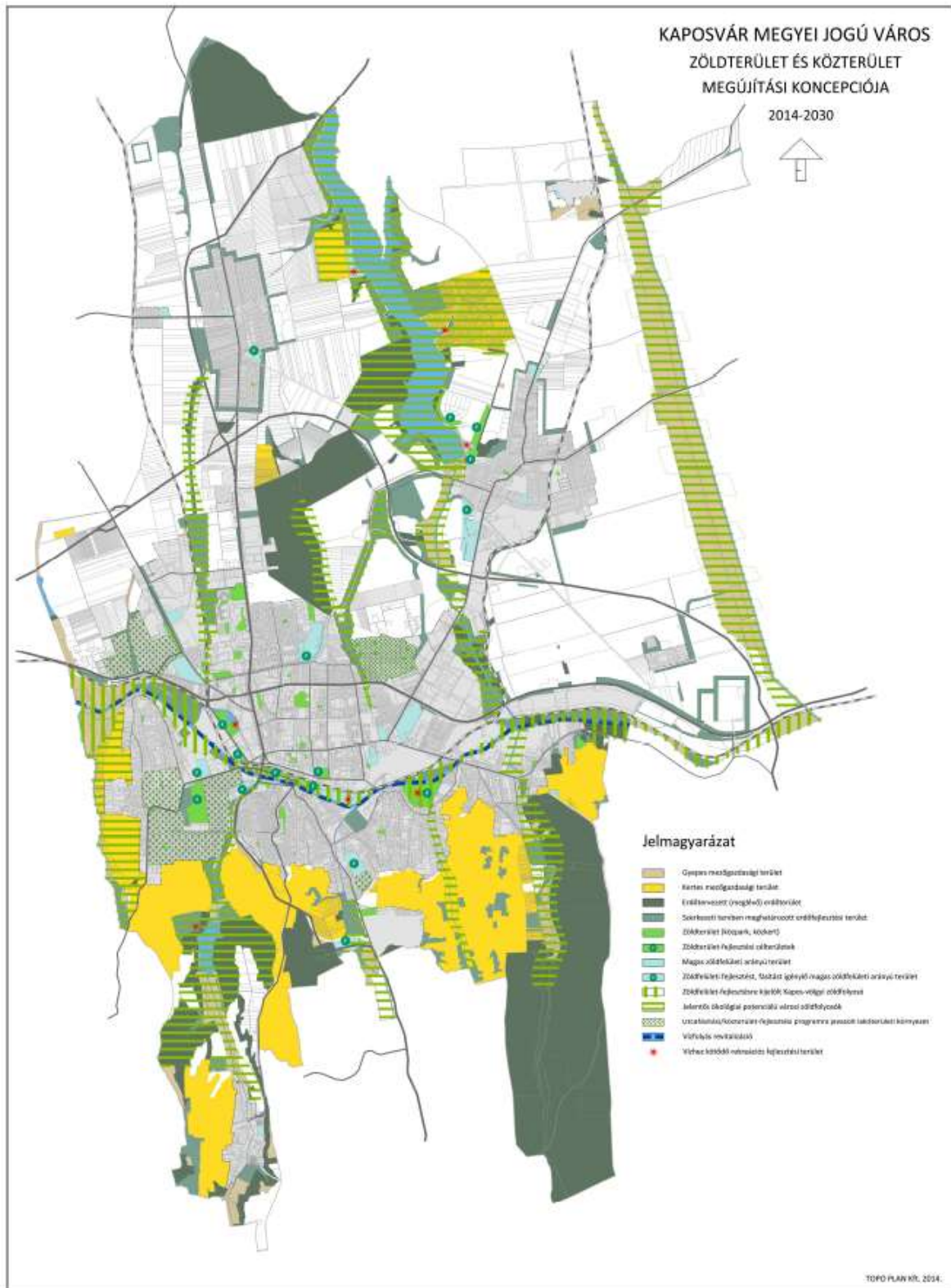
A paneles nagyvárosai lakóterületeken az átlagosnál nagyobb, összefüggő zöldfelületek alakultak ki, amelyek funkcionális és kondicionáló értéke a terjedelmük, valamint kialakításuk miatt jelentős.

A település zöldfelületi rendszerét jellemző adottságokat a település fejlődésének sajátosságai, a tájhasználat történeti változásai, kialakult jellege határozza meg.

Problémát jelentenek a korosodó fák lombkoronáinak elburjánzása, indokolt azok visszametszése, a lombkoronák gyérítése.

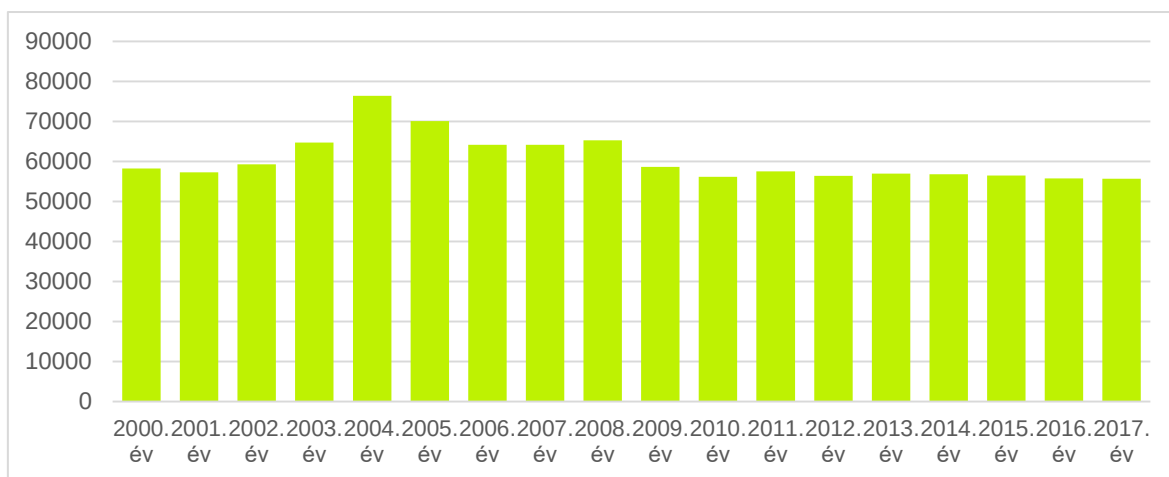
Energiaforrások, ásványkincsek

Az elektromos áram szolgáltatást az EON végzi. A lakossági energiahasználat jellemző területei a következők: fűtés, használati melegvíz előállítása, főzés, világítás, elektromos gépek üzemeltetése. A háztartások általában jellemző energiafelhasználásának arányai az alábbiak:

- 70%-ban fűtés,
- 20%-ban vízmelegítés, főzés,
- 10%-ban elektromos áram.

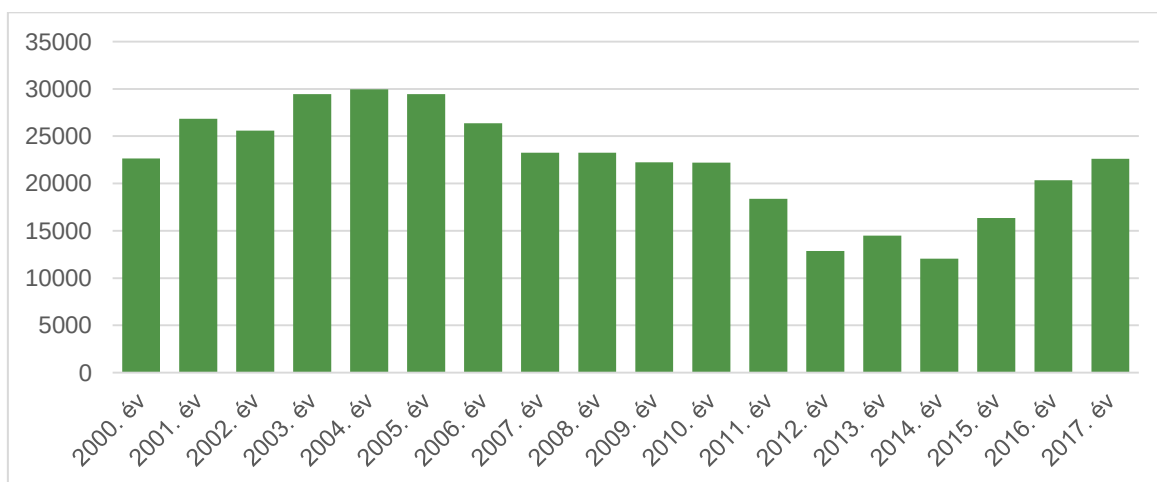
Energiahatékonyság javulásra utal az a tény, hogy a növekvő elektromos gépeltartottság mellett, 10 éve közel ugyanakkora a háztartásokra jutó villamos energiafogyasztás.

4. táblázat: A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége Kaposváron (1000 kWh); forrás: KSH

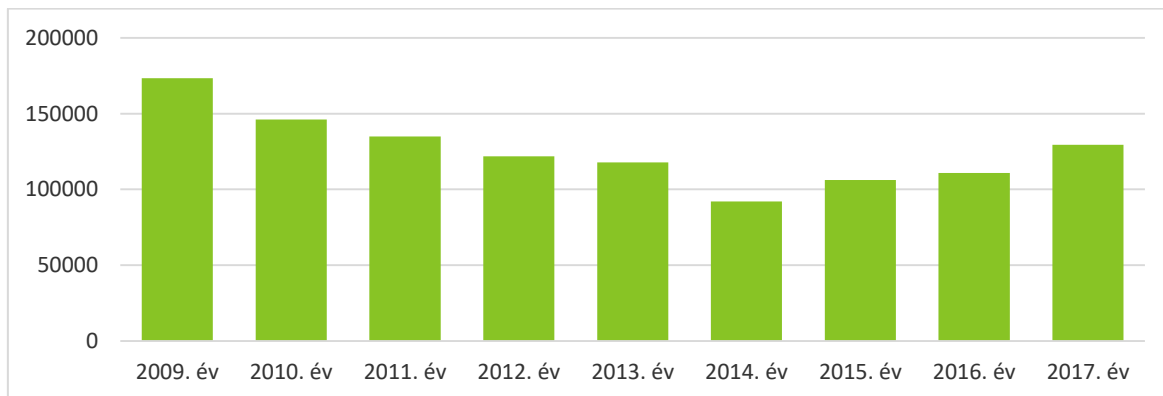
A város téli (fűtési időszak) levegőminőségét meghatározó fűtés a lakások 90%-ában központi fűtéssel ill. vezetékes gázzal történik.

5. táblázat: Az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből a háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége Kaposváron; forrás: KSH

6. táblázat: Távhőellátásra felhasznált hőmennyiség a lakosság részére Kaposváron (Gigajoule); forrás: KSH

A háztartási fogyasztóra jutó gázfogyasztás alakulása (jelentős csökkenése, majd a mélypont utáni kismértékű növekedése) egyrészt a komoly áremelések, a fogyasztás visszafogásának és részben a takarékosági intézkedéseknek következménye.

A lakossági szektor energia felhasználásával relevánsan összefüggő levegőszennyező anyagokkal:

- széndioxid (CO_2),
- kéndioxid (SO_2),
- nitrogénoxidok (NO_x),
- szénmonoxid (CO),
- por, korom, a levegős fejezet foglalkozik.

Az energiafogyasztásból származó károsanyag kibocsátást nem csupán az energiafogyasztás mértéke, hanem a felhasznált primer energiahordozók - a különböző végfelhasználói energiafajták (villamos energia, távfűtés) előállításához szükséges energiahordozók: szén, olaj, földgáz, tűzifa, megújuló energiaforrások - összetétele is jelentősen befolyásolja.

Az önkormányzati energiafelhasználás két legfontosabb területe a közvilágítás és az önkormányzati fenntartású intézmények energiafelhasználása.

4.2 Társadalmi és gazdasági helyzetkép

4.2.1 Társadalmi háttér

Demográfiai folyamatok

Az ország legtrikábban lakott megyéje Somogy. Kaposvár az ország 14. legnépesebb városa, viszont lakosságszámát tekintve Pécs után a Dél-Dunántúl második legnagyobb települése. A legtöbb megyeszékhelyhez hasonlóan Kaposváron is a 20. században gyorsult fel a népességnövekedés, az ötvenes évektől ugrásszerűen megemelkedett és a hetvenes évek végén elérte eddigi maximumát, a 74 ezer főt, majd azóta fokozatosan csökken. Jelenleg a megyei lakosság közel 20 %-a él Kaposváron, a megyeszékhelyen.

A legnagyobb népességszámú és legnagyobb népsűrűségű városrész a Belváros, ahol a teljes lakosság 25 %-a él. Ezt követik a paneltechnológiával beépült lakótelepek, az Északnyugati és Északi városrész. Legkevesebben a Töröcske-Zselic városrészben

laknak, összesen megközelítőleg 1000 fő. A kertes külterületeket a szuburbanizációs törekvéseknek köszönhetően az alacsony komfortfokozatú lakásokban is egyre több alacsony státuszú lakó népesíti be.

A népesség korcsoportok szerinti megoszlása alapján Kaposvárra is az országos trendek a jellemzők, mely szerint fokozatosan csökken a fiatalok és növekszik az idősek száma és aránya. Kaposváron a 60 év felettiek aránya az elmúlt 10 évben jelentősen nőtt, míg a 18-59 év közöttiek, valamint 0-17 éves korúak arányában gyenge csökkenés figyelhető meg.

A legfiatalabb korszerkezettel rendelkező városrészek Ivánfahegy, Kaposszentjakab, Kecelhegy, Töröcske-Zselic kertváros és a Külterület, ahol megközelítőleg a teljes népesség 15-20 %-a 0-14 éves korcsoportba tartozik. Korszerkezet szempontjából a legelöregedőbb városrészek: Toponár-Répáspusztá-Fészerlak-Deseda városrész, az Északi városrész és a Donner-Rómahegy városrészek. Az aktív korúak aránya a Toponár városrészben, Töröcske és a Belváros városrészben a legjelentősebb.

Népesség előrejelzés

A népességszám jövőbeni alakulására vonatkozóan Somogy megye népessége az Eurostat adatai alapján előreláthatólag a 316 ezer főről 250 ezer főre fog csökkenni 2051-re, ami 21 %-os csökkenést jelent. A Kaposvári járásra vonatkozóan a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer előrejelzése 2051-ig a lakosságszám közel 29 %-os csökkenését prognosztizálja.

Bár az elmúlt évtizedben Kaposvár népessége is fogyóban van, a város erős gazdasági, kulturális, oktatási szerepének köszönhetően az országos, a megyei és a járási átlagnál kedvezőbb népességváltozás prognosztizálható. A jelenlegi demográfiai folyamatok és az ismert fejlesztési szándékok előre-vetítésével több népesség előrejelzési scenárió készült. A realista scenárió szerint Kaposvár lakossága 57-59 ezer fő lesz 2050-re, míg az optimista scenárió jelentős munkahely teremtéssel, gazdaságfejlesztéssel, számos befektető városba vonzásával, az oktatási szerepkör további erősítésével számol, melyek megvalósítása esetén a város lakossága elérheti újra a 70 ezret. E prognózis az alábbi feltételezésekre épül:

- Mivel Kaposvár térségében a szuburbanizációs folyamatok intenzitása alacsony, a továbbiakban sem várható a városi lakosság jelentős mértékű kitelepülése a környező településekre;
- Ezzel szemben a város gazdasági erejének várható növekedésével a környező településekről jelentős számban költözhetnek Kaposvárra;
- E két tényező hatására a város elöregedése, illetve népességszámának csökkenése jelentősen alacsonyabb mértékű lesz.

A csökkenés mértéke az egyes városrészekben különbözően alakul majd, de a városrészek vegyes területfelhasználásának köszönhetően igazán drasztikus népességváltozás egyik városrész esetén sem prognosztizálható.

Érdemes megvizsgálni a kaposvári városrészek népességszámának változása mellett az egyes kiemelt korcsoportokba tartozók számának várható alakulását is rövid-, közép- és hosszú távon, hiszen a közösségi közlekedés használói között utazásuk gyakori célja, ideje alapján az egyes korcsoportok alapvetően eltérő képet mutatnak.

Kaposvár lakosságán belül a 6-18 éves korcsoportba tartozók aránya az elkövetkezendő években is fokozatosan csökkenni fog. Ennek megfelelően a tanulók száma 2020-ra a mai

szint 90 %-a, 2050-re pedig 80 %-a alá süllyed. Hosszú távon a legnagyobb mértékű csökkenés az aktív (15-64) korosztály létszámában várható, a felnövő, egyre kisebb létszámú generációk miatt.

4.2.2 Gazdasági háttér

Somogy megye az ország gazdaságilag kevésbé fejlett megyéje, az ország GDP-jének 2 %-a keletkezik ebben a térségében. A megye gazdasági lemaradásának oka elsősorban az örökölten gyenge iparosodottságnak, kedvezőtlen infrastrukturális adottságoknak és déli területein határmenti fekvésnek köszönhető. Az északi, Balaton menti területeken a turisztikai szolgáltató ágazat erős. A megyében gazdasági szempontból a legjelentősebb térségek a Balaton környéki települések, valamint Kaposvár és környező települései.

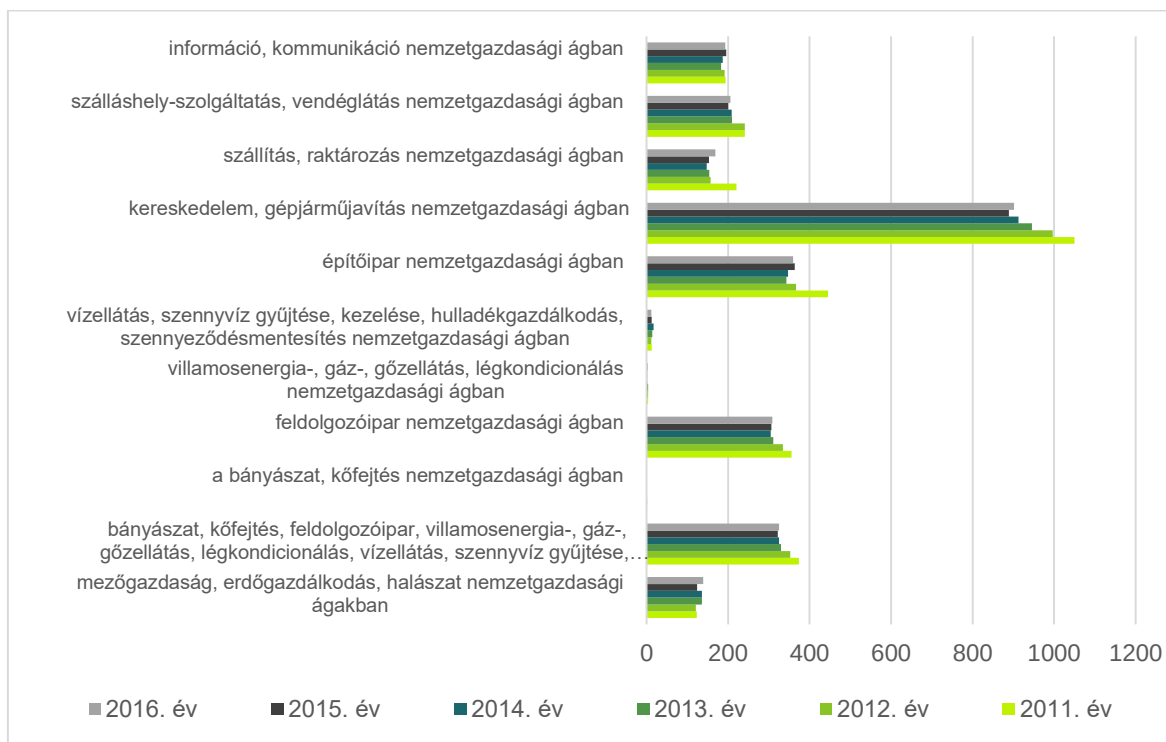
Kaposvár részleges regionális központi szerepkörrel bír elsősorban a kereskedelemben, az oktatásban, illetve az egészségügyben. Kaposvár, a településen koncentráltan jelen lévő gazdasági erőforrásoknak – természeti, szellemi tőke, jelentős számú helyi vállalkozás jelenléte - köszönhetően magaslik ki a környező települések közül.

A városban több, a regionális szinten kiemelt gazdasági szereplő tevékenykedik az agráripár, élelmiszeripár, egészségipár, gépipár és elektronika húzóágazatain belül. Kaposvárra a szolgáltatási szektor fejlettsége jellemző, azonban a tradicionális feldolgozóipari kapacitások jelentős szerepet töltenek be a gazdasági folyamatokban. Kaposváron működik az ország egyetlen cukorgyára, ahol a hazai fogyasztási igények egyharmadát állítják elő. A helyi feldolgozóipár elsősorban a mezőgazdasági alapanyagokra épülő élelmiszeripart foglalja magába, továbbá jelentős a helyi gépipár szerepe is.

Vállalkozási struktúra

Kaposváron az 1000 főre jutó, működő vállalkozások száma 76, ami mind országos, megyei és járási szinten kiemelkedő értéket mutat. Kaposváron 2011-ben a működő vállalkozások száma 5529 volt, amely a megyében működő összes vállalkozás közel egyharmada. A vállalkozások elsősorban a kereskedelmi ágazatban működnek, közel 35%-át teszik ki a különböző ágazatokban tevékenykedő vállalkozásoknak. A 2015-ös adatok szerint az „építőipar” a vállalkozások 14%-át képviseli, a „bányászat, kőfejtés, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés” ágazatokban 13%-os a vállalkozások aránya, a „feldolgozóipar” 12%-os a városban. Valamennyi további kategóriában levő vállalkozás aránya 10% alatti. Kaposváron a dinamikus fejlődést jól jelzi, hogy a gazdálkodó szervezetek száma 2018-ban már 6691 darab volt.

5. ábra: Működő vállalkozások száma a különböző iparágakban Kaposváron 2011-2015 között, forrás: KSH

Kaposváron jelentős arányú a kis (1-9 fős) létszámú vállalkozás, a nagyobb létszámú vállalkozások 1000 főre vetített aránya pedig elmarad az országos átlagtól.

Kaposvár iparát az élelmiszeripar és a nehézipar határozza meg tradicionálisan. Az 1894-től működő cukorgyár, – ami 2008-tól az ország egyetlen cukorgyára - a régió egyik legfontosabb mezőgazdasági üze. Az elmúlt évek egyik legjelentősebb beruházása, közel 10 milliárd értékben a Magyar Cukor Zrt-t érinti, mely többek között csomagolóüzemet és biogáztisztító-üzemet valósított meg 2015-ben.

Élelmiszeripar területén jelentős alkalmazotti létszámmal van jelen a Kometa 99 Kft., amely közel 700 főnek biztosít munkalehetőséget. A cég az elmúlt 10 évben közel 9 milliárd értékű beruházásokat – technológiai, környezetvédelmi és energetikai - hajtott végre.

Gépgyártás, elektronikai alkatrészek gyártása, szerszámgyártás, fémszerkezet gyártás tekintetében ugyancsak jelentős cégek vannak jelen a településen (pl.: Videoton Kft., Lakics Gépgyártó Kft., Kapos Atlas Gépgyár Kft., Luckymplex Fémmegmunkáló és Elektronikai Kft. stb.). A Kaposvári Videoton gyár Somogy megye egyik legnagyobb árbevételű előcege. Az elmúlt években elsősorban gyártásfejlesztésben (műanyag fröccsöntő technológia-fejlesztés és kapacitás-bővítés), K+F tevékenységben fejlesztett. A 250 főt foglalkoztató, fémszerkezet gyártással foglalkozó Lakics Kft. az elmúlt években jelentős mennyiségű uniós pályázati forrást hívott le sikeresen telephelyfejlesztéssel és technológiai fejlesztéssel kapcsolatban.

A vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása mind a teljes vállalkozói körben, mind a társas vállalkozásokra vonatkoztatva a vidéki megyeszékhelyek átlagát közelíti, eltérést a Kaposváron „élénkebb” szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás mutat (Kaposvár 8 %, míg a megyeszékhelyek 4 %).

A megye hét Ipari Parkja közül kettő Kaposváron működik. Az önkormányzat által létesített Keleti Ipari Park zöldmezős, nagy területigényű beruházásokat tesz lehetővé (Metyx

Composites Kft., Cabero Kft.). Az Ipari Park 40 hektáros területén hat kis- és középvállalkozás működik több mint 200 fővel.

A település keleti részén a Keleti Ipari Parktól délre helyezkedik el a Videoton Kaposvári Ipari Park. Az Ipari Park egyik legjelentősebb ipari termelő vállalkozása a Videoton Kft., mely közel 1200 fővel működik. Emellett jelentős élelmiszeripari vállalatok (Privát Húsfeldolgozó Kft., Fino-Food Kft.) is megtelepedtek itt.

Jellemzően ipari, gazdasági tevékenység színhelye a Jutai út menti gazdasági övezet, mely azonban ipari park minősítéssel nem rendelkezik. Az ipari parkok mellett egy inkubátorház is működik, a Somogy-Flandria Inkubátorház. Az 1998-ban átadott létesítmény 32 db irodával, 5 db műhellyel és egy, kisebb termekre osztható konferenciateremmel rendelkezik, mely maximum 330 fő befogadására alkalmas.

Foglalkoztatási szerkezet

A foglalkoztatottak nemzetgazdasági ág szerinti megoszlása a 2000-es évek elejéhez képest jelentősen megváltozott. A terciér szektor erősödött, a munkavállalók közel 80%-át foglalkoztatja, míg az iparban foglalkoztatottak száma 20% körüli értékre csökkent. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya alig 1%.

Kaposváron az oktatásban, adminisztratív, illetve pénzügyi szolgáltatások területén dolgozók száma közel 20000. A szolgáltatáson belül a kereskedelembe dolgozók aránya 17 %-a, míg a munkavállalók kicsivel több mint fele vezető, értelmiségi és egyéb szellemi foglalkozású.

A településen nyilvántartott álláskeresők száma 2014-ben 2365 fő volt, mely jelentősen csökkent a válság utáni 3872 fős 2011-es évhez képest.

Kaposvár kiterjedt vonzáskörzettel rendelkezik, ami a munkába járás, iskolába járás és a városi szolgáltatások elérése kapcsán a közlekedési igényeket is meghatározza. A kaposvári vonzáskörzet 87 települése hozzávetőlegesen Kaposvár 40 km-es körzetét jelenti, ami Somogy megye területének közel egyharmadát foglalja el, érintve Baranya és Tolna megyét is. Kaposvárra megközelítőleg napi 17 ezer ember ingázik, amiből 56 % a munkába járási célú és 44 % az iskolába ingázók aránya. Volumenét tekintve a legtöbb ingázó a külső agglomerációs gyűrű településeiről, elsősorban a Kaposvártól nyugatra lévő településekről érkezik.

Turizmus

Kaposvár és környéke természeti és épített környezeti értékekben gazdag. A környező településeken jelentős az ökoturisztikai és vidéki aktív turizmus – Kaposvár, Patca, Kardosfa, Bőszénfa, míg épített örökségek közül a szennai Skanzen emelendő ki. A városban a kultúrára és rendezvényekre épülő városi turizmus, valamint az egészségiparhoz köthető gyógyturizmus lehet a meghatározó a jövőképpen.

A város idegenforgalmát alapvetően a belföldi turizmus határozza meg, azonban az elmúlt években a külföldi turisták száma jelentős emelkedést mutatott. A város vonzáskörzetét elsősorban a falusi turizmus dominálja (pl.: Bőszénfa, Patca).

A városban több, turizmust erősítő fejlesztés valósult meg az elmúlt években, úgymint a Virágfürdő komplex egészségturisztikai fejlesztése, valamint a Kaposvár komplex turisztikai fejlesztése (az Önkormányzat által tanösvény, kerékpárút, kilátó és látogatóközpont, a SEFAG fejlesztésében kalandpark kialakítása a Deseda-tónál, a Rippl-Rónai emlékmúzeum látogatóbarát fejlesztése, gyalogos-, és vízi- túraútvonalak és a kapcsolódó

kiszolgáló egységek fejlesztése a Deseda-tó körül). 2013-ban megépítésre került a Kaposvári vigasságok tere, melynek célja olyan tér létrehozása, ami csökkenti a turizmus területi és időbeli koncentrációját, tehát egész évben tud vonzerőt biztosítani.

Jelentős számú nemzetközi hírű fesztivál található a városban - Kaposvári Kamarazenei Fesztivál, Youth Football Festival, Rippl-Rónai Fesztivál.

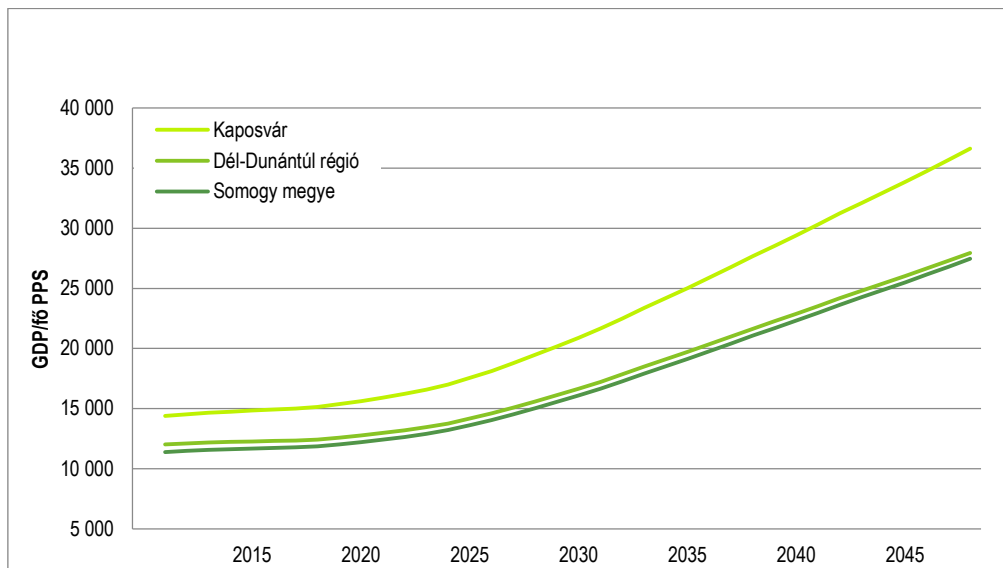
Kaposvár a KSH előzetes jelentése szerint, a hazai első 50 népszerű turisztikai célállomás közé tartozik. A 2011-ben készített Kaposvár és Zselic vidéke desztináció imázskutatás eredménye alapján, a térség, mint kulturális és természeti értékeket és programokat kínál, elsősorban belföldi úti cél, potenciális célcsoportját a magasabb jövedelmi helyzetű, képzetebb, aktív tevékenységre vágyó családok alkotják.

Gazdasági előrejelzés

A városi szintű GDP előrejelzés az általános hazai trendek, a régió, illetve a megye gazdaságának jellegzetességei és releváns adatai, valamint ezen gazdasági térben Kaposvár és vonzáskörzetének szerepét figyelembe véve készült és az alábbi feltételezésekre épül:

- a régióban és a megyében várható GDP növekedési ütem követi az országos trendeket, a válság utáni konszolidációs időszak magasabb növekedési üteme a 2030-as évektől mérséklődik,
- a hazai régiók fejlődési ütemében a fejlett és a kevésbé fejlett régiók között a 2020-as évektől egy kiegyenlítődési folyamat veszi kezdetét, amelynek eredményeképpen a növekedési ütem a régióban és a megyében is meghaladja az országos átlagot,
- Somogy megye pozíciója a régión belül folytatja az elmúlt években megkezdett felzárkózást, a növekedési üteme évről-évre megelőzheti a régiós átlagot,
- a városban és térségében megtermelt GDP arányos a megye kistérségeiben jelen lévő közép- és nagyvállalatok számával, tekintettel arra, hogy ezen vállalkozások tekinthetők a magas hozzáadott érték megtermelésére képes, európai viszonylatban is versenyképes termelési hálók legfőbb alkotóinak,
- figyelembe véve, hogy a megyén belül a termelés és szolgáltatások Kaposváron összpontosulnak, az feltételezhető,
 - hogy a városban megtermelt GDP a közép- és nagyvállalatok arányában a régiós átlag felett alakul,
 - ez feltételezi, hogy a megye más részeinek gazdasági teljesítménye elmarad a régiós és megyei átlagoktól.

6. ábra: Kaposvár, Somogy megye és a Dél-Dunántúl régió GDP növekedési üteme vásárlóerő paritáson

Mindezek alapján a GDP növekedési trendek régiós, megyei és városi szinten az alábbiak szerint alakulnak:

- Az egy főre jutó GDP értékének növekedése Kaposvár esetében a vizsgált időszakban folyamatosan magasabb lesz a megyei, illetve a régiós értékeknél, így a megyeszékhely (és agglomerációja), valamint a régió többi része közötti különbség folyamatosan nőni fog.
- A növekedés mértéke a 2030-as évek közepéig várhatóan folyamatos növekedést mutat majd, ekkor Kaposvár esetében meghaladhatja az évi 3,5%-ot is. Várhatóan 2035 után a gyors növekedési ütem valamelyest mérséklődik, 2050-re évi 2,5% körül állandósul.
- A folyamatos növekedés hatására a vásárlóerő paritáson mért egy főre jutó GDP értéke 2050-re a mai érték 2,5-szeresére emelkedik.

4.3 Közszolgáltató szervezetek

A társadalmi közös feladatok ellátására, a helyi sajátosságokat maximálisan figyelembe véve 2011. január 1-ével kezdte meg működését a Kapos Holding Zrt., mely az alábbi tizennégy (14) önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság egységes irányításának megszervezésére létrehozott holding társaság:

- Kaposvári Inert Hulladékkezelő és Szolgáltató Zrt.
- Kaposvári Közlekedés Zrt.
- Kaposvári Önkormányzati Vagyonkezelő és Szolgáltató Zrt.
- KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft.
- Aquamedical Kft.
- Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft.
- Deseda Kemping
- Kapos Televízió és Rádió Nonprofit Kft.
- Kaposvár Jégcsarnok Kft.
- Kaposvári Élmény- és Gyógyfürdő Nonprofit Kft.
- Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
- Kaposvári Környezetvédelmi Kft.
- Kaposvári Nagypiac Kft.

- Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.

Városunk „élhetősége”, életminőségünk és a minket körülvevő környezetünk és a környező táj alakulása hű lenyomata annak, milyen kapcsolatot alakítunk ki környezetünkkel. Ez a kapcsolat kölcsönös. A helyi szinten megvalósuló környezettudatos szemlélet, településszervezés és fenntartás közvetlenül hatással van a környezetünk állapotára és hat mindennapi egészségünkre, életminőségünkre. A közvetlen hatások mellett közvetve hat a városképre, a vonzerejére, népességmegtartó- és versenyképességére. A környezeti kincseink megóvását, erőforrásaink védelmét és a környezetvédelem megfelelő minőségét célzó, ma már Magyarországon is megteremtett jogi és intézményi keretek lehetővé teszik, hogy helyi hatáskörben szülessenek meg döntések, tervek, valósulhassanak meg projektek.

A Kapos Holding Zrt. azzal a céllal jött létre, hogy a város lakóival együttműködve az előbb megfogalmazott küldetésnek eleget tegyen. A Társasági működés számos előnyt hordoz magában:

transzparencia, ISO 9001:2015 szabvány szerinti működés

kockázatminimalizálásra és hatékonyságra épülő működési stratégia

az együttműködésből eredő hatékonyság, versenyképesség kiaknázása

közös projekt szintű területek (közbeszerzés, gazdasági, informatikai stb.)

magasabb színvonalú közszolgáltatások a város lakóinak

kompetens szakemberek, partnerségre épülő operatív működés

A Közszolgáltatás csoportjába azokat az *Mötv.*, valamint a környezetügyi törvények és végrehajtási rendeleteik által meghatározott szolgáltatások tartoznak, amelyek ellátása önkormányzati szinten előnyösebb, illetve célszerű. Ezen rendezési elv alapján a Társaság környezet- és természetvédelmi, valamint hulladék- és vízgazdálkodási feladatok ellátásával foglalkozó tagvállalatait csoportosíthatjuk:

KÖZSZOLGÁLTATÁSOK	ÜZEMELTETÉS, BERUHÁZÁS	Kaposvári Inert Hulladékkezelő és Szolgáltató Zrt.
	SZOLGÁLTATÁS- SZERVEZÉS	Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
		Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
		KAVÍZ Kaposvári Vízf- és Csatornamű Kft.

		Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft.
	TANÁCSADÁSI ÉS HUMÁN SZOLGÁLTATÁSOK, VESZÉLYES HULLADÉKSZÁLLÍTÁS	Kaposvári Környezetvédelmi Kft.

Kaposvár közszolgáltató cégeinek részletes bemutatását a **9.3 számú melléklet** tartalmazza.

5

Települési Környezetvédelmi Program céljai, előírásai

A környezetvédelmi program elkészítése nem lehet elszigetelt tervezés. Figyelembe kell venni a városi stratégiákat, és a környezetvédelmével összefüggő törekvéseket. A városi elképzeléseken kívül fontos a kitekintés, tapasztalatok gyűjtése más városoktól, más országok városaitól. A célok meghatározásánál figyelembe vettük más megyei jogú városok, és európai nagyvárosok célkitűzéseit, törekvéseit. Természetesen a legjobb gyakorlatokat is adaptálni szükséges Kaposvár méreteihez, és befogadóképességéhez.

A Környezetvédelmi Program átfogó célja, a Város környezetügyi tevékenységének átfogó felelőssége, hogy feladatai magas színvonalú ellátásával segítse elő Kaposvár fenntartható társadalmi-gazdasági fejlődését, ugyanakkor tudatosan lépjen fel a társadalmi és környezeti értékek rombolása ellen és hatékonyan működjön közre a környezeti szemléletformálásban. Ez átfogó, rendszerszemléletű megközelítést és a környezeti szempontoknak a kerület életének minden területén való figyelembe vételét teszi szükségessé.

A jövőkép elérésének feltétele a beazonosított helyi környezeti konfliktuspontok felszámolása, valamint azzal párhuzamosan a városban élők egészségi állapotát, életminőségét, továbbá a környezeti elemek és természeti környezet minőségét javító lehetőségek messzemenő kihasználása, megvalósítása.

A környezet védelmének legfontosabb hazai aktuális céljait és feladatait rögzítő dokumentum, a IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program hangsúlyozza, hogy a környezetvédelmi célok elérésében kulcsszerep jut a stratégiai tervezésnek, hiszen a környezetvédelmi célok csak úgy érhetők el, ha a különböző szakterületek tevékenységei összehangoltak, és mind a települési szintű fejlesztések, mind az egyedi beruházások figyelembe veszik és integrálják a környezeti szempontokat. Ennek eléréséhez nélkülözhetetlen ugyanakkor egy olyan egységes szemléletű dokumentum, amely feltárja és rendszerezi az adott településen élő népesség egészségi állapotát veszélyeztető, vagy károsító, továbbá a környezeti elemek hosszú távú fenntartható használatát akadályozó, vagy lehetetlenné tévő folyamatokat, egyben beazonosítja az ezek elhárítását szolgáló lehetőségeket és a környezeti feltételek javításában rejlő hasznokat és mindezek alapján kijelöli a település előtt álló fő környezetvédelmi kihívásokat, célokat. Csak ezeknek az összefüggéseknek és egyértelműen kijelölt prioritásoknak az ismeretében várható el, hogy a környezet védelmének hosszú távú szempontjai összhangba hozhatók legyenek a gazdaság és társadalom esetleges rövidebb távú érdekeivel és elvárásaival.

A települési környezetvédelmi program küldetése ennek megfelelően Kaposvár környezetvédelmi helyzetének feltárása, a környezeti célok kijelölése, és az azokhoz szükséges cselekvési irányok beazonosítása által a környezeti szempontok fokozott érvényesítésének elősegítése a helyi fejlesztések, beruházások tervezése és megvalósítása során.

A települési környezetvédelmi program kizárólag azokra a feladatokra koncentrál, amelyek végrehajtása az önkormányzati intézmények döntési hatáskörébe tartozik, azok hasznélvezői mindenekelőtt a helyi lakosok, valamint természetesen a helyi élővilág. Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a környezeti célok eléréséhez önmagában a helyi önkormányzat erőfeszítései elegendők lennének, a szükséges lépések egy része a helyi lakosság és vállalkozói szféra szemléletének átalakulását, a feladatokban való aktív részvételét feltételezi. A környezetvédelmi program ugyanakkor Kaposvár környezetvédelmi céljainak lefektetése által minden települési szereplő számára átláthatóvá teszi a tervezett fejlesztések környezeti, és végső soron a helyi lakosság életminőségében jelentkező hasznait, így elősegíti azok társadalmi elfogadottságának növelését, és ez által végrehajtásuk megkönnyítését.

A fentiek alapján Kaposvár környezetvédelmi programjának átfogó célja a városi környezetpolitika keretrendszerének rögzítése, amely a környezeti szempontok fokozott érvényesítésének elősegítése által a településen élők egészségi állapotának és életminőségének, valamint a település közigazgatási területén lévő környezeti elemek minőségének javítását szolgálja.

5.1 Középtávú célok

Kaposvár stratégiai rendelkeznek középtávú célokkal, melyekhez illeszkednek a Környezetvédelmi Programban megfogalmazott célok és jövőképek. A város egyes szakspecifikus stratégiaiainak a megvalósítása, a tervezett beavatkozási lépések elősegítik, támogatják valamennyi további szakmai stratégia megvalósulását is. Kaposvár Környezetvédelmi Programjának stratégiája a következő középtávú (6 éves időtávra vonatkoztatva) stratégiai célokat fogalmazza meg.

7. ábra: Kaposvár Környezetvédelmi Programjának Célrendszere

A Környezetvédelmi Program középtávú jövőképe, hogy Kaposvár korszerű, fenntartható társadalmi-gazdasági fejlődést biztosító, gyarapodó zöld város legyen.

Ezen jövőkép teljesüléséhez átfogó célként el kell érni a város eddig elért környezeti eredményeinek fenntartását, a környezeti állapot megtartását és meg kell valósítani a környezeti szempontból érzékeny helyeken a környezeti állapotok javítását a közeljövőben.

Az átfogó célok teljesülése a következő stratégiai célok mentén történik:

- Strat CÉL1: Városi értékek megismerése, katasztere
- Strat CÉL2: Az egyedi tájspecifikus értékek megőrzése
- Strat CÉL3: Csapadékvízvezetés fejlesztése
- Strat CÉL4: Megújuló energia részarányának növelése
- Strat CÉL5: Zöldfelületek növelése
- Strat CÉL6: Károsanyag, szennyeződés kibocsátások csökkenése
- Strat CÉL7: Környezeti szemlélet-formálás erősítése

Ezen célok eléréséhez járulnak hozzá a Környezetvédelmi Program intézkedései.

5.2 Környezeti jövőkép, meghatározott célok

Kaposvár „Smart City” stratégiája kapcsán megfogalmazott, energiatükrgetlen város kialakítása a legfontosabb, környezetvédelemmel összefüggő törekvés. A célok meghatározását az előző tervezéshez képest nem környezeti elemenként, hanem stratégiai célkitűzésenként kerültek meghatározásra.

A kijelölt városfejlődéshez az alábbi fontos tényezőket kell figyelembe vennünk a közép és hosszútávú célok meghatározásakor:

a környezet értékeinek megtartását, a környezeti állapot javítását

a társadalmi igényeket kiszolgáló komfortos városi környezet kialakítását

valamint a piacgazdasági értelemben vett teljes foglalkoztatottság gazdasági hátterének megteremtését

A környezet kapcsán megfogalmazott cél:

Kaposvár élhető, vonzó város. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas, az értékörző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőkép fontos része, hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetetten pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja. A vonzó környezet, s benne a városhoz kötődő, aktív közösségi életet élő helyi társadalom együttesen teremti meg azt a miliőt, amely a vendégek számára is vonzóvá, szerethetővé teszi a várost.

A városi környezettel kapcsolatos legnagyobb kihívást ma általában a klímaváltozás jelenti, amely megkívánja egyrészt a következményekre való tudatos felkészülést, másrészt a következmények negatív hatásainak csökkentését. A megelőzés szorosan összefügg az alacsony széndioxid kibocsátású megoldások térnyerésével, melyek csökkentik a légkörbe kijutó üvegház hatású gázok mennyiségét. A városok életében ma már nem az ipar, hanem a közlekedés és a korszerűtlen fűtési rendszerek jelentik a károsanyag kibocsátás

legfontosabb forrásait. A technológiák korszerűsítése mellett az energiafelhasználási, fogyasztási szokások tudatos megváltoztatása, valamint a rendszerek racionalizálása, a hatékonyság növelése jelenti a fő beavatkozási területeket. A városok hosszú távú energiagazdálkodásában egyre fontosabb szerep jut az önellátásra törekvő intézkedéseknek, valamint a megújuló energiaforrások fogyasztáson belüli arányának növelésének (SMART City stratégia). Ezek az intézkedések a város gazdálkodása szempontjából is lényegesek, hiszen jelentős mennyiségű működési költség megtakarítását eredményezik. Az olcsóbb energia és annak helyi megtermelése a helyi gazdaságban, foglalkoztatásban is fontos tényezővé válik. Kaposvár megkezdte a városi szolgáltatások és az energiaellátás területén a környezetbarát, alacsony-széndioxid kibocsátású technológiák alkalmazását, a jövőben ez a fejlesztési irány – az európai elvárásoknak megfelelően – különösen erős hangsúlyt kap. Az adaptív intézkedések közül a zöldterületek értékőrző fenntartása és bővítése, a városi és városkörnyéki vízfelületek zöldterületi hálózatba való bekapcsolása, továbbá a hirtelen előforduló nagy esőzések befogadását és elvezetését biztosító csapadékvíz elvezető hálózat további fejlesztése emelhető ki.

Energiagazdálkodás

Kaposvár a fenntartható fejlesztés elvének alkalmazása mellett a gazdaság és a mindennapi élet minden területén csökkenteni kívánja az energiafogyasztással járó üvegházhatású gázok kibocsátását, ennek érdekében a közgazdaságilag is indokolható legteljesebb mértékben alkalmazza a megújuló energiaforrásokat. Az energetikai önellátás szintjének növelése egyben a „zöld” munkahelyek számának közvetlen és közvetett – az alkalmazott alapanyagok előállításán keresztül – várostérségi szintű bővülését is jelenti. A lakosság körében a tudatos fogyasztás eredményeképpen csökkenteni kell az energiafelhasználás és a hulladéktermelés mértékét s ezáltal a károsanyag kibocsátás szintjét. Az egyéni közlekedésben a személygépjármű forgalom visszaszorulása mellett cél a kerékpáros közlekedést és a korszerű, környezetbarát közösségi közlekedést napi szinten használók arányának növekedése. A gazdaságban az innováció egyik kulcsterületét az energia- és anyagtakarékos technológiák vállalkozások körében történő alkalmazásának térnyerése kell hogy jelentse. A térségi klaszterek és a helyi beszállítói hálózatok, valamint a helyi, térségi fogyasztás mértékének növekedésével fontos cél a szállításból származó kibocsátás szintjének csökkentése. A város épített környezetének vonatkozásában fontos az energiahatékonyság szintjének javítása, mely a lakó- és intézményi épületek korszerű energiahatékonysági megújításával, új, zero kibocsátású épületek megvalósításával, valamint a városi hőszigetelést csökkentő közterületek kialakításával érhető el. Hosszú távú cél, hogy a városban hatékony, intelligens, infokommunikációs technológiákkal működő energiaellátó rendszerek épüljenek ki. Kaposvár és térsége a turizmusban az úgynevezett szelíd, természetközeli élményturizmus fontos célterületté válhat, a fejlesztések koordinálása és a térség piacon való megjelenésének alapját a térségi együttműködés jelenti. A cél elérése érdekében Kaposváron a minőségi zöldterületek hálózatszerű bővítésére kell helyezni a hangsúlyt, a turisztikai attrakciók rendszerbe szerveződését környezettudatos közlekedési megoldásokkal kell biztosítani.

Az energiagazdálkodásban a legfőbb cél a helyben megtermelt megújuló energia arányának növelése a város energiafelhasználásán belül, a gazdaság, az intézmények, a városi szolgáltatások és a lakásszektor energiahatékonysági fejlesztéseivel – megfizethető és biztonságos ellátás, mely egyben a helyi foglalkoztatásban és a zöld „innovációban” is kulcsszerepet játszik. A környezettudatos energiagazdálkodás nagymértékben hozzájárul

a klímaváltozás káros hatásainak enyhítéséhez. Az épületállomány energiafogyasztása az összes kibocsátott CO₂ jelentős részét teszi ki. A megújuló energiaforrások egyre nagyobb szerepet fognak kapni a jövő energiagazdaságában. A felhasználói oldalon általános szemléletváltásra van szükség: nem csak a lakossági fogyasztási szokások befolyásolására, hanem a gazdaságban és intézményi szektorban is törekedni kell - és motiválni az érintetteket – az alacsonyabb szintű energia- használatra, a felhasznált energia és hulladékképződést csökkentő innovatív megoldások alkalmazására. Az önkormányzatnak támogatnia kell jogszabályi eszközökkel az alacsony károsanyag-kibocsátású épített környezet megvalósítását (helyi napelem stratégia). A város érdeke, hogy elősegítse a helyi erőforrásokra épülő energiagazdaság kialakulását, ezzel az energiabiztonság erősítését, a megfizethető közműszolgáltatások által nyújtott gazdasági előnyök kiaknázását, a környezeti tényezők figyelembe vétele mellett.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

Szükséges lépések	Ajánlott intézkedések
Intézmények és lakóépületek energiahatékonysági megújítása – lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazását integrálva.	TOP, KEHOP források maximális kihasználása, további energiahatékonysági beruházások előkészítése
Táv hő és a biogáz használatának kiterjesztése.	KEHOP forrásból való megvalósítás
Alternatív energiapark létesítése megújuló energia hasznosításával	Befektetők keresése, helyszín kijelölése
Megújuló és energiahatékonysági kompetencia központ kialakítása – módszertani, demonstrációs központ, energiahatékonysági felújítások szakmai támogatására, alternatív energiaforrások hasznosításának további feltárása; projektek, partnerségek előkészítése, szervezése: integrált városi energetikai projektek a gazdasági szereplők részvételével.	Szemléletformáló projektek keretén belüli megvalósítás
Energiapartnerség: melynek célja a vállalkozások környezettudatos működésének támogatása, a vállalkozások ezirányú fejlesztéseinek motiválása - energiahatékonysági fejlesztések, megújuló energia alkalmazások, anyag- és / vagy energiatakarékos technológiák elterjedésének támogatása.	GINOP projektek ösztönzése, közös partnerség kialakítása a vállalkozásokkal.
Közlekedésben az alacsony széndioxid kibocsátású, lehetőség szerint alternatív energiaforrással működő eszközök számának bővítése	elektromos buszok, - hulladékszállítók beszerzése
Környezeti szemléletformálás	iskolákkal való folyamatos kapcsolattartás, rendezvények megtartása

Értéktörző használata

A város megőrzi, védi a táji, természeti és épített örökségi értékeit, ugyanakkor az értékek megőrzésének figyelembe vételével törekszik hasznosításukra, ezáltal is biztosítva a fenntartás szempontjait.

Szükséges lépések	Ajánlott intézkedések
Védett területek, fasorok kiemelt védelme, állapotuk folyamatos dokumentálása	Városgondnokság külön csoport megbízása erre a feladatra
Helyi védett épületek folyamatos állagmegóvása, felújítása	Pályázati források felkutatása, tulajdonsok ösztönzése pályázati rendszer kialakításával

Épített környezet, Vonzó belváros és lakóterületek

A gyalogos sétányokkal átszőtt belváros épületei karbantartottak, a terület funkcionális összetétele sokszínű, a kereskedelmi, szolgáltatási funkcióknak köszönhetően a földszinti üzlethelyiségek üresedési rátája alacsony. Az üres helyiségek kiadására az Önkormányzat több akciót hirdetett (fiatal vállalkozók segítése, portálok újítása). A belváros és annak központi tere a pezsgő városi élet színtere, központi találkozási pontja, közösségi tere. A lakóterületek tiszták, rendezettek, a közterületek jó minőségűek, az épületállomány sokszínű.

Szükséges lépések	Ajánlott intézkedések
Csapadékvíz elvezetés rendszerszerű fejlesztése.	csapadékvízcsatorna rendszer felmérése, intézkedési terv elkészítése
Közmű hálózat folyamatos és ütemezett rekonstrukciója.	szolgáltatóval együtt a hálózat felmérése, rekonstrukciós terv elkészítése

Az építészeti örökség megfelelő fenntartása és megóvása közérdek. Az építészeti örökséghez tartoznak a műemlékek, a műemléki környezetek, a műemléki jelentőségű területek és a történeti tájak.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának Kaposvár Megyei Jogú Város településképi védelméről szóló 49/2017. (XII. 13.) önkormányzati rendelete biztosítja Kaposvár sajátos településképi megóvását, alakítását, valamint a város története szempontjából meghatározó építészeti örökségek védelmét társadalmi bevonással és közösen meghozott döntésekkel.

A **helyi védelem** célja a védett építészeti örökség károsodásának megelőzése, illetve a károsodás csökkentésének vagy megszüntetésének elősegítése. A helyi védelem kiterjed mind a helyi területi védelemre (pl. településszerkezet, településképi, település táji környezete, településkarakter), mind a helyi egyedi védelemre (pl. épület, épület utcai homlokzata, épület tartozékai, mint szobor, növényzet, földterület, tájérték).

Az önkormányzat helyi építészeti értékek védelmére alkalmazott eszközeit és az egyes eszközök alkalmazásának feltételeit, körülményeit az említett helyi rendelet taglalja. Ide tartoznak a védetté nyilvánítás, a bontási tilalom és a településképvédelmi bírság kiszabása. A helyi védelem alá eső területekre, településkarakterekre és épületekre a rendelet építészeti követelményeket határoz meg, melyek betartását rendszeresen ellenőrzi.

E fejezet alatt három helyi projektet emelünk ki:

- a Kaposszentjakabi Bencés Apátság romjait érintő műemléki és kulturális turisztikai célú fejlesztését (tervezett),
- a Dorottya-ház kulturális turisztikai célú hasznosítását és, rekonstrukcióját, belvárosi Látogatóközpont kialakítását (megvalósítás alatt), valamint
- a Csiky Gergely Színház felújítását (megvalósítás alatt).

A projektek **átfogó célja** Kaposvár versenyképességének növelése, melynek egyik húzóágazata a turizmus lehet. A város a turizmust évek óta kiemelt fejlesztési területként kezeli. Az elmúlt évek során számos turisztikai projekt valósult meg Kaposváron, jelentős európai uniós és hazai források bevonásával. A beruházások révén a városban több helyen megújult az infrastruktúra, valamint turisztikailag vonzó látványosságok kerültek kialakításra, felújításra. Kaposvár a megkezdett fejlesztések mentén kíván továbbhaladni a turizmus növelése érdekében. A turizmus fejlesztése a város számára nemcsak a vendégforgalom növelése miatt fontos: a helyi lakosság életminőségére, a munkanélküliség csökkentésére, valamint a gazdaság egészére is kihatással van.

A város és környékének kiemelt turisztikai célpontjait és azokban tervezett fejlesztéseket a **9.5 számú melléklet** tartalmazza.

Zöldterületi hálózat

Kaposváron a jól karbantartott, szabadidős és rekreációs célokat is szolgáló zöldterületek (játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek) lakosságszámra vetített nagysága magasan az MJV-k átlaga felett van, a zöld-területek közötti kapcsolat is biztosított.

7. táblázat: Lakónépesség és a jól karbantartott, szabadidős és rekreációs célokat is szolgáló zöldterületek, forrás: KSH

Település	Lakónépesség	Összes zöldterület (m ²)	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területe (m ²)	Összes zöldterület (m ²) / fő	Játszóterek, tornapályák, pihenőhelyek területe (m ²) / fő
Kaposvár	62446	1522541	725892	24,38	11,62

A környezettudatos lakosság, a zöldterületek, várostérségi ökológiai hálózatok megőrzése és további bővítése, valamint a környezet minőségét javító infrastruktúrák és városi szolgáltatások fejlesztése mind hozzájárul a harmonikus együttéléshez a környezettel. Az egészséges környezet az életminőség egyik kulcseleme, közvetetten a város vonzerejét,

versenyképességét is befolyásolja. A zajterhelés és a légszennyezettség csökkentése érdekében a szennyező források kibocsátásának mérséklése, felszámolása a cél, ebben a közlekedési szokások megváltoztatása, illetve a közlekedésben az alacsony széndioxid kibocsátású, környezetbarát technológiák alkalmazása vezethet eredményre. A korszerű hulladékgazdálkodás, a hulladéklerakásból származó károk felszámolása, a lakosság körében a tudatos fogyasztás és a környezeti kultúra fejlesztése fontos feladat. A biztonságos, egészséges életfeltételek fontos eleme a felelősséggel történő vízgazdálkodás, mely a csapadékvíz elvezetésre, a keletkező szennyvizek kezelésére, és a jó minőségű, biztonságos ivóvízellátás hosszú távú biztosítására is kiterjed. A zöldterületek és zöldfelületek védelme, bővítése, valamint a városi mikroklimát is befolyásoló vízfolyások rendezetté tétele, a partok közcélú használati értékének növelése szintén a városi környezet minőségi megújításának része.

Szükséges lépések	Ajánlott intézkedések
Városi zöld- és biológiailag aktív felületek megőrzése, bővítése, minőségi javítása, revitalizációja.	zöldterület rehabilitációk tervezése, intézkedési tervek, hosszútávú stratégiájának megalkotása, végrehajtása

Egészséges lakókörnyezet

A tudatos fejlesztésnek, a „zöld gazdaság” térnyerésének, a zöld területek növelésének és karbantartásának, a városi közszolgáltatásokban alkalmazott környezetbarát technológiák alkalmazásának és nem utolsósorban a lakossági szemléletváltásnak köszönhetően Kaposvár környezeti minősége kimagasló, alacsony a szállópor koncentrációja és a zajszennyezés, a lakókörnyezet tiszta, esztétikus.

Szükséges lépések	Ajánlott intézkedések
Kerékpáros közlekedés feltételeinek további fejlesztése, környezetbarát közösségi közlekedés kialakítás, és a közlekedésen belüli részarányának növelése a személygépjármű forgalommal szemben.	Kerékpáros hálózat bővítése, városi közbringa program megvalósítása. Múzeum vezetésével több kerékpáros rendezvény lebonyolítása. Helyi kerékpáros klubok bevonása a városi rendezvényekbe.
Légszennyezettség mérőállomások létesítése.	LIFE projekt keretén belül mérőállomás beszerzése, határon átnyúló pályázati lehetőség felkutatása.
Meglévő vízbázis minőségjavítása.	A Deseda tó minőségének felmérését követően az intézkedések ütemezése, végrehajtása.

Környezeti nevelés és szemléletformálás, zöld szemlélet, fenntarthatóság

A környezeti erőforrásokkal, értékekkel való felelős és fenntartható gazdálkodást a városfejlesztés minden területén érvényesíteni kell, ezt a szemléletet meg kell mutatni, és meg kell tanítani a lakossággal. A környezettudatos szemlélet elterjesztése nem csak a környezeti károk csökkentése, az élhetőbb környezet miatt fontos, hanem a fogyasztási szokások befolyásolásával, az alkalmazott technológiák iránti igény növelésével a zöld

gazdaság piacát, s végső soron megerősödését is szolgálják. A szemléletformálási akciókat széles körben, kiterjesztett célcsoportokra vonatkozóan kell megszervezni.

A környezetbarát építőanyagok, megújuló energiaforrások alkalmazását, a zöldterületek kialakítását, minőségi megújítását az integrált városfejlesztési projektekkel érvényesíteni kell. Az önkormányzati tulajdonú épületek, intézmények felújításával – a cél elérése érdekében – mintaadó projektek létrehozása a feladat, a lehető leghatékonyabb energetikai beavatkozások előnyben részesítésével.

A környezetbarát technológiák alkalmazása a gazdasági szektorban és a városi szolgáltatások minden területén fontos cél, különösen a hulladékgazdálkodás, energiagazdálkodás, szennyvízkezelés és városi közlekedés fejlesztési vonatkozásában.

Szükséges lépések	Ajánlott intézkedések
Szemléletformálás	Városi szemléletformáló események megszervezése
Környezeti nevelés	Állandó nevelési program kialakítása, oktatási intézményekkel való kapcsolattartás

Környezetbiztonság

Szennyezett területek felmérése, Hatósággal való együttműködés, intézkedési tervek elkészítése.

Környezetbiztonság érdekében megtett eddigi intézkedések:

- Felhagyott szilárd hulladéklerakók rekultivációja elkészült, korszerű hulladékgazdálkodási rendszer felépítésre kerül.
- Szennyvíztelep rekonstrukciója folyamatban van.
- Kármentesítési feladatok a Hatósággal együttműködve felügyelet alatt vannak.

Szükséges lépések	Ajánlott intézkedések
Hatósági együttműködés	Engedélyezett technológiák teljes vizsgálata, felügyelete
Kármentesítési feladatok	Hatósági kötelezések felügyelete, a végrehajtás segítése

A fenti szempontokon kívül figyelembe kell venni a Településfejlesztési Koncepciót, melyben fejlesztési irányelvént meghatározott, négy kiemelt terület:

Hosszú távú közlekedésfejlesztési koncepció felülvizsgálata

Elkészült a Fenntartható Város Mobilitási Terve (SUMP), a tervezés egy teljes partnerségi együttműködési folyamaton ment keresztül.

A partnerségi folyamat fő célja az volt az érintettekkel, hogy:

- igényeik, szükségleteik, problémáik feltárássra kerüljenek;
- ötleteik, javaslataik megismerése megtörténjen;
- saját fejlesztési érdekeik és céljaik megismerése és összehangolása megtörténjen;
- megnyerésük és ösztönzésük arra, hogy saját tevékenységükkel, illetve fejlesztéseikkel segítsék a stratégia megvalósulását és fenntartását;
- a részt vevők együttműködésének segítése, kölcsönös informálása egymás tevékenységéről;

és mindezek beépítésre kerültek a Fenntartható Városi Mobilitási Tervbe.

Ezen terv kiegészítése a jelenlegi fejlesztésekkel – mint például az intermodális csomópont megépítése, R67-es út építése -, és megfogalmazva a jövőbeni, szükséges beruházásokat, megadják a teljes közlekedésfejlesztési koncepciót.

Zöldterület- és közterület megújítási koncepció

Kaposvár élhető, vonzó város. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas, az értékőrző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőkép fontos része, hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetetten pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja.

Az adaptív intézkedések közül a zöldterületek értékőrző fenntartása és bővítése fontos feladat. A parkok, közterületek megújítási stratégiájának kialakítása, és annak megvalósítása a jelenlegi helyzet fenntartása, és fejlesztése céljából elengedhetetlen.

Kaposváron a jól karbantartott, szabadidős és rekreációs célokat is szolgáló zöldterületek lakosságszámra vetített nagysága magasan az MJV-k átlaga felett van, a zöldterületek közötti kapcsolat is biztosított.

Javasolt, hogy Kaposváron a **minőségi** zöldterületek hálózatszerű bővítésére kell helyezni a hangsúlyt, a turisztikai attrakciók rendszerbe szerveződését környezettudatos közlekedési megoldásokkal kell biztosítani.

A zöldterületek és zöldfelületek védelme, bővítése, valamint a városi mikroklímát is befolyásoló vízfolyások rendezetté tétele, a partok közcélú használati értékének növelése szintén a városi környezet minőségi megújításának része.

Felszíni csapadékvíz elvezetési koncepció készítése

A nagy esőzések befogadását és elvezetését biztosító csapadékvíz elvezető hálózat további fejlesztése kiemelhető a jövőbeni, klímaváltozással együtt járó meteorológiai események miatt. Az Önkormányzat első lépésként elkészítette a teljes adatállomány felmérését, hálózat beazonosítását, digitalizálását. Ezen adatok alapján elkészíthető az a beruházási terv, mely megoldja a belvárosi csapadékvíz elvezetési problémákat.

A biztonságos, egészséges életfeltételek fontos eleme a felelősséggel történő vízgazdálkodás, mely a csapadékvíz elvezetésre, a keletkező szennyvizek kezelésére, és a jó minőségű, biztonságos ivóvízellátás hosszú távú biztosítására is kiterjed. Ezt figyelembe véve az új beruházásoknál a vízelvezetésre, visszavezetésre már a tervezés során odafigyel a beruházó. Egy példa erre: nagy felületek összegyűlő csapadék a zöld területek öntözésére is kiváló.

Turizmusfejlesztési koncepció készítése

A turizmus magas hozzáadott értéket termelő ágazatok közé tartozik. Kaposvár és térsége a turizmusban az úgynevezett szelíd, természetközeli élményturizmus fontos célterületté válhat, a fejlesztések koordinálása és a térség piacon való megjelenésének alapját a térségi együttműködés jelenti. Ezen együttműködéssel hozzájárulunk a helyi kereskedések, helyi piacok fellendülésének, mely elősegíti az ökogazdaságok, helyi termékek iránti kereslet fellendülését.

Turisztikai desztináció megerősödése várható az öko-, lovas-, kulturális- és egészségturizmus térségi szemléletű, együttműködésen alapuló integrált fejlesztésével. A meglévő turisztikai infrastruktúra és szervezeti hálózat hatékony kihasználásával illetve fejlesztésével a turisztika gazdasági szerepének növelése érhető el.

6

Korábbi Települési Környezetvédelmi Program eredményei, felülvizsgálata

A korábbi időszakra vonatkozó, 2004-ben készült Környezetvédelmi Program a települési és épített környezet állapotát mutatta be, tartalmazva azokat a feladatokat, melyek az egyes állapotjellemzők megőrzését, mások javítását célul tűzte ki, és ezen célok megvalósításához beavatkozásokat fogalmazott meg, annak érdekében, hogy a település, mint lakóhely és munkahely hosszabb távon fenntartható (lakható, élhető) legyen. Az előző időszakra vonatkozó Környezetvédelmi Program a környezet védelmének alapelveinek figyelembevételével készült, melyek az elővigyázatosság, megelőzés, helyreállítás, felelősség, együttműködés, tájékoztatás, tájékozódás, nyilvánosság. A felsorolt alapelvek közül a megelőzés elve került elsősorban a fókuszba.

A korábbi Települési Környezetvédelmi Programban megfogalmazott célok, feladatok és intézkedések többsége az eltelt időszakban megvalósult, illetve folyamatos feladatként teljesül a városban.

A célok és azok eléréséhez meghatározott feladatok teljesüléséhez az egyes tématerületek mentén Programok kerültek meghatározásra, melyeken belül az Alprogramokban, feladatokban szerepeltek az adott Program megvalósításához szükséges lépések.

A következőkben az egyes tématerületekhez meghatározott általános feladatok összefoglalása történik, a hozzájuk kapcsolódó programok részletes ismertetése a **9.4 számú melléklet** kapcsolódó fejezeteiben található.

6.1 Zöldterület-gazdálkodás: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok

A meglévő zöldfelületek megóvása érdekében az előző környezetvédelmi program feladatai.

	Megjegyzés/Teljesülés
Ki kell dolgozni az önkormányzati tulajdonú zöldfelületek nyilvántartási és adatszolgáltatási rendszerét.	Digitalizálása folyamatban van, térinformatikai rendszer fejlesztése megtörtént, működés 2018. évtől elindult.
Sort kell keríteni a belterületen lévő parkok és zöldfelületek rekultivációjára és a szakaszos talajerő utánpótlásra.	Folyamatban van, tervezetten halad
A helyi védelem alatt álló természeti értékek fenntartása az önkormányzat által készített terv alapján kell, hogy történjen.	Folyamatban van, tervezetten halad

A zöldfelületek fejlesztésével összefüggésben:

	Megjegyzés/Teljesülés
Vizsgálni kell a hiányzó városi szintű közparkok bővítésének lehetőségét.	Folyamatban, tervezetten halad.
Felül kell vizsgálni, hogy a zöldfelület fejlesztési területek közül melyek megvalósítása szükséges.	Megtörtént.
Tervet kell készíteni az egységes fasorok kialakítására, illetve a parkosításra.	Folyamatban van, tervezetten halad
Meg kell vizsgálni, hogy a nagy kiterjedésű zártkerti területek milyen hatással vannak a zöldfelületekre.	Folyamatban van, tervezetten halad
Továbbra is biztosítani kell, hogy a fejlesztések a város átszellőző folyosóinak szerepét ne csökkentsék	Folyamatosan figyelembe véve.
Minden építési övezetben meg kell határozni a zöldfelületek fejlesztésére vonatkozó előírásokat.	Folyamatosan figyelembe véve.
Ki kell dolgozni azon elvérvényesítési lehetőségét, hogy a város területein történő tervezésekor a rendezési tervben előírt növénytelepítések megvalósuljanak. Ellenőrizni kell, hogy a zöldfelületek tervezését zöldfelület-tervezői jogosultsággal rendelkező személy végezze. A használatbavételi engedély kiadásának feltétele legyen az előírt zöldfelület kialakulása.	Folyamatosan figyelembe véve.
Külön program dolgozandó ki a tavakra és környékükre; ami úgy mentálhigiéniai, mint légtechnikai (egészségügy), illetve vizuális, esztétikai szempontból jelentős.	Részben elvégezve. Deseda kapcsán teljeskörű, átfogó tanulmány készült.

A meglévő zöldfelületek karbantartása mellett új területek kialakítása is szükséges. A patak völgyekben, a mezőgazdasági területek felől erdősítés szükséges. Az erdősítés a megyei erdőgazdálkodási koncepcióval összhangban történhet csak meg.

Az önkormányzat kötelező feladatait az önkormányzati törvény és a hatásköri törvény írja elő, a természet védelméről szóló törvény megadja a jogot és lehetőséget az önkormányzatok számára helyi jelentőségű védett területek létrehozására, szabályozza az önkormányzat által védetté nyilvánított helyi jelentőségű védett területek fenntartását önkormányzati terv alapján. Az önkormányzat saját rendeletet fogadott el az egyes helyi jelentőségű természeti értékek védelméről.

A rendeletben meghatározott feladatok mellett az önkormányzat feladatai elsődlegesen kezdeményező, szervezői és koordináló jellegűek.

6.2 Levegővédelem: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok

A közúti közlekedés okozta légszennyezés csökkentése érdekében a következő feladatok elvégzése volt megtervezve a környezetvédelmi programban.

	Megjegyzés/Teljesülés
További forgalomszabályozással a belváros sétálóövezetének kiterjesztése.	Megvalósult.
Forgalomtól elzárt területek növelése.	Megvalósult.

	Megjegyzés/Teljesülés
Az új utak tervezésekor figyelemmel kell lenni az út átszellőzési viszonyaira is. Az utak melletti zöldsávok, a forgalmasabb utak mentén többszintű zöldsávok (fák, alattuk cserjékkel) területét a tervezéskor biztosítani kell. Az utak forgalomba helyezési eljárását a zöldfelületek kiültetéséhez is kötni kell.	Folyamatosan figyelembe véve.
A meglévő és tervezett úthálózatot légszennyezési szempontból egységesen kell értékelni, a meglévő és tervezett elemek összességének együttesen kell a legkedvezőbb – környezetét legkevésbé terhelő – módon a keletkező forgalmat levezetni.	Folyamatosan figyelembe véve.
Biztosítani kell az utak rendszeres tisztántartását.	Folyamatosan figyelembe véve.
A tömegközlekedésből származó légszennyezés csökkentése érdekében a városnak támogatnia kell a tömegközlekedésben résztvevő autóbuszok minőségi cseréjét.	Teljes buszpark cserével megvalósult.
A környezetvédelemhez kapcsolódó felmérések és programok kidolgozása.	Folyamatosan figyelembe véve.
A telephelyek engedélyezési eljárások során a levegőminőségi határértékek betartása érdekében a szükséges feltételeket meg kell határozni és az előírt feltételek teljesülését az üzembe helyezés és az üzemelés során is ellenőrizni kell.	Folyamatosan figyelembe véve.
A városnak kezdeményeznie kell, hogy az illó szerves anyagok tekintetében is megismerhető legyen a város levegő minősége. Az esetleges szükséges intézkedések érdekében fel kell lépnie az illetékes szakhatóságoknál (Kormányhivatal).	Folyamatosan figyelembe véve. Közvetlen brüsszeli forrásra (LIFE) való pályázat támogatásra jogosult. Megvalósítás 2019. évtől folyamatos.
A megújuló energiaforrások felhasználásának fokozása (pl. napelemek alkalmazása).	Folyamatosan figyelembe véve.
Meg kell követelni a rendezési tervekben és építési engedélyekben előírt növénytelepítések megvalósulását.	Folyamatosan figyelembe véve.
A nyílt téri hulladékégetésre vonatkozó önkormányzati szabályozást az elvárásoknak megfelelően át kell dolgozni.	Folyamatosan figyelembe véve.
Bár a városban elterjedt a lakossági gáztüzelés, folytatni kell a vezetékes gázellátás kiépítését.	Folyamatosan figyelembe véve. Távhő rendszer bővítésével kiegészítve.
Az emberi egészség védelméhez elengedhetetlen az allergén gyomoktól való mentesítés (pl. parlagfű). Feladat az allergiás megbetegedéseket okozó ártalmak csökkentése.	Folyamatosan figyelembe véve.
Fejleszteni kell a levegő minőségmérő infrastruktúrát.	Folyamatosan figyelembe véve. Közvetlen brüsszeli forrásra való pályázat támogatásra került. A közvilágítási hálózatra

	Megjegyzés/Teljesülés
	felszerelésre került egy mérőműszer, adatai tájékoztató jellegűek.
Fenn kell tartani a Kapos folyó által alkotott ökofolyosót.	Folyamatosan figyelembe véve.

6.3 Vízvédelem: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok

	Megjegyzés/Teljesülés
A talajvíz és a felszín közeli rétegvizek védelme érdekében lényeges feladat, hogy a diffúz és pontszerű szennyező források szennyezőanyag kibocsátása csökkenjen.	Folyamatosan figyelembe véve. Technológiák működésének, beruházások elvégzésének ellenőrzése. Hatósággal való szoros szakmai együttműködés.
Lakossági eredetű szennyezések csökkentése érdekében 100 %-os csatornázási állapotot kell elérni.	Folyamatosan figyelembe véve.
Ipari eredetű szennyezések csökkentése érdekében fel kell tártani a szennyező forrásokat és intézkedni kell a szennyező források és az esetleges közvetlen szennyezés felszámolásáról.	Folyamatosan figyelembe véve.
A mezőgazdasági eredetű szennyezések csökkentése érdekében a növénytermesztésnél a műtrágya felhasználás a talaj tápanyagkészletének, a növények tápanyag igényének és a vízminőség védelmi előírásoknak is feleljen meg.	Folyamatosan figyelembe véve.
Az állattartó telepeken víztakarékos trágyaeltávolítási, vagy hagyományos almos módszert célszerű alkalmazni.	Folyamatosan figyelembe véve.
Az állattartás területeit, helyi szabályozását felül kell vizsgálni a vízbázis-védelmi területekkel, az építési övezetek 49/2001. (IV. 3.) Kormányrendelet előírásaival összhangban.	Folyamatosan figyelembe véve.
A külterületi városrészekben elszaporodott illegális szemétlерakó helyeket meg kell szüntetni.	Folyamatosan figyelembe véve. Minden évben elvégezve.
A folyékony kommunális hulladék teljeskörű összegyűjtését, kijelölt lerakóhelyre való szállítását meg kell oldani.	Folyamatosan figyelembe véve.
Új létesítményeknél – Kaposvár egész területén – nem engedélyezhető a szennyvíz szikkasztása, a zárt szennyvíztározók létesítését követően azok zártságának ellenőrzését hatósági szinten meg kell oldani.	Folyamatosan figyelembe véve.
A szennyvízcsatornákról le kell választani a csapadékvíz bekötéseket, ezzel csökkenteni lehet a szennyvíztisztító telep esetleges túlterhelését.	Folyamatosan figyelembe véve.

				Megjegyzés/Teljesülés
A telephely-engedélyezési eljárás során a vízvédelmi szempontok érvényesítése szempontjából szükséges előírások teljesülését a beruházás és az üzemeltetés során ellenőrizni kell.				Folyamatosan figyelembe véve.
Szennyvíztisztító	telep	foszfor	eltávolításának korszerűsítése.	Megvalósítás alatt.

6.4 Föld/talaj védelem: a korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok

A mezőgazdasági területek hasznosítását értékelni kell, a mezőgazdasági területekre vonatkozó építési előírásokat felül kell vizsgálni az alábbi szempontok érvényesítésével:

				Megjegyzés/Teljesülés
Le kell határolni azokat a mezőgazdasági területeket, ahol a termőhelyi adottságok és a tulajdonosi szándékok távlatban is indokolják a mezőgazdasági termelés fenntartását.				Kormányhivatal végzi
Le kell határolni azokat a mezőgazdasági területeket, ahol a vízbázis védelmi szempontoknak elsőbbséget kell biztosítani.				Folyamatosan figyelembe véve.
Le kell határolni azon városkörnyéki és főközlekedési utak mentén lévő zárt társulások területét, amelyek a városkép, a városba érkezők számára a tájkép meghatározó elemei.				Folyamatosan figyelembe véve.
Le kell határolni azon területeket, amelyek az erózió elleni védelemben kiemelt jelentőségűek, vagy védett növények, esetleg állatfajok élőhelyei.				Folyamatosan figyelembe véve.
Ütemezési tervet kell készíteni a javasolt erdőfejlesztésekre.				Folyamatosan figyelembe véve.
Új utcát csak fasorok telepítésével lehessen építeni.				Folyamatosan figyelembe véve.
Széleskörűen – családi házakig bezárólag – elő kell írni a parkosítási (lombos faültetési) kötelezettséget.				Folyamatosan figyelembe véve.
Meg kell vizsgálni a belterületi utak melletti fasorok felújításának szükségességét.				Folyamatosan figyelembe véve. Stratégia készítése a feladat.

6.5 Természetvédelem: természetvédelmi programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban

A települési önkormányzat természetvédelemmel kapcsolatos feladatai, lehetőségei:

		Megjegyzés/Teljesülés
A települési önkormányzatnak kötelezően el kell látnia a már meglévő helyi jelentőségű védett terület és egyedi érték védelmét, biztosítani kell annak fennmaradását.		Folyamatosan ellátva.

A települési önkormányzatnak joga van új helyi jelentőségű védett területet és egyedi értéket védetté nyilvánítani.	Folyamatosan ellátva.
A települési önkormányzat a területfejlesztési és területrendezési feladatain keresztül közvetetten képes befolyásolni térségének természeti értékeinek megóvását, sérüléseinek mérséklését.	Folyamatosan ellátva.
A település szabadon vállalhat olyan közfeladatokat (a természetvédelem területén is), amelyet jogszabály nem utal más szervezet hatáskörébe.	Folyamatosan ellátva.

A természetvédelmi területek jelentősége a fajvédelem, a populáció védelem, az élőhely védelem, a genetikai sokféleség megőrzése, a tájképi értékek megőrzése terén fontos. A város területén a védelemre érdemes értékek a helyi lakosság további egészséges szabadidő eltöltésére nyújtanak lehetőséget, illetve a település turisztikai vonzerejét is növelhetik.

6.6 Hulladékgazdálkodás: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok

Nem veszélyes hulladékok

	Megjegyzés/Teljesülés
Folyamatosan biztosítani kell a vízbázisok védőterületein, az idegenforgalmi, turisztikai célpontok, útvonalak mentén lévő <i>illegális hulladék-lerakóhelyek felszámolását.</i>	Folyamatosan elvégezve.
Ki kell dolgozni az Európai Unió környezetpolitikájának alapelveivel összhangban a város <i>hulladékgazdálkodási stratégiáját:</i>	Elkészíteni szolgáltató feladata, ellenőrzése folyamatos.
Meg kell vizsgálni, hogy a kommunális hulladékártalmatlanítási módszerek közül Kaposvár és térsége esetében melyek gazdasági alkalmazásával csökkenthető a lerakásra kerülő hulladék mennyisége. (deponált mennyiség bálázása, energetikai hasznosítás, komposztálási technológia fejlesztése).	Elkészült.
Meg kell vizsgálni az építési törmelék feldolgozó kivitelezhetőségének feltételeit.	Elkészült.
Ki kell dolgozni, hogy a város milyen módon támogatja a hulladékszegény, ill. az adott termelési egység saját hulladékát <i>újra feldolgozó technológiát</i> alkalmazókat.	Elkészült.
Meg kell kezdeni a távlati szilárd kommunális hulladéklerakó előkészítését, illetve a technológiára épülő feldolgozó, ártalmatlanító és megsemmisítő háttér ipart, különös figyelemmel arra, hogy ezek ne a város belterületén helyezkedjen el.	Elkészült.
A <i>szelektív hulladékgyűjtés</i> feltételeit meg kell az egész város területén teremteni:	Elkészült.
a 3 edényes szelektív szigetek számának folyamatos növelése,	Házhozmenő szelektív hulladékgyűjtés megvalósult.

a hulladék beszállításához használt járműpark bővítése,	Elkészült, teljes járműpark lecserélve.
válogatómű megépítése,	Elkészült.
a hulladékártalmatlanítás módszerei közül annak alkalmazása, mellyel a lerakásra kerülő hulladék mennyisége erősen csökkenthető,	Elkészült.
a lerakásra kerülő hulladék helyének meghatározása.	Elkészült. Bővítési terület kijelölve.
Komposztáló programot kell kidolgozni.	Közzszolgáltató feladata, elkészült. Lakosságnak komposztládák szétosztása megtörtént.
Felhagyott lerakó rekultivációs munkáinak megvalósítása, illetve még működő hulladéklerakó rekultivációs terveinek elkészítése.	Elkészült.

Veszélyes hulladék

	Megjegyzés
A szelektív hulladékgyűjtést tovább kell bővíteni, különös tekintettel a lakosság körében keletkező veszélyes hulladék begyűjtésére, elhelyezésére, megsemmisítésére (további hulladékudvarok kialakítása).	Elkészült.
Meg kell teremteni az elhullott állati tetemek biztonságos gyűjtését, ártalmatlanítását.	Elkészült.
A telephely-engedélyezési eljárás során a veszélyes hulladékot eredményező technológiák alkalmazásakor fokozott figyelemmel kell eljárni. A veszélyes hulladékok kezeléséről és ártalmatlanításáról szóló kormányrendelet előírásainak teljesülését a beruházás és az üzemeltetés során ellenőrizni kell.	Elkészült. Hulladékudvarok működése megfelelő.

Szilárd hulladéklerakóval kapcsolatos feladatok

2003-ban a kaposvári regionális – nem veszélyes – hulladéklerakó megkapta 2000. évi XLIII. Törvény (ez a törvény azóta hatályát veszítette, jelenlegi hulladékról szóló törvény: 2012. évi CLXXXV. törvény) szerint a környezetvédelmi működési engedélyt, melyben az alábbi előírások megtartására kötelezte az akkori DD-KÖFE a tulajdonos K.M.J.V. Önkormányzatát:

	Megjegyzés
ütemtervet kell készíteni és benyújtani a csurgalékvíz kezelő rendszer helyreállítására,	Elkészült.
meg kell teremteni a csurgalékvíz visszalocsolásának feltételeit (szivattyú csere),	Elkészült.
vízjogi engedélyezési terv, illetve vízjogi engedélyek alapján ki kell építeni a csapadékvíz elvezető rendszert a telep nyugati oldalán.	Elkészült.

A lerakó azóta rekultiválásra került.

Az üzemeltető KVG Rt. feladatai:

	Megjegyzés
a D2 jelű depónia keleti oldalán a csurgalékvíz átbukást meg kell szüntetni,	Az indikátorok nem relevánsak, a lerakók rekultiválásra kerültek. Az új hulladékfeldolgozó üzemeltetője a KHG NKft.
a D2 depónia ÉK-i sarkánál a megsérült szigetelő fóliát ki kell javítani,	
Üzemelési és Technológiai Utasítást aktualizálni kell a környezetvédelmi működési engedélyben foglalt feltételek szerint,	
a szilárd kommunális hulladék lerakással történő ártalmatlanításának és a lerakón történő komposztálással kezelési engedélyeinek beszerzése,	
üzemi gyűjtőhely kialakítása a lerakón kinyert, illetve tévesen beszállított veszélyes hulladékok üzemi gyűjtésére. Az ideiglenesen itt tárolt veszélyes hulladékokról a 28/2001. (VI.15.) Korm. rendelet szerinti bejelentést (VHB) meg kell küldeni a területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőségnek,	
a hulladék lerakó környezeti állapotáról készített éves jelentést meg kell küldeni tárgyévét követő március 1-ig a felügyelőségnek,	
a biológiailag lebontható szervesanyag és csomagolóanyag csökkentése érdekében tervezett intézkedéseket ki kell dolgozni és meg kell küldeni a felügyelőség számára,	
2006. év végéig el kell készíteni a telep Felhagyási tervét és be kell nyújtani a felügyelethez,	
a 193/2001. (X.19.) Korm. Rendelet szerinti tartalommal el kell készíteni a teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálati dokumentációt.	

A feladat megvalósításának feltételei

	Megjegyzés
Lakossági tudatformálás és környezettudatos gondolkodás kialakításának folytatása, hiszen enélkül a program egyéb célkitűzései nem valósulhatnak meg.	Folyamatosan figyelembe véve.
A megyei és a kistérségi szilárd hulladék gazdálkodási tervhez kapcsolódóan a városi program elkészítése.	Közzszolgáltató feladata az elkészítés, ellenőrzés folyamatos, megvalósul minden évben..
A Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Program, EU-s támogatási alapokra történő beadásának előkészítése, Kaposvár város gesztori szerepvállalásával.	Elkészült.
A feladatok végrehajtásánál és tervezésénél a megnyíló EU-s forrásokat is figyelembe kell venni.	Elkészült.

Az önkormányzat szerepe:

Az önkormányzat kötelező feladatait az önkormányzati törvény és a hatásköri törvény szabályozza. A rendeletben meghatározott feladatok mellett az önkormányzat feladatai elsődlegesen kezdeményező, szervezői, koordináló jellegűek.

A feladatok megvalósításának eszközrendszere

	Megjegyzés
önkormányzati költségvetés;	Növekvő
központi költségvetési támogatások	Növekvő

6.7 Energiagazdálkodás: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok

1990. óta bekövetkezett hazai energiapolitikai szerkezeti változások nem tudatos koncepciók alapján történtek. Városunk energiagazdálkodása csak követni tudta a történéseket, stratégiai tervek nélkül. Szükséges egy energiastratégiai tanulmány elkészítése. E tanulmány keretében fel kell mérni:

	Megjegyzés
a jelenlegi energiaigényeket,	Felmérésük megtörtént, naprakész adatok
energiaellátó rendszereink állapotát (E-ON., Vagyonkezelő Zrt., Kaposvári Kórház, Cukorgyár),	Naprakész adatok
városfejlesztési elképzelések energetikai kapcsolatait,	Energiastratégia elkészült.
energiafejlesztési igényeket,	Elkészült
energiailiberalizációk helyi lehetőségeit,	Elkészült
EU-s (és egyéb) pályázati lehetőségeket.	Felmérésük elkészült.

A tanulmánynak fel kell mérni az energiaellátások *környezetvédelmi* kérdéseit (levegőtisztaság, víz, vízbázis védelem).

	Megjegyzés
A város hőellátását két vezetékes energiahordozó (távhő, földgáz) biztosítja. A távhőtermelés is földgázalapú, tehát a város földgázfüggő. Nagy volumenű kapcsolt villamos és hőtermelés (erőmű) nincs városunkban. Távhőellátásunk ezért a drágább típusok közé tartozik, minden egyéb költségcsökkentési lehetőséget ki kell használni.	Hálózat bővítése, biomassza fűtőmű tervezés alatt.
Hőenergia-termelés szempontjából hosszútávon kérdés a szemetből is nyerhető hőfelhasználás (biogáz).	Szennyvíziszap biogázként való hasznosítása megvalósítás alatt.
Meg kell vizsgálni a megújuló energiák hasznosításának lehetőségét.	Folyamatosan támogatva.
A távhőpiac védelmében kell tevékenykedni, ez nemcsak a szolgáltató, hanem a tulajdonos és a fogyasztó érdeke is, hiszen:	Folyamatosan figyelembe véve.
ezzel biztosítható a gazdaságos, megfizethető szolgáltatás,	Folyamatosan figyelembe véve.

	Megjegyzés
önkormányzati tulajdonú infrastruktúra (gáz, víz, villanyrendszerek) védelme így biztosítható, a levegőtisztaság megfelelő szintje így tartható.	Folyamatosan figyelembe véve.

A rendezési tervben *védeni kell* a kialakult *távhőrendszert*, ki kell jelölni a távhőszolgáltatással fejleszthető területet. A jelenlegi Fűtőmű további bővítésére az adott hely már nem alkalmas. Új terület kijelölésre került.

Az új telephelynek abba a súlypontba kell esni, ahol a város bővítése elképzelt.

	Megjegyzés
Meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogyan lehet a jelenlegi távfűtési hálózatra új fogyasztókat rákötni:	Elkészült, fejlesztés folyamatban.
új épülő önkormányzati bérházak,	Elkészült
10-20 éve épült társasházak elavult fűtési rendszereinek felújítása,	Folyamatosan elvégezve.
pl. Rákóczi Ferenc Általános Iskola.	
Megvizsgálni annak lehetőségét, hogy a hivatal szervezetén belül egy „üzemeltetési” csoport felállítása, mely ellátná:	Elkészült, külön kialakításra kerül a környezetfejlesztési igazgatóság, mely feladata a „Smart city 2050” stratégia végrehajtása, a környezetvédelmi beruházások felügyelete, és a főépítész feladatok ellátása.
a fejlesztések koordinálását,	Folyamatos, műszaki-pályázati igazgatóság vezetésével
a „kötelező” ellátási feladatokat,	Folyamatos
a szolgáltatókkal a kapcsolattartást, felügyeletet, az ellenőrzést,	Folyamatos
az önkormányzati intézmények energiaigényének ügyintézését, költségminimalizálását, felügyeletét.	Folyamatos, megvalósítás a fejlesztési terv alapján

A feladatok megvalósításának feltétele az Energiastratégiai program elkészítése, míg a feladatok megvalósításának eszközzrendszerei az alábbiak:

- szolgáltatói költségvetés,
- önkormányzati költségvetés,
- EU-s és egyéb pályázati források.

Az önkormányzati, a hatásköri és az ágazati törvények előírják az önkormányzat ez irányú kötelező feladatait, mindemelllett az önkormányzatnak kezdeményezői, szervezői és koordináló jellegű feladatai vannak.

6.8 Közlekedés: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok

Közúti közlekedés

	Megjegyzés
Az igények kielégítésében továbbra is jelentős szerepet kell szánni a tömegközlekedésre. Ennek érdekében elsődleges szerepet kell szánni a tömegközlekedés várostesten belüli fedettségi mutatójának. Mindez azonban nem jelenthet lemondást a szerkezetet javító, több évtizedes hálózati hiányokat pótló közúti elemek megépítéséről.	Teljesítve, új buszbeszerzés, CNG meghajtású járműpark, utastájékoztató rendszer. Folyamatban az IMCS beruházás.
Folytatni kell a város gyűjtőútjainak, járdáinak felújítását, korszerűsítését ütemezett terv alapján.	Elkészült, végrehajtása folyamatos, ütemezés szerint.
A külső városrészek kapcsolatát javító utak építését meg kell tervezni, összehangolva a belváros útjain a forgalom csökkentését célzó beavatkozásokkal.	Elkészült, végrehajtása folyamatos, ütemezés szerint.
A közlekedés fejlesztéseként meg kell tervezni a közúthálózat hierarchiáját. Az egyes utakat a forgalmi vizsgálat alapján, az útszakasz hálózatban betöltött szerepe, az igénybe vehető terület szélessége és a környezet terhelhetőségének figyelembevételével osztályba kell sorolni.	Elkészült, végrehajtása folyamatos, ütemezés szerint.
Az utak helyigényét a távlati forgalmi igények alapján kell tervezni, melynek során figyelembe kell venni a szükséges keresztmetszeti elemeket (forgalmi sávok, parkolósávok, járdák, stb.), a közművek elhelyezését, a vízelvezetés és az esetleges szükséges környezetvédelmi berendezések helyigényét is.	Elkészült, végrehajtása folyamatos, ütemezés szerint.
A keresztmetszeti méretezést azon meglévő utak esetében is el kell végezni, melyeket magasabb kategóriába sorolnak, vagy új funkciókat terveznek az úton (pl.: új kerékpárút, zóldsávok, stb.).	Elkészült, végrehajtása folyamatos, ütemezés szerint.
A közlekedés fejlesztésének és szabályozásának egyik legfontosabb feladata a város környezeti viszonyainak javítása, a forgalombiztonság növelése, a közlekedés káros hatásainak mérséklése.	Elkészült, végrehajtása folyamatos, ütemezés szerint.
A környezeti szempontból érzékeny területek védelmére széles körben kell alkalmazni a terület forgalomcsillapítási módszereit. Az új környezetbarát közlekedési formák elterjesztése az életkörülmények minőségjavításának fontos eszköze. E közlekedési formák fejlesztésében a kerékpáros közlekedés nagyobb lehetőséget, a gyalogos közlekedés pedig elsőbbséget kell kapjon.	Elkészült, végrehajtása folyamatos, ütemezés szerint.

Vasút közlekedés

	Megjegyzés
Országos Területrendezési Terv 2003. évi XXVI. tv. A nemzetközi törzshálózati fővonal kétpályásra történő átépítése (E71) Budapest-Dombóvár-Gyékényes-országhatár (Rijeka).	Nem történt meg.
A vasúti pálya és a kapcsolódó berendezései vonatkozásában a 41-es számú vonal teljes rekonstrukciója, átépítése lassan egy évtizede esedékes. A legutóbb 2002-2010 közötti évekre ütemezett komplex rehabilitációs, felújítási munkák nem kezdődhettek meg:	Nem történt meg.
A kidolgozott elképzelések szerint a Dombóvár – Gyékényes országhatár közötti vonalrész átépítése 120 km/h pályasebességre történik.	Kaposvár- Dombóvár vonalon megtörtént.
Bizonyos ívekben és városi átvezetéseknel legalább 100 km/h sebesség biztosítása.	Kaposvár- Dombóvár vonalon megtörtént.
Valamennyi állomáson és megállóhelyen burkolt magasperon, korszerű térvilágítás, utas-tájékoztató berendezés, a még hiányzó helyeken esőbeálló létesítése.	Részben megtörtént.
Az árufuvarozási szakterületen az iparvágányok, vontatóvágányok karbantartása összekapcsolva az érintett útátjárók felújításával.	Részben megtörtént.
Személyszállítás terén a szolgáltatások színvonalában kell előre lépni. Az utazási sebesség növelésére, a menetidők csökkentésére a közeljövőben nem lehet számítani. A MÁV jármű rekonstrukciós és beszerzési programja eredményeként várhatóan Kaposvár térségében is megjelennek új, illetve felújított személyszállító kocsik, motorvonatok. Kaposvár pályaudvar felvételi épületének felújítása is szerepel a MÁV 10 éves rekonstrukciós programjában.	Részben megtörtént Pályaudvar teljeskörű felújítása elvégezve
Szükséges a külső, közigazgatásilag Kaposvárhoz tartozó megállóhelyek és kisállomások peronjainak, épületeinek, előtereinek korszerűsítése, felújítása.	Részben megtörtént.

Tömegközlekedés

	Megjegyzés
Meglévő autóbusz-pályaudvar korszerűsítése, mivel a pályaudvar szakmailag hosszútávon alkalmatlan a feladat ellátására (utas-kiszolgálás, balesetveszély, járműtárolás, stb.)	Fejlesztés folyamatban, kivitelezés folyamatban.
A teljes vonalhálózat felülvizsgálata lefedettségi vizsgálat alapján:	Megtörtént.
mely tartalmazza az óramutató járásával egyező közösségi közlekedési koordinátorok létrehozását (gerincvonalak), mindezzel megtartva a félátmérős (sugaras) közlekedés előnyét,	Elkészült.

	Megjegyzés
a vonalhálózat felülvizsgálata lehetőséget nyújtana arra, hogy bizonyos elemeiben átlapolt közlekedés jöjjön létre, ezzel az átmérős és félátmérős közlekedés előnyeit erősítve.	Elkészült.
A belváros tehermentesítése: A távolsági autóbuszjáratokkal is túlterhelt Dózsa Gy. és Anna utcák tehermentesítése részben a Hársfa utcán, részben a 61. és 67. főközlekedési utakra történő átirányítással megoldást nyerne.	Fejlesztés folyamatban, kivitelezés megkezdése az idei évben.
A közösségi közlekedéssel ellátatlan, illetve nem megfelelő színvonalon ellátott területek bevonása a menetrend szerinti közlekedésbe.	Elkészült.
Az útvonalakkal, különösen az úthálózat műszaki állapotával gondok vannak:	Az úthálózat folyamatos karbantartása az ütemezés szerint történik.
Több területen gond, hogy az igények ellenére sem lehet a szűk útszakaszok miatt a csuklós autóbuszokat közlekedtetni (pl. Töröcske, Béla király u. és környéke, Ivánfahegyalja utasforgalmára).	Az új buszpark beszerzését követően nem jelentkezett problémaként.
Problémát okoznak a vasúti szintbeni kereszteződések, (Orci u., Pécsi u., Béla király u.).	Fejlesztés folyamatban, kivitelezés folyamatban.
Gyakori, hogy a buszoknak tolatással kell megfordulnia vagy nincs kiépített buszmegálló és hiányzik a buszváró is.	Az új buszpark beszerzését követően, és a buszvárók felújítása után nem jelentkezett problémaként.
A szolgáltatás attraktivitását az alacsony padozatú, tisztább motorú járművek, a megállóhelyek tisztasága és kényelme tudja biztosítani.	Fejlesztéssel megoldódott, nem jelentkezik problémaként.
Buszparkoló helyének kijelölése, kiépítése.	Felülvizsgálat folyamatos.

Forgalomszabályozás

	Megjegyzés
A forgalomszabályozás eszköztárának együttesen kell szolgálnia a forgalom lehetőleg akadálymentes áramlását, a balesetveszély és a környezeti hatások minimalizálását.	Megfelelő.
A közúti forgalom környezeti terhelésének csökkentése, megfelelő forgalmi rend kialakításával, forgalmi tilalmakkal, sebességkorlátozás bevezetésével, utcák egyirányúsításával, forgalomcsillapító létesítmények, (körforgalom, forgalomterelő zöld sziget) stb. intézkedésekkel valósítható meg:	Megfelelő, a közlekedési lámpák beállítása megfelelő.
A jelenleg működő jelzőlámpák uniós szabvány szerinti átalakítása.	Elkészült.
A helyközi buszjáratok útvonalainak módosítása a városközpont tehermentesítése érdekében.	Megtörtént
Arany téri körforgalmi rend kialakítása.	Elkészült
Több szintes parkolóház és közcélú parkolófelületek építése a belvárosban.	Elkészült

	Megjegyzés
Az egyirányúsítás, a parkolási rend felülvizsgálata, a helyi tömegközlekedést gátló parkolási gyakorlat megszüntetése.	Elkészült
A belvárosban és a lakódominanciájú területeken a biztonságos közlekedés feltételeinek kialakítása, a lakóterületeken sebességkorlátozás bevezetése.	Elkészült
A belvárosban és a lakódominanciájú területeken tehergépjármű forgalom korlátozása, a lakóterülettel összeférhetetlen funkciók kitelepítése az ipari övezetbe.	Elkészült
Béla király utcai vasút és Kapos feletti híd-csomópont megépítése.	Fejlesztés folyamatban, kivitelezés megkezdése került az idei évben.

A közlekedés fejlesztés megvalósításának feltétele, a város és térsége átfogó közlekedésfejlesztési tervének elkészítése. Elkészült.

6.9 Zaj-, rezgésvédelem: korábbi környezetvédelmi programban meghatározott feladatok

	Megjegyzés
A város különböző zajforrásait (közlekedés, ipari, szolgáltató, szórakoztató tevékenységek) fel kell tárni zajtérképen ábrázolva.	Egy részén elkészült.
Meglévő és ÁRT-ben tervezett úthálózati fejlesztések, azok tervezett kapacitása felülvizsgálandó, környezeti hatásuk értékelendő.	Egy részén elkészült.
A telephely-engedélyezési eljárás során szolgáltató és szórakoztató létesítmények engedélyezésekor a várható zajos tevékenységek engedélyezését a zajterhelési határértékek betartásához kell kötni. Ennek igazolásához akusztikai szakvéleményben kell igazolni, hogy a tevékenység a környezetben nem okoz határérték feletti zajt, továbbá a tevékenység folytatása során műszeres méréssel ellenőrizni kell a megállapított zajkibocsátási határérték betartását.	Megvalósul.
Ezen elv érvényesítése érdekében az önkormányzati szintű jogszabályi kereteket meg kell teremteni.	Hatósági szabályozás megvan.
Az önkormányzat zajvédelmi rendeletét felül kell vizsgálni, ennek keretében a zajvédelmi övezeteket az építési övezetekhez kell igazítani.	Külön zajvédelmi rendelet nincs, a rendezési terv veszi figyelembe a különböző zajvédelmi övezeteket
Zajterhelés csökkentése közlekedésfejlesztéssel (forgalomszervezési intézkedések).	Folyamatosan figyelembe véve
Tartósan magas zajterhelésű területeken (pl. közút mellett) a védendő létesítményeket passzív akusztikai védelme, illetve a módosítás alatt lévő rendezési tervben zajgátló védterületeként történő kialakítása 284/2007. (X. 29.) számú, a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló Korm. rendelet szerint.	Folyamatosan figyelembe véve

6.10 Környezetbiztonság: város jogszabályokban megfogalmazott feladatai

	Megjegyzés
a Polgármester jogszabályban rögzített feladatainak összhangban kell állni a település környezetvédelmi programjával, kiemelten kezelve a polgári védelmi hatósági jogosultságait;	Folyamatos, ellenőrzi Jegyző
szintén fokozott figyelmet kell fordítani a lakossági tájékoztató tevékenységre a rendelkezésre álló technikai eszközök igénybevételével, amely magába foglalja az írott és elektronikus médiát, valamint a lakossági riasztó rendszert;	Folyamatos
elsődleges célnak kell tekinteni a veszélyhelyzetekre való felkészítést, amely tevékenység során igényelni kell a profilba vágó mentő szervezet szakmai segítségét;	Folyamatos
az önkormányzat a település környezeti biztonsága érdekében nyilvántartja a veszélyes anyagokat használó, ill. ilyeneket előállító, továbbá veszélyes technológiákat alkalmazó vállalkozásokat, azok telephelyeit;	Folyamatos
ellenőrzi a vállalati környezeti kárelhárítási terv, belső védelmi terv meglétét, naprakész állapotát;	Folyamatos
meghatározza a veszélyeztetett területeket, kijelöli, ill. kezdeményezi a védőterület, védőtávolságok kijelölését és ellenőrzi azok érvényesítését;	Folyamatos
a települési környezetvédelmi információs rendszert úgy alakítja ki és folyamatosan aktualizálja, hogy a környezetveszélyeztetés a lehető legkorábban felismerhetővé váljon.	Folyamatos

7

Települési Környezetvédelmi Program beavatkozási területeinek azonosítása és intézkedési javaslatok

Jelen környezetvédelmi program meghatároz hosszú távú terveket is, azonban a program időtávja (jogszábnak is megfelelően) 6 évre szól. A megfogalmazott középtávú intézkedések, célkitűzések a program elfogadásától, azaz 2018- 2030. évig szól.

Mivel a környezetvédelmi program tervezett időszaka átfedésben van a jelen EU-s támogatási ciklussal is, így azon belüli lehetőségek is befolyásolták a kitűzött célokat. A környezetvédelmi jövőkép ugyanakkor összhangban van a város „Smart City” Konceptiójában lefektetett többfázisú jövőképpel, valamint a Településfejlesztési Konceptióban és az Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott hosszú távú jövőképével egyaránt. Ugyanakkor igazodik a megyei, és országos tervekhez is.

A fenntartható városfejlődés érdekében szükség van arra is, hogy ne csak az intézmények és a lakosság és a civil társadalom, hanem a helyi vállalkozások is aktív, és meghatározó szereplőivé váljanak a harmonikusan fejlődő város életének, kialakítva egy olyan helyi gazdasági rendszert, amelyben a helyi szereplőknek érdemi hozzáadott értéke van a városi környezet fenntartásában, és a környezetvédelmi intézkedések és akciók támogatásában.

A település környezetvédelmi jövőképe szerint 2030-ig Kaposvár város eredményesen szerepel a környezetvédelmet, természetvédelmet klímavédelmet, fenntartható energiagazdálkodást és a városi infrastruktúrák környezetbarát fejlesztését célzó hazai és nemzetközi pályázatokon, mindeközben a környezeti, energetikai és klímatudatosságot elősegítő szemléletformálási kampányok sikeres lebonyolítója is egyben.

A program kidolgozása az alapprogram célkitűzéseire támaszkodik, azon feladatokat ellenőrzi, és viszi tovább. Több területen -az átfogó intézkedéseknek köszönhetően – nagy előrelépés, szinte teljes megvalósulás jegyezhető.

Fontos megjegyezni, hogy a program működési, beruházási feladatokat is tartalmaz, melyek az átfogó célok elérését és a jövőkép megvalósítását szolgálják a stratégiai célok megvalósításán keresztül

A települési környezetvédelmi program a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban – igazodva a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48/E §-ban foglaltakhoz - az alábbi környezetvédelmet érintő témákhoz kapcsolódó feladatokat és előírásokat fogalmazza meg.

7.1 Környezettudatosság erősítése

A környezettudatosság növelése, kialakítása minden településen a legfontosabb célkitűzések közé tartozik. Kiemelten kell kezelni a társadalmi környezettel is fenntartható, fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítését, az információkhoz jutás javítását, a környezettudatos döntések és a fenntarthatóbb életmód ösztönzését, a környezetpolitikai döntésekben a felelős társadalmi részvétel erősítését. A környezettudatosság fejlesztése a város minden lakójának az érdeke. A környezettudatosságot erősítő programokat széles körben szükséges terjesztetni, a képzési követelményeibe is használni kell a környezeti neveléssel kapcsolatos tartalmi elemeket, a társadalom környezettel kapcsolatos értékrendjét és szükségleteit nyomon kell követni. Kiemelt feladatot képeznek az együttműködésen alapuló közösségi részvételi formák, mert a környezeti előnyök és hátrányok leggyakrabban az eltérő társadalmi szinteken jelennek meg.

8. táblázat: Környezettudatosság erősítésére vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Szemléletformáló akciók szervezése	1.1. Klímanap megszervezése	Minden évben ősszel	KÖFI	Strat CÉL7
	1.2. Víz világnapjának megszervezése	Minden évben, március 22.	Iskolák	Strat CÉL7
	1.3. Hulladékkezelő szemléletformáló játszóterének népszerűsítése	Folyamatosan	KÖFI, Közszolgáltató	Strat CÉL7
	1.4. Fűts okosan iroda létrehozása	2019. évben	KÖFI	Strat CÉL7
	1.5. Várostartarítás megszervezése	Minden év tavaszán	KÖFI	Strat CÉL7
2. Fejlesztések tervezésénél lakosság bevonása	2.1. Közösségi tervezés bevezetése	Folyamatos	KÖFI	Strat CÉL7
3. Alátámasztó tanulmányok elkészítése	3.1. Klímastratégia kidolgozása	2020. évig	KÖFI	Strat CÉL 7

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.2 Települési környezet tisztasága

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, a települési környezet tisztaságát a 54/2001. (XII. 6.) számú önkormányzati rendelettel szabályozza a köztisztaság fenntartásáról, a települési szilárd hulladék kezeléséről, és a hulladékok szelektív gyűjtéséről és

ártalommentes elhelyezéséről szóló rendelete. Kaposvár köztisztasági rendeletek célja a település közigazgatási területén a köztisztaság fenntartása, a települési szilárd hulladékokra vonatkozó közszolgáltatás kötelező igénybevétele, és a feladatok, kötelezettségek és tilalmak rendezése a helyi sajátosságoknak megfelelően.

9. táblázat: Települési környezet tisztaságára vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Közterületek tisztán tartása	1.1. Ütemterv szerinti takarítás elvégzése	folyamatos	Városgondnokság	Strat CÉL 6
	1.2. Illegális hulladéklerakók felszámolása	folyamatos	Városgondnokság	Strat CÉL 6
	1.3. Utak tisztítása	folyamatos	Városgondnokság	Strat CÉL 6
2. Hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátása	2.1. Közterületen lévő konténerek körüli hulladékmennyiség csökkentése	folyamatos	Közterületfelügyelet Közszolgáltató Önkormányzat	Strat CÉL 6
3. Közterületi hulladékgyűjtők	3.1. Hulladékgyűjtők, csikktartók folyamatos ürítése, karbantartása	folyamatos	Városgondnokság	Strat CÉL 6
	3.2. Kerékpárút menti hulladékgyűjtők kialakítása, ütemezés felállítása	folyamatos,	KÖFI, Polgármesteri Iroda	Strat CÉL 6
	3.3. Közterületi hulladékgyűjtők szelektív gyűjtővé tétele, ütemezve	2020.	Városgondnokság	Strat CÉL 6

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.3 Zöldterület-gazdálkodás

A zöldfelület-gazdálkodás felöleli a települések kondicionáló célú zöldfelületeivel kapcsolatos valamennyi állami, önkormányzati és vállalkozói tevékenységet. Ezek elsősorban a zöldfelületek kialakításához, fenntartásához, fejlesztéséhez és védelméhez, valamint a zöldfelületi vagyonnal való gazdálkodáshoz kapcsolódnak. Cél a zöldfelületi rendszer elemeinek fenntartása, fejlesztése és javítása, használati értékének növelése. Alapvető fontosságú a korlátlan közhasználatú zöldfelületek növelése, a hiányosságok felszámolása, az esztétikai érték javítása és a biztonságos használat lehetővé tétele. Kiemelt feladat a város vonzerejének, hírnevének erősítése, a környezet-, a természetvédelem, az igényesség és az ízlésformálás elősegítése.

10. táblázat: Zöldterület-gazdálkodásra vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Zöldterület fenntartása	1.1. Zöldterületi fenntartási terv elkészítése	2019. évig	Városgondnokság	Strat CÉL 5
	1.2. Városi zöld- és biológiai aktív felületek megőrzése, bővítése, minőségi javítása, revitalizációja.	folyamatos	Városgondnokság	Strat CÉL 5
2. Fasorok kataszterének felvétele	2.1. Térinformatika rendszerbe való szerepeltetés	2018.	KÖFI Városgondnokság	Strat CÉL 5
	2.2. Fasorok újratelepítésének ütemtervének elkészítése	2019.	Városgondnokság	Strat CÉL 5

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.4 Levegővédelem

A társadalmi-gazdasági fejlődés felgyorsulása, a közlekedési igények kielégítése a levegő minőségét nagyban befolyásolja. A kibocsátott szennyezőanyagok következtében mára a levegő minősége városainkban, a forgalmas utak közelében sok esetben nem megfelelő, veszélyeztetve az emberi egészséget, az épített és természeti környezetet. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának növekedése a globális éghajlatváltozással fenyeget. Saját felelősségünk, hogy tevékenységeinket úgy szervezzük meg, olyan módon folytassuk, hogy a lehető legkevesebb szennyezőanyag kerüljön a levegőbe. A levegőtisztaság-védelem elsőrendű feladata a települések levegőminőségének javítása, kiemelt figyelmet kell fordítani az energiatakarékosságra, az energiahatékonyság növelésére. A közlekedési kibocsátások mérséklése érdekében elő kell segíteni a közlekedésben, szállításban a környezetbarát közlekedési, szállítási módok (tömegközlekedés, nem motorizált közlekedés, vasúti szállítás, kombinált szállítás) használatának elterjesztését, szolgáltatási színvonalának javítását.

11. táblázat: Levegővédelemre vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Levegő minőségmérő telepítése	1.1. Mérőműszer beszerzése, telepítése, országos rendszerbe való csatlakozása	2020.	KÖFI	Strat CÉL 6
	1.2. Folyamatos adatalemzés, adatlekérés az országos rendszerből	folyamatos	KÖFI	Strat CÉL 6

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
2. Szálló por mennyiségének csökkentése	2.1. Beruházások kapcsán a kivitelezés alatt a szállópor levegőbe jutásának csökkentése	folyamatos	Hatóság KÖFI	Strat CÉL 6
	2.2. Technológiák ellenőrzése	folyamatos	Hatóság KÖFI	Strat CÉL 6

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.5 Vízügy/vízgazdálkodás

A vízügy szűkebb értelemben a vízkészletek -, a felszíni vizek -, a felszín alatti vizek-, a vízminőség-, és a vízbázis védelmet foglalja magában. Fontos áttekinteni a Város számára fontos felszíni vizek védelmét, az azokra tervezett fejlesztések hatásainak vizsgálatát.

12. táblázat: Vízügy/vízgazdálkodásra vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Felszíni vizek védelme	1.1. Deseda védelme, hasznosítási tervének elkészítése	2019.	Műszaki és Pályázati Igazgatóság	Strat CÉL 2
	1.2. Deseda szennyezőforrásainak, környezetvédelmi ellenőrzése	folyamatosan	Hatóság Civilek Önkormányzat	Strat CÉL 2
	1.3. Deseda rendszeres állapotértékelése, folyamatos monitoring biztosítása	folyamatos	Hatóság Önkormányzat	Strat CÉL 1
	1.4. Deseda turisztikai hasznosításának vizsgálata, sportolás, rekreáció (üdülés, szabadidős tevékenységek, strand) és a horgászat. célú hasznosítások megvalósítása		Műszaki és Pályázati Igazgatóság	Strat CÉL 2

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
	1.5. Kapos folyó védelme, szennyezőforrásainak környezetvédelmi ellenőrzése	folyamatosan	Hatóság Civilek Önkormányzatok VIZIG	Strat CÉL 6
2. Felszín alatti vizek védelme	2.1. Szennyezőforrások felderítése, kármentesítésekre való kötelezések előírása	folyamatosan	Hatóság Civilek Önkormányzat	Strat CÉL 6
3. Csapadékvíz elvezetési rendszer műszaki állapotának rendezése	3.1. Állapotfelmérés, intézkedési terv megalkotása	2019.	Műszaki és Pályázati Igazgatóság	Strat CÉL 3
	3.2. Csapadékvíz elvezetési rendszer karbantartása	folyamatos	Városgondnokság	Strat CÉL 3
	3.3. Intézkedési terv végrehajtása	2020-tól	Műszaki és Pályázati Igazgatóság	Strat CÉL 3
4. Ivóvízminőség védelme	4.1. Ivóvíz minőségének folyamatos ellenőrzése	folyamatosan	KAVÍZ Kft	Strat CÉL 6
	4.2. Ivóvíz vezetékek ellenőrzése, folyamatos karbantartás, szükséges állagmegóvási terv készítése	terv készítésre: 2018, többi tevékenység folyamatosan	KAVÍZ Kft.	Strat CÉL 6
5. Ivóvíz pazarló fogyasztást megelőző szemléletformálás	5.1. Lakosság tájékoztatása a megfelelő öntözés, mosás, háztartásban használandó ivóvíz mennyiségéről	folyamatosan	KAVÍZ Kft.	Strat CÉL 7

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.6 Föld/talaj védelem

A talaj és talajvíz szervesen összefonódó egysége nem csupán a termőföld, de a talajélet, vegetáció és állat-, növény társulások szempontjából együtt kezelendő. A beruházásoknál előtérbe kell helyezni a barnamezős beruházásokat, és törekedni kell a szűz területek, földek beépítésére, tekintettel kell lenni a talajra, mint élőhelyre is.

13. táblázat: Föld/talaj védelemre vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. mezőgazdasági, erdő művelési ágú területek megőrzése	1.1. területgazdálkodásra vonatkozó stratégia kidolgozása	2020.	Önkormányzat Somogy Megyei Kormányhivatal	Strat CÉL 1
2. helyes talajművelés	2.1. szemléletformálás a helyes, kemikáliák nélküli talajművelés terén	folyamatos	Somogy Megyei Kormányhivatal	Strat CÉL 7
	2.2. A Deseda-tározó mellett található mezőgazdasági területeken kiemelt figyelmet kell fordítani a Helyes Mezőgazdasági gyakorlat és Környezeti Állapot (HMKÁ) és a kapcsolódó más jogszabályok által előírtak betartására.	folyamatos	Somogy Megyei Kormányhivatal	Strat CÉL 6

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.7 Épített környezet védelme

A környezetvédelemnek a természeti környezet értékeinek védelmével megegyezően egyenrangú feladata az épített, a művi környezet elemeinek a megóvása, védelme. Célállapot: egy kevesebb környezeti stresszhatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása. Az emberi igényeket kielégítő, esztétikus, kultúra és hagyományőrző épített környezet biztosítása.

14. táblázat: Épített környezet védelmére vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Műemlék épületek megóvása	1.1. Pályázati kiírás minden évben való megjelenítése	folyamatos	KÖFI, Főépítész	Strat CÉL 1
2. A településkép harmóniájának fokozott védelme a tervek, egyeztetése és az engedélyezési eljárások során.	2.1. Esztétikai, történeti, környezeti szempontokat figyelembe vevő tervezési módszerek kialakításának ösztönzése a városkép javítása érdekében, összhangban a rendezési tervvel Városképi eljárások alkalmazása	folyamatos	KÖFI, Főépítész	Strat CÉL 2
3. A károsodott, tönkrement településrészek és épületek felmérése és rendbehozatalára a település szociális, gazdasági és környezeti érdekeit figyelembe vevő rehabilitációs, revitalizációs stratégiák kidolgozása és fokozatos megvalósítása.	3.1. Akcióprogramok, stratégiák kialakítása	folyamatos	KÖFI, Főépítész	Strat CÉL 2
4. Városi szintű program és eszközrendszer kidolgozása az épített környezet védett értékei hatékony védelmére.	4.1. Program kidolgozása	2020	KÖFI, Főépítész	Strat CÉL 2

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.8 Természetvédelem

A természetvédelem az élőlények, természetes életközösségek, élőhelyek a természetes és természetközeli területek, valamint a természeti táj megőrzésére hivatott társadalmi tevékenység megjelölésére szolgáló fogalom, melyet a városi környezetben is szem előtt kell tartanunk.

A városi természetvédelem célja a kijelölt, védetté nyilvánított bioszféra állapotának, működőképességének, biodiverzitásának (biológiai sokféleségének), valamint ezzel összefüggésben az élőhelyeknek és a természeti tájnak a megőrzése, károsodásainak megelőzése, mérséklése vagy elhárítása.

15. táblázat: Természetvédelemre vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Természetvédelmi területek kezelése	1.1. A természetvédelmi területek ellenőrzése	folyamatosan	Hatóság Önkormányzat	Strat CÉL 2
	1.2. Természetvédelmi területek gazdálkodása	folyamatosan	Városgondnokság	Strat CÉL 2
	1.3. Deseda ökoszisztémájának, halállományának rendszeres vizsgálata.	folyamatosan	Hatóság Önkormányzat	Strat CÉL 2
2. Új természetvédelmi területek kijelölése	2.1. Javaslattevél új területek kijelölésére	folyamatosan	Városgondnokság	Strat CÉL 2

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.9 Kommunális szennyvízkezelés, -gyűjtés, -elvezetés, -tisztítás

A szennyvíztisztítás feladata, a szennyező anyagok olyan mértékű eltávolítása, hogy a vízben maradó szennyezéseket a befogadó természetes víz öntisztító ereje képes legyen lebontani és a vízhasználat lehetősége se csökkenjen. A szennyvíz tisztítási módja nagymértékben függ a szennyvíz jellegétől. A kaposvári szennyvízkezelési technológia teljes felújítás alatt áll, így az intézkedést is hasonló képen kell megtervezni.

16. táblázat: Kommunális szennyvízkezelésre, -gyűjtésre, -elvezetésre, -tisztításra vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Szennyvízkezelő felújítása	1.1. Szennyvíziszap biogáz hasznosítása	2019.	KAVÍZ Kft Önkormányzat	Strat CÉL 6
	1.2. A teljes bejövő szennyvízmennyiség kémiai, biológiai tisztítása	2019.	KAVÍZ Kft Önkormányzat	Strat CÉL 6

	1.3.	Csurgalékvíz kezelése a szennyvíztelepen	2019.	KAVÍZ Kft Önkormányzat	Strat CÉL 6
2. Szennyvízelvezető vezetékhálózat karbantartása	2.1.	Vezetékhálózat diagnosztikája, karbantartása, rekonstrukciós tervének elkészítése	folyamatosan	KAVÍZ Kft.	Strat CÉL 6

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.10 Hulladékgazdálkodás

A kommunális hulladék gyűjtése, szállítása, és feldolgozása az elmúlt években nagy fejlődésen ment keresztül Kaposváron. A hulladékkal összefüggő tevékenységek teljes vertikuma megújításra került. Azonban kutatni kell a további fejlődési lehetőségeket, és figyelni a fejlesztési igényeket.

17. táblázat: Hulladékgazdálkodásra vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Lomtalanítás házhozmenő gyűjtésének megteremtése	1.1. Lomtalanítás házhozmenő gyűjtésének megoldása, kommunikációs rendszer kidolgozása	2019.	KHG NKft Önkormányzat	Strat CÉL 7
2. Újrahasználati központ működtetése	2.1. Újrahasználati központ bevezetése, működtetése, szociális rendszer kidolgozása	2019.	KHG NKft Önkormányzat	Strat CÉL 7
3. Házhozmenő háztartási fáradt olaj begyűjtésének bevezetése	3.1. Gyűjtési koncepció kidolgozása, pályázati forrásból való megvalósítása, NHKV Zrt-vel való üzemeltetés megteremtése	2019.	KHG NKft Önkormányzat NHKV Zrt.	Strat CÉL 6
4. Szemléletformálás	4.1. Szemléletformáló információk átadása	folyamatosan	KHG NKft Önkormányzat	Strat CÉL 7

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.11 Energiagazdálkodás

A város vezetése célul tűzte ki, hogy Kaposvár 2050-ig energiatfüggetlen várossá válik. Ehhez a célkitűzéshez minél több energiahatékonysági intézkedést kell alkalmazni, egyre több megújulót kell telepíteni, és a helyben termelt energiát helyben is kell hasznosítani.

18. táblázat: Energiagazdálkodásra vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Közintézmények energiahatékony felújítása	1.1. Napelemes rendszerek kiépítése	folyamatosan	Önkormányzat Fenntartók	Strat CÉL 4
	1.2. Energiatároló egységek, azok hálózatának kiépítése	2030.	Önkormányzat	Strat CÉL 4
2. Távhő hőellátásának biztosítása biomassza fűtőművel	2.1. Fűtőmű megépítése	2019.	Önkormányzat Vagyonkezelő Zrt.	Strat CÉL 4
3. Közvilágítás korszerűsítésének 2. üteme	3.1. LED-es égők beépítése, vezérlőrendszer tovább építése, fényerő szabályozás	folyamatosan	Önkormányzat	Strat CÉL 4

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.12 Közlekedés

A levegőminőség védelem érdekében folyamatosan figyelni kell a közlekedési szokások megváltozását, ehhez viszonyítva a közlekedési rend módosítását. A tömegközlekedés, és a közszolgáltatásokat kiszolgáló járművek környezetbarát üzemeltetését, motorizált eszközpark folyamatos cseréjét, euro motorok cseréjét kell elérni. Az alternatív meghajtású járművek előtérbe helyezését kell elérni.

19. táblázat: Közlekedésre vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Elektromos hatású járművek előtérbe helyezése	1.1. Töltőállomások építése	2019.	Műszaki és Pályázati Igazgatóság	Strat CÉL 6
	1.2. Elektromos buszok beszerzése	2019.	Kaposvári Közlekedési Zrt.	Strat CÉL 6
	1.3. Elektromos kukásautók beszerzése	2019.	KÖFI	Strat CÉL 6
2. Intermodális csomópont megépítése	2.1. IMCS megvalósítása	2020.	Önkormányzat Kaposvári Közlekedési Zrt. NIF Zrt.	Strat CÉL 6
3. Kerékpárúthálózat bővítése	3.1. Turizmus fejlődésével összefüggésben építendő kerékpárutak megvalósítása	folyamatosan	Műszaki és Pályázati Igazgatóság	Strat CÉL 6
4. R67-es gyorsforgalmi út megvalósítása	4.1. Kaposvár összeköttetésének megoldása az M7 autópályával	folyamatos	NIF Zrt. Önkormányzat	Strat CÉL 6

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

7.13 Zaj-, rezgésvédelem

A város területén általánosságban nem fordul elő magas zaj-, és rezgéshatás. Minden bejelentés kivizsgálásra kerül. Az eseti tevékenységeknél előfordulhat zavaró hatás, de határérték túllépés még nem volt tapasztalható.

20. táblázat: Zaj-, rezgésvédelemre vonatkozó intézkedések

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Kapcsolódó stratégiai cél*
1. Beruházások kapcsán zaj-, rezgésvédelmi határértékek betartása	1.1. Megengedett határértékek betartása	folyamatosan	Hatóság Önkormányzat	Strat CÉL 6
2. Zaj-, rezgéshatások vizsgálata	2.1. Beruházásoknál vizsgálni a zaj-, rezgés hatásokat	folyamatosan	Hatóság Önkormányzat	Strat CÉL 6

*Kapcsolódó stratégiai cél, melynek megvalósításához a Program hozzájárul

8

Végrehajtási keretrendszer

8.1 A program megvalósításának intézményi háttere

Végrehajtást koordináló szervezeti egység/ek, akik felelősként megnevezésre kerültek az intézkedések táblázatban.

Polgármesteri Hivatal

A Hivatal feladata a testületi és polgármesteri döntések szakmai előkészítése, a döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése, valamint a jegyző és a Polgármesteri Hivatal ügyintézője hatáskörébe utalt államigazgatási ügyek intézése. A Hivatalon belül a környezetvédelmi program végrehajtásában két szervezeti egységnek van a legnagyobb szerepe, a Környezetfejlesztési Igazgatóságnak, és Műszaki-, és Pályázati Igazgatóságnak. A Műszaki-, és Pályázati Igazgatóság legfőbb feladata a városüzemeltetéssel és városfejlesztéssel kapcsolatos feladatok végrehajtásának szervezése, irányítása, továbbá az önkormányzat beruházásainak, felújításainak előkészítése, szervezése, lebonyolítása (lebonyolíttatása) és megvalósulásának figyelemmel kísérése, műszaki ellenőrzése. A városfejlesztési, városrendezési kérdésekben együttműködés a főépítésszel és a hatósággal. Nagy szerepet töltenek be a környezetvédelmiberuházások területén is, így például: energiahatékonysági felújítások, naperőművi beruházások, kerékpárút hálózatának bővítése...stb. A Környezetfejlesztési Igazgatóság a gazdasági-, és társadalmi folyamatokat figyelemmel kísérve, javaslatot tesz a település arculatának alakítására, a környezetvédelmi, energetikai vonatkozásokat is figyelembe véve. Koordinálja, és lebonyolítja a fentiekhez szükséges beruházásokat. Javaslatokat tesz a „Zöldváros” program elemeire, majd koordinálja annak megvalósítását. Ellátja a város környezetvédelmi feladatait, a szükséges fejlesztéseket koordinálja. Ellátja a külön jogszabályban meghatározott főépítési feladatokat. Koordinálja a Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulást. Ellátja a hivatal teljeskörű informatikai feladatait. A fentiekre tekintettel a környezetvédelmi programban kitűzött célok megvalósításáért ezen igazgatóság a felelős.

Városgondokság

Feladata a településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 2. pontja szerint. Fontos kiemelni a védett fasorok, a zöldterületfenntartás, és a Deseda tó és környéke üzemeltetésével kapcsolatos főbb feladatokat, melyek nagyban hozzájárulnak a környezetvédelmi program megvalósításához.

Közterületfelügyelet

Közterület-felügyeletünk a Kaposvár Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Közigazgatási Igazgatóság szervezeti egységként működik. Legfőbb feladatai: a

lakosságot leginkább irritáló közterületi jogsértések megelőzése, megakadályozása, megszüntetése. Közterületen, egyenruhás jelenlét biztosításával hozzájárulni a bűnmegelőzéshez, ezáltal az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének növeléséhez. A rendvédelmi szervekkel, társhatóságokkal és civil szervezetekkel együttműködve végrehajtott akciókkal, járőrtevékenységgel hozzájárulni a közterületek rendjének fenntartásához, az önkormányzati vagyon védelméhez. A közterületek jogszerű használatának, a közterületeken folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenységek szabályszerűségének az ellenőrzése. Segítségre lehetnek a környezetkárosító tevékenységek megakadályozásában.

KaposHolding Zrt

A Zrt. több tagvállalata is hozzájárul a környezetvédelmi program megvalósításához. Külön kiemelnénk a hulladékgazdálkodással, a víz-, és szennyvízkezeléssel foglalkozó tagvállalatokat. A KHG NKft., aki Kaposvár területén végzi a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást. Felelős minden, a hulladékgazdálkodás területén elvégzendő feladatokért, fejlesztésekért. A KAVÍZ Kft. feladata az egészséges ivóvíz biztosítása, és a keletkezett szennyvíz környezetkímélő módon való tisztítása.

Somogy Megyei Kormányhivatal

Államigazgatási feladatokat ellátó szervként több mint ezer államigazgatási hatósági feladat- és hatáskörben járnak el. A járási hivatalok megerősítéséhez kapcsolódóan 2017. január 1-jével a járási hivataloknál indult hatósági eljárásokban másodfokú hatóságként, illetve a kormányhivatalokhoz telepített, vagy a kormányhivataloknál tartott hatósági eljárásokban elsőfokú hatóságként járnak el, továbbá az Alaptörvénynek megfelelően törvényességi felügyeletet gyakorolnak a helyi önkormányzatok felett. Feladatellátásukhoz kapcsolódóan közreműködnek az egyes ágazati, szakpolitikai stratégiai dokumentumok kidolgozásában és területi végrehajtásában. Ennek során figyelmet fordítanak a helyi befektetési környezetre és arra, hogy a megyei érdekelt felek (foglalkoztatók, egyetemek, települési önkormányzatok, szakmai kamarák, civil szervezetek) tapasztalatait is összegyűjtsék és közvetítsék azokat a központi döntéshozók felé. Feladatuk a hatósági jelenlét az egyes beruházásoknál, tevékenységeknél.

8.2 Finanszírozás, források

A pénzügyi tervezés során az első lépés a források feltárása és beazonosítása. A program időtávján belül a környezetvédelmi fejlesztések támogatása Magyarországon alapvetően egyrészt a 2014-2020-as hazai operatív programokon keresztül jut forrás a közösségi és vállalkozói fejlesztések támogatására, másrészt a nemzetközi kvótaértékesítésből származó bevételeken keresztül valósul meg energiahatékonysági és épületenergetikai beruházás-ösztönzés.

Az egyes lehetséges finanszírozási források tényleges alkalmazásának feltételei az intézkedések részletes tervezésekor válik aktuálissá.

Az elérhető források köre a következő:

- Operatív programok
- Európai Területi Együttműködés (ETE)
- LIFE Program
- EBRD-ELENA eszköz
- Duna Transznacionális Együttműködési Program 2014-2020

- Hazai források

Operatív programok az EU-s források hazai keretét és felhasználási szabályait a Partnerségi Megállapodás, az egyes alapokból finanszírozott fejlesztések szakterületeit pedig az operatív programok rögzítik; az évekre lebontott, OP-intézkedésenként feltüntetett forráskereteket az Éves Fejlesztési Keretek tartalmazzák. A támogatások jellegét illetően, a 2014-2020-as időszakban lényegesen megnövekedett a pénzügyi eszközök (visszatérítendő támogatások) súlya. A jelenlegi programidőszakban kiemelt figyelmet kap az éghajlatváltozás témaköre, a támogatások legalább 20%-át ugyanis e célra kell fordítani a szabályozások szerint. A megújuló energiaforrások alkalmazását és az energiahatékonyság javítását célzó, mitigációs és alkalmazkodási célú támogatások a Környezeti és Energhahatékonsági (KEHOP) mellett a Terület- és Településfejlesztési (TOP), a Gazdaságfejlesztési és Innovációs (GINOP), továbbá az Integrált Közlekedésfejlesztés Operatív Programban (IKOP) és a Vidékfejlesztési Programban (VP) lehethők fel. Az OP-k között is kiemelkedő a KEHOP szerepe, melynek 5. tengelye a hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram-termelés elősegítését, az épületek energiahatékonysági korszerűsítését, a távhő- és hőellátórendszerek energetikai fejlesztését és megújuló alapra helyezését, illetve szemléletformálási programokat támogatja.

A KEHOP I. prioritástengelyének vízgazdálkodási és éghajlatváltozási tudásbázis-fejlesztő, társadalmi alkalmazkodást fejlesztő, ellenálló-képességet fokozó intézkedései, közvetve pedig a szennyvíziszap hasznosítását is szolgáló II.3. intézkedés és a III.1.-2. intézkedések hulladékgazdálkodási irányai kapcsolhatók a klímaváltozás hatásait mérséklő vagy az ahhoz való alkalmazkodást segítő tématerületekhez. Alkalmazkodás (pl. városi és települési zöldfelületek család- és klímabarát megújítása, zöldterületek minőségi fejlesztése, szemléletformálás) és mérséklés (pl. önkormányzati intézmények energiahatékonyságának és megújuló energiafelhasználásának javítása, fenntartható közlekedésfejlesztés) egyaránt megjelenik a településfejlesztési beavatkozások kapcsán a TOP és a VEKOP programokban. Az IKOP inkább csak a mitigáció szempontjából játszik fontos szerepet a közlekedési eredetű kibocsátások csökkentését eredményező közlekedésfejlesztési, vasút- és vízi közlekedési infrastruktúra-fejlesztési beruházásaival. A Vidékfejlesztési Program energiahatékonyságot javító, illetve az erdőborítást növelő intézkedésein túl túlnyomórészt alkalmazkodási intézkedésekkel kapcsolatba hozható beavatkozásokat nevesít. Az operatív programok közötti lehatárolások eredményeképpen az energetika területét érintő K+F+I tevékenységek, valamint a vállalkozások (kkv-k) épülethez kapcsolódó megújuló energiafelhasználásának növelését célzó fejlesztései, illetve a termelési, technológiai folyamatok energiaellátását biztosító megújuló alapú energiafelhasználás fejlesztései a GINOP-on belül kerülnek támogatásra.

Európai Területi Együttműködés (ETE): a kohéziós politika egyik célkitűzéseként biztosít keretet a határokon átnyúló, a transznacionális (Duna transznacionális program, Közép-Európa transznacionális program) és az interregionális (INTERREG EUROPE, INTERREG CENTRAL EUROPE, ESPON, URBACT) együttműködések támogatására többek között a környezetvédelem, a klímaváltozás hatásai elleni küzdelem, az erőforrás-hatékonyság erősítése, a fenntartható közlekedés elősegítése, a vízgazdálkodás fejlesztése; a kulturális és természeti örökségvédelem; a biodiverzitás és talajvédelem; az alacsony széndioxid kibocsátású gazdaság felé való elmozdulás kapcsán.

LIFE Program: 2014–2020 között 3,4 milliárd euró pályázati összeget különített el új, innovatív megoldások, kutatások és bevált gyakorlatok támogatására a természet-, a környezetvédelem, valamint az éghajlatpolitika témakörében.

EBRD-ELENA eszköz: célja a helyi és regionális hatóságok és egyéb közintézmények által a fenntartható energetika területén megvalósítandó beruházások finanszírozási forrásainak előkészítése és mobilizálása, ezáltal az EU 20–20–20 célok megvalósulásának elősegítése. Célterülete Bulgária, Horvátország, Észtország, Macedónia, a Volt Jugoszláv Köztársaság, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Románia, Szlovákia és Szlovénia. Az eszköz a megvalósítandó energiahatékonysági beruházások előkészítéséhez és kivitelezéséhez szükséges technikai együttműködés teljes költségének 90%-át fedezve önkormányzati építkezések; távfűtés-modernizáció; városi közlekedési beruházások; helyi infrastruktúrafejlesztés; közműfejlesztés terén.

Duna Transznacionális Együttműködési Program 2014-2020: célja a folyó menti makrorégió fenntartható fejlesztése, természeti területeinek, tájainak és kulturális értékeinek védelme (ezen belül mobilitás és intermodalitás fejlesztése; fenntartható energia használatának ösztönzése; vizek minőségének helyreállítása és megőrzése; környezeti kockázatok kezelése; biodiverzitás, a táj, valamint a levegő- és talajminőség megőrzése).

Hazai források: az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény (Éhvt.), majd a törvény végrehajtásának egyes szabályairól szóló 323/2007. (XII. 11.) Korm. Rendelet, illetve a kvótaszerződések alapján a kiotói egységek értékesítéséből származó bevétel felhasználására az ún. Zöld Beruházási Rendszer (ZBR) keretében kerül sor, továbbá az Európai Unió Emisszió-kereskedelmi Rendszerének (EU ETS) kvótabevételei felhasználása céljából 2013-ban létrejött a Zöld Finanszírozási Rendszer (ZFR). Az Éhvt. 10. § (4) bekezdésének 2018. VII. 30-tól hatályos szövege: A (3) bekezdés szerinti kiotói egységek átruházásából keletkezett bevételek felhasználásáról a miniszter a Zöld Beruházási Rendszer keretében az Éghajlatváltozási Stratégiával összhangban gondoskodik, míg a fennmaradó rész továbbra is a ZBR-ben kerül felhasználásra. A ZBR és a ZFR/GZR legfőbb célja az energia-megtakarításra irányuló beruházások támogatása a leginkább rászoruló magánszemélyek, a lakásszövetek és építési beruházásokat végző vállalkozások körében. A GZR, illetve a ZBR és ZFR keretében finanszírozhatók a kibocsátás-csökkentést és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó kutatás és fejlesztés, valamint demonstrációs projektek, a megújuló energiaforrásból megvalósuló energiatermelés fejlesztése és energiahatékonyság növelése, az alacsony kibocsátású közlekedésre és tömegközlekedési eszközökre történő átállás ösztönzése. A ZFR e kereteken belül többek között a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésére, alacsony energiafelhasználású épületek építésére, távfűtő rendszerek hatékonyságát növelő beruházásokra, világítási és közvilágítási rendszerek modernizációjára, ÜHG-nyelők létesítésének elősegítésére és háztartási gépek cseréjének támogatására fókuszál. A ZBR a megújuló energiatermelés fejlesztése mellett az európai stratégiai kezdeményezésekben történő részvételre, alacsony CO₂ kibocsátású gazdaságra való áttérést előmozdító egyéb technológiák kifejlesztésére, kis és közepes jövedelmű háztartások energiahatékonyságot növelő pénzügyi támogatására koncentrál. A GZR-ből a Zöld Klíma Alap részére tett nemzeti felajánlás 50%-ának teljesítésére és az elektromos töltőinfrastruktúra-telepítéshez kapcsolódó beruházásokra is juthat forrás.

8.3 Nyilvánosság biztosítása

A környezetvédelmi program Közgyűlés elé való terjesztése előtt véleményeztetni szükséges a lakossággal és az érintett civil szervezetekkel. A véleményeket a program mellé csatolni kell. A program végrehajtásáról két évente kell előterjesztést készíteni, mely beszámolóba való betekintésre a nyilvánosságnak is lehetőséget kell adni.

8.4 Nyomonkövetés, monitoring feladatok

A stratégiai tervezés során a tervezés – végrehajtás – ellenőrzés - visszacsatolás ciklushoz kapcsolódva szükséges a kitűzött célok megvalósulását folyamatosan nyomon követni, a kapcsolódó intézkedések hatékonyságának alakulásukról adatokat gyűjteni és ezeket értékelni.

A célkitűzésekhez és indikatív projektekhez, intézkedésekhez rendelt indikátorok körét az alábbi táblázat tartalmazza.

21. táblázat: A stratégia célrendszeréhez tartozó eredményindikátorok

célrendszeri elem	Indikátor neve	mérték egység	adat forrás	bázisév	bázisévi érték	célév	célérték
Strat CÉL5	Zöldfelületek nagysága a város egészéhez viszonyítva	%	városi kataszter	2017	6,7	2024	8,7
Strat CÉL4	Megújuló energia használatának részarányának növelése a városi intézményekben	%	energiaforgasztás	2017	2	2024	80
Strat CÉL8	Környezeti szemléletformálás	db	hivatal	2017	3	2024	5
Strat CÉL5	Térinformatikai rendszer használata	db	hivatal	2017	0	2024	1
Strat CÉL7	Klímstratégia kidolgozása	db	hivatal	2017	0	2024	1
Strat Cél6	Levegőminőségi mérőműszer felszerelése	db	hivatal, OLM	2017	0	2024	1
Strat Cél2	Deseda hasznosítási tervének elkészítése	db	hivatal	2017	0	2024	1

Az indikátorértékek változásának vizsgálata félideiben (2021-ben megtörténik), mely eredmények alapján a Program pontosítása megtörténhet.

9

Mellékletek

9.1 A Környezetvédelmi Program regionális és megyei keretekhez, programokhoz való kapcsolódási pontjai

9.1.1 Somogy Megye Területfejlesztési Konceptiója

A megye fejlesztése a következő átfogó célok mentén történik:

- I. **Átfogó cél:** A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése A felvázolt jövőkép eléréséhez elengedhetetlen, hogy a megye munkaképes-korú lakosságának minél nagyobb része rendelkezzen megfelelő munkahellyel és ennek eredményeként a megélhetést biztosító jövedelemmel. Ezáltal javul a foglalkoztatási arány, és csökken az inaktivitás. Törekedni kell arra, hogy a megyében keletkező jövedelmek minél nagyobb része a megyében kerüljön felhasználásra, ezzel erősítve a megye gazdaságát, a munkahelyek megtartását és újabbak létrejöttét. A cél eléréséhez elengedhetetlen a megyében meglévő szabad munkaerő motivációjának, rugalmasságának és képzettségének növelése. A munkajövedelmet szerzők arányának növelésével csökkenthető a szociális ellátórendszerre nehezedő teher, a jelenleg segélyezésre fordított pénzeszközök egy jelentős része átirányíthatóvá válik a gazdaság termelő ágazataiba.
- II. **Átfogó cél:** A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével Somogy megye természeti erőforrásokban mért gazdagságához viszonyítva az erőforrás felhasználás volumene és hatékonysága jelenleg rendkívül alacsony. Cél a természet nyújtotta lehetőségek, úgymint az országos átlagot meghaladó erdővagyon, a jó minőségű mezőgazdasági termőterületek, a felszíni vizekben gazdag területek, valamint a termálvízkinccs környezettudatos, fenntartható módon tervezett felhasználásával elsősorban a megye lakosságának magas színvonalon előállított javakkal történő ellátása, azon túl az ökológiai terhelhetőség szempontjait figyelembe vevő mértékben a külpiacon kiszolgálása magas hozzáadott értékű termékekkel és magas színvonalú szolgáltatásokkal. További cél a megye lakossága ellátásbiztonságának fokozása, a helyben is gazdaságosan előállítható termékek és szolgáltatások tekintetében az importfüggőség csökkentése, a közösségek önellátását és az öngondoskodást támogató folyamatok elősegítése, a helyben előállított javakhoz való hozzáférés feltételeinek biztosítása (pl. helyi piacok, termelők boltja hálózata).
- III. **Átfogó cél:** A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára A lakosság, de elsősorban a hátrányos helyzetű térségekben élők csoportjának alacsony fokú mobilitási hajlandósága a megye gazdasági fejlődésének egyik korlátja. Cél egyrészt a megye különböző területi szintjein a külső és belső kapcsolatok, az elérhetőség javítása, ezáltal a munkaerő mobilitásának fokozása a közlekedési

infrastruktúrába történő beruházások támogatásával, hogy az egyes területi szintek (település, város és vonzáskörzete, térség) képessé váljanak gazdasági előnyöket is magában hordozó kapcsolatrendszert fenntartani egymással és tágabb környezetükkel. Cél továbbá a helyi és térségi humán szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása, a szolgáltatási színvonal területileg kiegyenlített magas minőségének biztosítása. A műszaki, infrastrukturális szolgáltatások állapotát tekintve a jellemzően aprófalvas térségek, a kistelepülések jelentős elmaradást mutatnak, főleg a nem megfelelő minőségű ivóvízellátás, a szennyvízelvezetés és -kezelés hiánya, valamint a szelektív hulladékok begyűjtési arányának alacsony foka okoz problémát. Ennek megfelelően cél a somogyi települések vonzóbbá, a települési környezet élhetőbbé tétele érdekében a kommunális közszolgáltatások színvonalának javítása, különösen a szolgáltatott ivóvíz minőségének javításával, az előírt vízminőség biztosításával, a települési nem közművel összegyűjtött szennyvizek, szennyvizek gazdaságosan kiépíthető és fenntartható elvezetésével, illetve kezelésével, a hulladékgyűjtéssel kapcsolatos szemléletformálással.

9.1.2 Somogy Megye Területfejlesztési Programja, 2014-2020 (STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV PROGRAM)

A területfejlesztési koncepcióban meghatározott átfogó célok elérését a stratégiai célrendszer részeként meghatározott 5 tematikus cél és Somogy megye sajátos területi részegységeire illesztett 5 területi célkitűzés szolgálja. A tematikus célok egyfajta fókuszáltságot adnak az átfogó célok eléréséhez vezető út kijelölésében, körvonalazva egyben a megye értékválasztásának tengelyeit.

1. Tematikus specifikus cél: A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

A megyében működő vállalkozások fontos szerepet játszanak a foglalkoztatás területén, melyet tovább kell erősíteni. Az agrár-jellegből adódóan a hagyományokon alapuló zöldség- és gyümölcstermesztést, a kertészeti ágazat növekedését (kihasználva a termálfürdő-kincset is), jövedelemtermelő képességének javítását célzó, különösen az innovatív eszközök, technológiák alkalmazásán alapuló fejlesztések támogatásával ösztönözni kell. Elsősorban Somogy megye adottságaihoz és a meglévő tapasztalatokhoz illeszkedő feldolgozóipari ágazatokban (élelmiszeripar, faipar és feldolgozás, gépipar, fémmegmunkálás), valamint a szolgáltatások (turisztika, egészségturisztika, szűrési rendszerek kialakítása a gyógyítás folyamatában, időskorúaknak nyújtott speciális szolgáltatások) területén vannak bővülési lehetőségek. Erősíteni kell a gazdasági szereplők közötti kapcsolatokat és segíteni kell a piacra jutási feltételeket, az exportpiacok felkutatása mellett támogatni kell a hazai és a helyi piacokon való megjelenést is, melyet Horvátország Európai Unió csatlakozása is erősít.

A jövedelemtermelés szempontjából hangsúlyt kell fektetni a megyében jelenlevő kutatás-fejlesztési kapacitások erősítésére és az innovációs folyamatok ösztönzésére. Az élelmiszer- és az agrárágazaton kívül fontos az infokommunikációs, az elektronikai- és az elektrotechnikai ipar fejlesztése, és ezért a felsőoktatási tudásbázissal való együttműködés.

2. Tematikus specifikus cél: Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése

A hatékonyan szervezett, mindenki számára hozzáférhető, esélyegyenlőséget biztosító alap- és középfokú oktatási rendszer kialakítása és gazdaságos működtetése, melyben a tanulók számára mind fizikai, mind tartalmi értelemben elérhetővé válnak a korszerű oktatási szolgáltatások a megye társadalmi és gazdasági felzárkózásának egyik alappillére.

Erre építve – követve a munkaerőpiac igényeit és folytatva az e téren már megtett, de még messze nem elégséges beavatkozásokat – szükség van az iskolarendszer szerkezeti anomáliáinak kiküszöbölésére, ez által felszámolva az egyes szakmák esetében már kialakult munkaerőhiányt, és a pályakezdőket sújtó munkanélküliséget, egyben gátat vetve a speciális szakértelemmel rendelkezők elvándorlásának. Ehhez szükség van a szakmunkás életpálya presztízsének helyreállítására is. Mindennek alapja a megye gazdaságának munkaerő igényeihez igazodó, rugalmas, kompetenciaelvű, gyakorlatorientált és szolgáltatásközpontú szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása, amely teret ad a helyi gazdasághoz kapcsolódó képzéseknek is.

A megye gazdasága jelen állapotában csak korlátozott mértékben alkalmas arra, hogy érdemi K+F megrendelésekkel táplálja a felsőoktatást, ezért a felsőoktatási intézményrendszer szellemi bázisának kell felvállalnia azt a felelősséget, hogy innovációs folyamatokat generáljon. Ez vezethet el azon cél eléréséhez, hogy a megye gazdaságának fejlődésére a felsőoktatás mérhető hatást tudjon gyakorolni.

3. Tematikus specifikus cél: A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása

A helyben megtalálható erőforrások minél szélesebb körű felhasználásával meg kell teremteni a helyi termelés bázisait, ki kell építeni a helyi termékek és szolgáltatások piacát, ösztönözni kell a termelő, feldolgozó, ellátó és felhasználói alrendszerek hatékony együttműködéseit. A zöldség- és gyümölcstermelés hagyományainak újraélesztését helyi közösségi szinten is szorgalmazni, ösztönözni kell, a biotermesztés nagyságrendjének növelése mellett. A megye melegvíz-bázisa az intenzív kertészeti ágazat fejlesztés mellett jó alapot teremt az önellátó közösségi üvegházi növénytermesztés elterjedéséhez is. További cél az öngondoskodó helyi közösségek kialakulásának elősegítése érdekében a keretfeltételek biztosítása a helyi szociális gazdaság megteremtéséhez, a közösségi alapú termelési és felhasználói (fogyasztói) rendszerek elterjedésének ösztönzése a piaccgazdasági mechanizmusoktól eltérő, sajátos norma- és eszközrendszer bevezetése és a közösség számára történő elfogadtatása révén.

A közösségi termelési és ellátó rendszerek minél hatékonyabb működése érdekében szükséges a hagyományosan mezővárosi funkciókkal rendelkező településeken a helyi piacok, ill. egyéb elosztó és helyi logisztikai funkciókat ellátó intézmények, szervezetek kialakulásának elősegítése.

A szociális gazdaságok térnyerését különösen erősíteni kell a helyi ellátást szolgáló élelmiszertermelés és feldolgozás (kiemelten az élőmunka igényes zöldség- és gyümölcstermesztés és feldolgozás, valamint az állattenyésztés és állati termékek feldolgozása), az erdő- és vadgazdálkodás, az erdei termék feldolgozás, továbbá a helyi kézműves tevékenységek és kisipari szolgáltatások terén.

A helyi közösségi, települési, település csoport szintjén történő önellátásra való törekvés kiemelt dimenziója az energiaellátásban való függetlenség elérése. Ennek érdekében cél a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrások felhasználására alapozott közösségi szintű energiatermelő- és ellátórendszerek elterjedésének ösztönzése, kiegészülve a szükséges technikai, technológiai feltételek biztosítását szolgáló háttér

szolgáltatói szektor (tervezés, kivitelezés, üzemeltetés, karbantartás) térségi szinten történő megerősítésével.

A helyi termelésen alapuló önellátás biztonságának fokozása érdekében törekedni kell a klímaváltozás várható káros következményeinek helyi, térségi szinten elérhető eszközökkel történő megelőzésére, mérséklésére. Ennek keretében fontos cél a komplex vízgyűjtő gazdálkodási szemléleten keresztül történő, az öntözéses gazdálkodás feltételeit is megteremtő vízrendezés megvalósítása (vízkárelhárítás, vízviSSzatartás és vízpótlás együttes kezelése).

4. Tematikus specifikus cél: Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

A jövőkép eléréséhez szükséges a helyi közösségek megerősítése. Ehhez javítani szükséges az egyének motiváltságát, illetve az emberi kapcsolatok színvonalát. Közösségi szinten segíteni kell a közösségek összetartó erejének növelését, a civil aktivitás fokozását.

Meg kell adni a lehetőséget ahhoz, hogy a helyi közösségek beleszólhassanak mikrokörnyezetük fejlesztési elképzeléseinek kialakításába. Minél szélesebb területen alkalmazni kell a közösség által irányított helyi fejlesztések eszközét, ezáltal megteremtve a lehetőséget a helyi tudás hasznosítására.

Somogy megye legértékesebb természeti adottságai közé tartoznak az erdők, a felszíni vizek, a védett természeti területek. A természeti örökség védelme, megőrzése és megismertetése a külvilággal a somogyi emberek közös ügye, mely nagymértékben hozzájárul a helyi és somogyi identitástudat erősítéséhez.

A hátrányos-helyzetű társadalmi csoportok integrációjához elsősorban az érintettek képzettségi szintjét kell javítani (alapfokú oktatás, kollégiumi rendszer, specializált szakképzési irányok), mely segíti a hátrányos-helyzetű rétegek megjelenését a munkaerőpiacon, valamint az elhelyezkedési esélyeinek növelését. E mellett erősíteni kell a szociális ellátórendszer hatékonyságát is, melynek ki kell egészülnie a kora gyermekkori (bölcsődei, óvodai) nevelés eszközeivel.

Meg kell akadályozni, hogy szegregálódó térségek alakuljanak ki a megye területén. Különös figyelmet kell fordítani a megye déli területén összpontosuló roma népesség speciális problémáinak orvoslására.

5. Tematikus specifikus cél: Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése

A munkaerő mobilitásának fokozása, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés érdekében a megye közlekedési infrastruktúra fejlesztésénél egyrészt a funkcionális, vagyis foglalkoztatási és szolgáltató térségi vonzásközpontok településekről való elérhetőségének javítása, másrészt a transzeurópai közlekedési hálózati (TEN-T) még hiányzó elemeinek kiépítése (ide értve a már meglévő hálózati elemek térségközpontokból történő elérhetőségének javítását is), azaz a térségi/nemzetközi kapcsolatok elmélyítése a cél. Ennek érdekében egyaránt szükség van a közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések támogatására, valamint a szolgáltatások fejlesztésére.

A megye társadalmi, közvetve gazdasági fejlődése érdekében cél a humán erőforrások fejlesztését is igénylő, a térségi humán közszolgáltatások (közoktatási, kulturális, egészségügyi) és szociális ellátások elérhetőségének javítása. Ennek érdekében szükség van elsősorban az alap- és középfokú oktatási és egészségügyi ellátás infrastrukturális beruházásainak a támogatására oly módon, hogy a perifériákon elhelyezkedő, jellemzően

hátrányos helyzetű csoportok által lakott térségekben is jó minőségű szolgáltatások legyenek elérhetők.

A megye táji és természeti értékeinek és erőforrásainak, kedvező környezeti állapotának megóvása érdekében cél a környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság és a környezetbiztonság javítása, a környezeti és klímaváltozással járó kockázatok csökkentése. Ennek érdekében szükség van a szolgáltatott ivóvíz minőségének javítására, az előírt vízminőség biztosítására, a települések zöldfelületi rendszerének fejlesztésére, a településeken képződött nem közművel összegyűjtött szennyvíz, ill. szennyvíz gazdaságosan kiépíthető és fenntartható módon történő elvezetésének és kezelésének támogatására, a hulladékhasznosítási arány növekedésének elősegítésére.

A megyei városhálózat erősítése érdekében cél a városok, különösen a járási központok foglalkoztató (üzleti) és szolgáltató funkcióinak megerősítése. Cél továbbá a jellemzően hátrányos helyzetű népesség által lakott leromlott, szegregált/szegregálódó városi területek leszakadásának megakadályozása (szegregáció megelőzése), az érintett területek társadalmi és környezeti megújítása közösségi és szociális funkciók megjelenésének támogatásával.

9.1.3 Somogy Megye Területrendezési Terve

A megyei területrendezési tervek elkészítéséről a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban Tft.) rendelkezett.

A törvény 11. §-ának a) pontja szerint a megyei önkormányzat feladata az Országos Területrendezési Tervvel (továbbiakban: OTTrT) összhangban a külön jogszabályban megállapított tartalmi követelmények alapján területrendezési tervet készíteni.

A területrendezési tervek a területfejlesztés társadalmi, gazdasági céljaival összehangolt, hierarchikusan egymásra épülő, műszaki és ökológiai szempontok alapján elkészített tervek, amelyeknek alapvető funkciója a térségi szerkezet meghatározása, és a térségi területhasználat szabályozása. Feladatuk nem a területfejlesztés céljainak, folyamatának, eszközeinek, ütemeinek meghatározása, hanem a fejlesztés, a fejlődés térbeli, fizikai kereteinek, területi lehetőségeinek és korlátainak meghatározása, a természetes és épített környezet védelmének biztosítása mellett. Országgyűlési, illetve megyei önkormányzati jóváhagyásuk révén legfontosabb előírásaik jogszabályként fejtik ki hatásukat.

A területrendezési tervek fentiek alapján – mivel a környezeti károkat is okozó területfelhasználási változások lehetőségét korlátozzák – jelentősen hozzájárulhatnak a fenntartható fejlődés feltételrendszerének kialakításához és biztosításához.

A területrendezési tervek között legjelentősebb az OTTrT, amely az ország egészére határozza meg – a léptéknek megfelelő mélységben – a területhasználatra és az infrastruktúra térbeli rendjére vonatkozó jövőképet és az annak elérését szolgáló szabályokat.

Az országos szinten, illetve országos érdekből meghatározott irányelvek és szabályok megszabják a kiemelt térségek és megyék területrendezési terveinek, és így közvetve a települések rendezési terveinek és helyi építési előírásainak mozgásterét is. Ez azt jelenti, hogy az országos terv olyan keretterv, amelynek előírásai – megfelelő szintű elfogadásukat és pontosításukat követően – döntően az alacsonyabb szintű területrendezési, valamint a településrendezési terveken keresztül érvényesülnek.

Somogy megye területrendezési terve speciális helyzetben van, mert az előbbieken túlmenően figyelembe kell vennie a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési

Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény e területre vonatkozó előírásait is. A megyei terv az OTvT törvény 3. § -a Az Országos Területrendezési Terv az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. A térségi infrastrukturális hálózatok megyei és Balaton-térségi összhangjának biztosítása érdekében az esetleges eltéréseket eltérő jellel kell jelölni és az összhang biztosításának igényét az intézkedési tervben kell megfogalmazni.

Somogy megye területrendezési terve fenti előírások és szempontok alapján kidolgozott dokumentum, amelyet a megyei önkormányzat a Tft. 11. §-ának (2) bekezdés van: (2) Az (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti megyei, illetve fővárosi területfejlesztési koncepció és program a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően fogadható el. Az állásfoglalást a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter az állásfoglalást kérő irat beérkezését követő 30 napon belül adja ki. Ha e határidőn belül nem történik meg az állásfoglalás kiadása, úgy az állásfoglalást egyetértőnek kell tekinteni.

9.2 A települési környezetvédelmi programhoz kapcsolódó Önkormányzati Rendeletek, tervek, programok

Kaposvár számos intézkedéssel, rendelettel rendelkezik, melyek elsődleges célja nem a Környezetvédelmi Program teljesülése, de előírásaik támogatják annak megvalósulását. A kapcsolódó rendeletek felsorolás szintű összefoglalását a 3.3.5 fejezet tartalmazza. Kaposvár jelentősebb, a Környezetvédelmi Programhoz megvalósulásához szorosan kapcsolódó előírásai a következők.

9.2.1 Kaposvár Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója És Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020.

„Kaposvár legyen a térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott, valamint a zöld növekedésben élenjáró, mintaeértékű központ, ahol a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztés eredményeként az aktív, egészséges és családokban gyarapodó társadalom számára az életminőség magas színvonala, a biztos megélhetés, valamint a nyugodt, kulturált életfeltételek egyaránt biztosítottak” (Településfejlesztési Koncepció)

Kaposvár MJV a következő középtávú fejlesztési irányokat fogalmazza meg a 2014-2020-as időszakra, melyből az átfogó célok az alábbiak:

- A) Versenyképesség és foglalkoztatás
- B) Fenntartható ökológiai és energetikai rendszerek
- C) Minőségi városi környezet, aktív, egészséges, összetartó társadalom

A jövőkép és az átfogó célok a város hosszú távú koncepciójában fogalmazódtak meg, s a 2030-ig tartó időszakra jelölnek meg célállapotot és fejlesztési irányt. A középtávú stratégiai célok tematikus jellegűek, jelenleg a városnak egyetlen olyan területtípusa, vagy területe sem azonosítható be – az akcióterületektől magasabb szinten – amelyre külön területi célt lenne célszerű megfogalmazni. A tematikus célok területi vonatkozásai a városrészi és akcióterületi célok során kerülnek bemutatásra.

Az átfogó célok megvalósulását a meghatározott stratégiai célok segítik:

- A.) Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

- B.) Vonzó üzleti környezet
- C.) Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások
- D.) Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom
- E.) Szolidáris, családbarát város

9.2.2 Kaposvár Területrendezési Terve

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendeletnek megfelelően az ITS-t és hosszú távú városfejlesztési koncepciót helyzetfeltáró, elemző és értékelő - úgynevezett megalapozó - vizsgálatok készítése előzte meg. A vizsgálatokkal párhuzamosan egyes szakági területek részletes fejlesztési dokumentumok készültek, melyek meghatározó irányai és elemei beépültek mind a hosszú távú koncepció célrendszerébe, mind az ITS céljai és intézkedési közé. A szakági anyagok a következő tématerületekre terjedtek ki:

- Hosszú távú közlekedésfejlesztési koncepció felülvizsgálata
- Zöldterület- és közterület megújítási koncepció
- Felszíni csapadékvíz elvezetési koncepció készítése
- Turizmusfejlesztési koncepció készítése

9.2.3 Kaposvár fenntartható városi mobilitási terve

Közlekedés stratégiai célkitűzések

A városok mobilitással kapcsolatos szokásai a módok szerint összetétel (modal share) és a módonkénti utazásszámmal foglalhatók össze. Kaposváron jelenleg a személygépkocsi használat erős túlsúlya a jellemző, mely a jövőben várhatóan tovább erősödik. Ennek megfelelően a Mobilitási terv jövőképe és megfogalmazott célrendszere egy társadalmilag hatékonyabb közlekedési munkamegosztás elérését kell szolgálja.

A cél- és eszközrendszerből levezetett projektek az egyéni motorizált közlekedés használatának optimalizálását, valamint az egyéb közlekedési módok (közösségi közlekedés, gyalogos, kerékpáros) vonzerejének növelését szolgálják.

A közlekedési szokások változása rendszerint lassú folyamat, melyben az újdonságok (pl. okos megoldások, elektromobilitás, közbringa stb.) esetén figyelemmel kell lenni a szereplők esetleges idegenkedésére, szokásaik lassú változására is. Ebből kifolyólag a Mobilitási terv rövid távon (2020-ig) csupán kisebb mértékű változások prognosztizálhatók, jelentősebb változások csupán középtávon (2030-ig) várhatók.

Szintén jelentős tényező, hogy Kaposvár középvárosi jellegéből adódóan az egyéni motorizált közlekedés túlsúlya gazdaságosan nem szüntethető meg, azonban az utazások hatékonysága, környezeti lábnyoma jelentősen mérsékelhető.

Társadalmi célkitűzések

A közlekedési szerkezet hatékonyabbá, illetve fenntarthatóbbá alakításával az átfogó társadalmi célokban is jelentős javulás érhető el. Az üvegházhatású gázok (ÜHG) túlnyomó többségét az egyéni motorizált közlekedés okozza. A számítás során figyelembe vették a járműállomány korábbiakhoz hasonló mértékű megújulását, azaz a környezetszennyezőbb régi járművek újabb, alacsonyabb kibocsátású autókra való cseréjét, azonban az összetétel javulása ellenére sem várható a kibocsátás csökkenése. A kibocsátások csökkenése elsősorban az egyéni motorizált közlekedés arányának a jelenlegi szint közelében történő megállításával, tartásával érhető el. Kiegészítő intézkedés lehet a fenntartható (csökkentett vagy zéróemissziós) járművek előnyben részesítése. A közlekedés által okozott

kibocsátások nem csak a globális klíma változásáért felelősek, hanem lokálisan szennyezi a levegőt, így okozva egészségügyi problémákat vagy a savas kémhatású gázok esővel keveredve károsítják az épületeket.

A közlekedéssel kapcsolatos légszennyezést elemzésünkben négy tételre bontjuk. Társadalmi költségüket tekintve jelenleg a legnagyobb tételt a nitrogénoxidok (NO_x) okozzák, melyek vízzel érintkezve savas kémhatásúak.

A nitrogénoxidokhoz képest a kéndioxid (SO₂) is vízzel érintkezve erősen savas kémhatású. Az üzemanyagok tökéletlen égésekor fennmaradó illékony szerves vegyületek (kivéve metán, legtöbbször NMVOC – non-methane volatile organic compounds) szintén erőteljes egészségkárosító hatásúak.

A közlekedés okozta szállópor (PM) két módon jelenhet meg: egyrészt az üzemanyag égésekor fennmaradó apró szemcséjű porszemek, másrészt a féktárcsák, gumik kopásakor jelenik meg. Veszélye, hogy kis átmérője miatt nem ülepszik le, így a levegőben jelentősen megnőhet a koncentrációjuk.

A lokális légszennyezési hatások tekintetében a beavatkozás nélküli esetben is mérséklődés figyelhető meg, melyet a járműállomány várható „zöldülése” okoz.

9.2.4 Önkormányzati rendeletek

A környezetvédelmi programmal összefüggő helyi rendeletek öt kategóriára oszthatók:

- Településrendezési, településszerkezeti és szabályozási tervek
- Közterületekkel kapcsolatos rendeletek
- Az önkormányzat vagyonával kapcsolatos rendeletek
- Az önkormányzat szervezete és működése
- Az önkormányzat által megállapított díjak

22. táblázat: Környezetvédelmi Programhoz kapcsolódó rendeletek; forrás: kaposvar.hu

Sorszám	Rendelet címe	Rendelet száma	Kategória
1.	[68] Kaposvár Építési Szabályzatának és Szabályozási Tervének megállapításáról	70/2005. (XII.15.)	VII. Településrendezési, településszerkezeti és szabályozási tervek
2.	[27] Kaposvár város általános rendezési terv korszerűsítés területfelhasználási és szabályozási terve szabályozási előírásairól	70/2005. (XII. 15.)	VII. Településrendezési, településszerkezeti és szabályozási tervek
3.	[22] az iparosított technológiával épült lakóépületek energiatakarékosságot célzó felújításának támogatásáról	17/2001. (III. 29.)	III. Az önkormányzat vagyonával kapcsolatos rendeletek
4.	[18] Kaposvár, Deseda tó és környéke terület-felhasználási és szabályozási terve szabályozási előírásairól	70/2005. (XII. 15.)	VII. Településrendezési, településszerkezeti és szabályozási tervek
5.	[9] a közterület rendeltetésétől eltérő célú használatának általános szabályairól	7/2000. (II. 29.)	VI. Közterületekkel kapcsolatos rendeletek

Sorszám	Rendelet címe	Rendelet száma	Kategória
6.	[8] a Közgylés és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról	85/2012. (XII. 17.)	I. Az önkormányzat szervezete és működése
7.	[8] a Deseda tó és környékének használatáról és védelméről	53/1993. (XII. 15.)	VI. Közterületekkel kapcsolatos rendeletek
8.	[8] Kaposvár Megyei Jogú Város településképi védelméről	49/2017. (XII. 13.),	VII. Településrendezési, településszerkezeti és szabályozási tervek
9.	[7] a köztisztaság fenntartásáról, a települési szilárd hulladék kezeléséről, a hulladékok szelektív gyűjtéséről és ártalommentes elhelyezéséről	54/2001. (XII. 6.)	VI. Közterületekkel kapcsolatos rendeletek
10.	[6] a talajterhelési díjról	40/2004. (VI. 11.)	V. Az önkormányzat által megállapított díjak
11.	[5] a levegőminőség védelméről	77/2009. (XI. 24.)	VI. Közterületekkel kapcsolatos rendeletek
12.	[5] az Önkormányzati Tervtanács működésének rendjéről	51/2003. (XI. 28.)	VII. Településrendezési, településszerkezeti és szabályozási tervek
13.	[4] az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól	59/2012.(X.03.)	III. Az önkormányzat vagyonával kapcsolatos rendeletek
14.	[4] a város egyes területeinek, fasorainak és fának védetté nyilvánításáról	27/2001. (VI. 12.)	VI. Közterületekkel kapcsolatos rendeletek
15.	[4] az állatok tartásáról	54/2013.(XI.20.)	VI. Közterületekkel kapcsolatos rendeletek
16.	[4] a helyi építészeti értékek védelméről	49/2017. (XII.13.)	VII. Településrendezési, településszerkezeti és szabályozási tervek
17.	[3] a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény végrehajtásáról	3/2006. (II. 28.)	V. Az önkormányzat által megállapított díjak
18.	[3] a Deseda tó és környéke helyileg védett természetvédelmi területté nyilvánításáról	22/1994. (V. 18.)	VI. Közterületekkel kapcsolatos rendeletek
19.	[2] a közösségi együttélés alapvető szabályairól	7/2013. (III. 4.)	I. Az önkormányzat szervezete és működése
20.	[2] a város-rehabilitációhoz kapcsolódó feladatok ellátásáról	84/2008. (XII. 17.)	III. Az önkormányzat vagyonával kapcsolatos rendeletek
21.	[1] az önkormányzati vagyongazdálkodásról	59/2012. (X. 03.)	III. Az önkormányzat vagyonával kapcsolatos rendeletek
22.	[1] a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtésére, elszállítására és elhelyezésére irányuló közszolgáltatásról	4/2014. (I.29.)	V. Az önkormányzat által megállapított díjak
23.	[1] a települési folyékony hulladék összegyűjtésére, elszállítására és elhelyezésére irányuló közszolgáltatásról	4/2014. (I.29.)	V. Az önkormányzat által megállapított díjak

Kiemelt rendeletek

A rendeletek közül kiemelünk néhányat, melyek közvetlen hatással vannak a város környezeti állapotának megőrzéséhez:

A Deseda tó és környékének használatáról és védelméről szóló 53/1993. (XII. 15.) számú rendelet. A Deseda tó és környéke helyileg védett természetvédelmi területté nyilvánításáról szóló 22/1994. (V. 18.) számú rendelet: szabályozzák a tó környékének használatát, a horgászati és szabadidős tevékenységeket. Az utóbbi rendelet helyi védetté nyilvánította, és szabályozta a környező területek mezőgazdasági művelését.

A köztisztaság fenntartásáról, a települési szilárd hulladék kezeléséről, a hulladékok szelektív gyűjtéséről és ártalommentes elhelyezéséről szóló 54/2001. (XII. 6.) számú rendelet: leginkább a közterületek tisztán tartásáról, és a hulladék elszállításának, és ártalommentes elhelyezésének szabályozásáról szól a szabályozás. Többször módosították, figyelembe véve a központi jogszabály, és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásban bekövetkezett műszaki változásokat.

A talajterhelési díjról szóló 40/2004. (VI. 11.) számú rendelet hozzájárul a talaj-, talajvíz, és a felszín alatti vizek védelméhez.

A levegőminőség védelméről szóló 77/2009. (XI. 24.) számú rendelet: A rendelet célja a környezeti levegő minőségének tartós és hatékony megóvása és javítása, a légszennyezettségi határérték túllépések megakadályozása, az emberi egészség védelme és a levegő jó állapotának megőrzése a helyi levegővédelmi követelmények szabályozásával. Külön kitér a nyílt téri égetésre, tüzelésre.

A város egyes területeinek, fasorainak és fáinak védetté nyilvánításáról szóló 27/2001. (VI. 12.) számú rendelet a természetvédelmi értékekkel kapcsolatos jogokat és köteleességeket tartalmazza.

9.3 Kaposvár közszolgáltatást végző szervezetei

9.3.1 Kaposvári Inert Hulladékkezelő és Szolgáltató Zrt. (<http://www.kihsz.hu/>)

A Kaposvári Inert Zrt. Kaposvár város tulajdonában lévő építési- és bontási hulladéklerakó és kezelő telep üzemeltetője. Helyi működésének alapját Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának a köztisztaság fenntartásáról, a települési szilárd hulladék kezeléséről, a hulladékok szelektív gyűjtéséről és ártalommentes elhelyezéséről szóló 54/2001. (XII.6.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló dokumentum képezi.

A korszerű és szakszerű kezelési technológia biztosítja az inert hulladék teljes feldolgozását. Az inert hulladékok az újrahasznosító-lerakó telepre számítógépes adatfeldolgozással irányított mérlegelés után kerülnek be. A szállítóeszközzel az építési hulladékokat a feldolgozó térre kell szállítani, ahol az előválogatás, esetleges ideiglenes tárolást követően megtörténik az anyagok aprítása, törőgéppel való feldolgozása különféle szemcse összetételű kavics vagy homokpótló frakcióra. A feldolgozott anyagok sorsa a következő lehet:

- törést követő mérlegelés utáni azonnali kiszállítás, értékesítés;

- törést követő ideiglenes tárolás prizmákban, majd értékesítés;
- maradék, nem hasznosítható inert anyagok végleges lerakása a lerakó térben.

A beszállított, ellenőrzött és lemért építési – bontási hulladék az újrahasznosító előkezelő térre kerül, előválogatás, feldolgozás céljából. A beszállító jármű a telep forgalmi rendjének megfelelően a hasznosító téren lerakodik, majd üres mérlegelés után a gépkezelő engedélyével elhagyja a telepet, amennyiben a beszállított anyag megfelel a befogadható hulladékok feltételeinek.

A térbetonnal burkolt előkészítő területre deponált hulladékból a rakodógép és a két fő munkavállaló segítségével szétválogatásra kerülnek az elkülöníthető anyagok (fa, műanyag, fóliák, ásványi eredetű anyagok, fémek, beton-törmelék, stb.). A helyben feldolgozásra nem kerülők külön konténerbe kerülnek (fa, műanyagok, papír, stb.) a további elszállításig. Amennyiben erre nincs szükség a hulladék homogenitása miatt, az anyagot a rakodógép feladja az előrostálóra.

A hasznosító tér beton kerítéselemekből kialakított 3 prizmájában a törőgép által feldolgozott, különféle frakciójú anyagok tárolhatók. A prizmába rakást – rakodó géppel – a gépkezelő irányítja. Az anyagokat a rakodógép adja fel a szállítójárművekre.

A nem hasznosítható inert anyagokat a rakodógép szállítja át a lerakó térbe. A konténerekben gyűjtött nem inert hulladékokat (fa, műanyag, fémek, papír, stb.) a tehergépkocsi szállítja át a Hulladékkezelő Központba.

Az Inert Hulladékkezelő és Lerakón az inert hulladékokból kiválogatható, szelektíven gyűjthető és értékesíthető anyagokat (fa, fém, műanyag fólia, PET flakonok, üveg és papír frakciók) külön-külön konténerekben gyűjtik. A konténereket – a gazdaságossági szempontok figyelembevételével - megtelést követően átszállítják a Kaposvári Komplex Hulladékkezelő Központunkba, ahonnan további kezelésre vagy értékesítésre átadásra kerülnek.

Az előkezelő téren lerakodott hulladékból kiválogatásra kerülnek a kommunális jellegű, nem inert hulladékok is, melyek szintén a Kaposvári Komplex Hulladékkezelő Központba kerülnek átszállításra, ártalmatlanításra.

A telep területére veszélyes hulladékot szigorúan tilos beszállítani (pl. azbeszt tartalmú törmelék, festékes edények, veszélyes anyagot tartalmazó szigetelő anyagok, stb.).

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának 35/2016. (IX. 26.) önkormányzati rendelete 12§ paragrafusa értelmében az ingatlanhasználó háztartásonként évi 1 alkalommal legfeljebb 500 kg építési és bontási hulladékot beszállíthat a Kaposvári Hulladékgazdálkodási Kft. által üzemeltetett Kaposvári Inert Hulladékkezelő és Ártalmatlanító telepre, mint ingyenesen lerakható hulladékot.

2017.05.15-től a Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi a közszolgáltatást.

9.3.2 Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (<http://www.khq.hu>)

A Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. a Kaposvári Komplex Hulladékkezelő Központ, valamint a Kaposvár Nádasdi utcai inert hulladéklerakó üzemeltetési feladatait látja el, a tulajdonossal kötött üzemeltetési szerződés alapján.

Az üzemeltetés a hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvényben, illetve a vonatkozó jogszabályokban, valamint Kaposvár Megyei Jogú Város hulladékgazdálkodási helyi rendeletében foglaltaknak megfelelően történik.

Kaposvár összefogott a 117 más településsel, hogy együttesen tegyenek a környezet megóvásáért. Mintegy 28 korszerűtlen hulladéklerakót rekultiváltak, megakadályozva ezzel, hogy veszélyes anyagok jussanak a talajba, majd vizeinkbe.

Közel hat milliárdos hulladékgazdálkodási programnak köszönhetően, egy korszerű hulladékfeldolgozó központ is megépült korszerű hulladékgyűjtésre alkalmas járművekkel és hulladékfeldolgozó eszközökkel, melyek biztosítják, hogy nagyobb hatékonysággal, az újrahasznosítást szem előtt tartva lehessen ártalmatlanítani a településeken keletkező hulladékot. Ez nemcsak a környezetünk védelme miatt fontos, hanem gazdasági megfontolásból is: a beruházás haszna hosszú távon a háztartások szemétszállításra fordított kiadásában jelentkezik.

A tervek szerint a hulladékfeldolgozó központnak legalább 30 évig kell kiszolgálnia a Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás lakóit. Ennek feltétele, hogy a lakosság is változtasson jelenlegi hozzáállásán, és szelektíven gyűjtse az újrahasznosítható hulladékokat.

8. ábra: Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. létesítményeinek helyszínei: Hőgyész, Kaposvár (2), Nagybajom

Az új szemlélet megkívánta a hulladékszállítás megváltoztatását is az új hulladékgazdálkodási rendszerben.

Családi házas övezetekben

Szelektíven gyűjtött csomagolási hulladékok (műanyag, papír, fém, üveg) házhoz menő begyűjtése:

Szelektíven gyűjtött hulladékokat a közszolgáltató tervezetten heti egy alkalommal a háztartások előtt – erre a célra ingyenesen kiosztott gyűjtőedényekből – elszállítja, a hulladékkezelő telepen történő kézi utóválogatást követően bálázzák, majd újrahasznosításra kerül.

Komposztládák bevezetése:

Azon háztartások számára, melyek élnek a lehetőséggel – ingyenesen – 11.500 db komposztláda került kihelyezésre, a lakosság a háztartásokban keletkező növényi eredetű hulladékot ebben komposztálhatja, majd a kész komposztot saját kertjében felhasználhatja.

Kommunális hulladék elszállítása:

A vegyesen gyűjtött háztartási hulladékot közszolgáltató a szokásos módon, a szokásos hulladékgyűjtő edényben gyűjti be. A hulladékkezelő központban ebből még kiválogatják a még hasznosítható anyagokat, a hasznosíthatatlan hulladékot ártalmatlanítják és lerakják.

Társasházak övezetekben

Szelektíven gyűjtött hulladékok gyűjtőpontos gyűjtése:

A papír, a műanyag és az üveg hulladékok gyűjtése a már jól ismert gyűjtőszigeteken történik majd, melyet a közszolgáltató szükség szerinti gyakorisággal elszállít. Új elem, hogy minden társasház 50 méteren belüli körzetében van gyűjtősziget.

Kommunális hulladék elszállítása:

A vegyesen gyűjtött háztartási hulladékot közszolgáltató a szokásos módon, a szokásos hulladékgyűjtő edényben gyűjti be. A hulladékkezelő központban ebből még kiválogatják a még hasznosítható anyagokat, a hasznosíthatatlan hulladékot ártalmatlanítják és lerakják.

Zöldhulladék elszállítása:

A tavaszi és őszi metszési időszakokban, a nagyobb mennyiségű zöldhulladék elszállítása továbbra is a szokásos módon történik majd. A zöldhulladék a hulladékkezelő telepen komposztálásra, majd a komposzt értékesítésre kerül.

Lomtalanítási akciók:

Évente egyszer a közszolgáltató elszállítja a háztartásokban feleslegessé vált, nem építési eredetű (inert) hulladékot. Ugyanakkor a lakosságnak lehetősége nyílik az év bármely napján az általa feleslegesnek ítélt tárgyait, illetve veszélyes hulladékait a társulás három hulladékudvarának valamelyikébe (Kaposvár, Högyész, Nagybajom) ingyenesen beszállítani.

A szelektív hulladékgyűjtés megtanulásához számos kiadvány, oktató szoftver készült, nyílt nap és program került megszervezésre azzal a céllal, hogy a lakosság minél pontosabb és szélesebb körű ismeretekhez jusson az új rendszerről. Ez része mindannak a környezetvédelmi erőfeszítéseknek, hogy jól működő hulladékgazdálkodás valósulhasson meg a Kapos mentén.

A Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. látja el a Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás közigazgatási területén a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás tevékenységét. A Társulással kötött szerződés alapján:

- ellátja a szerződésben meghatározott hulladékgyűjtési, valamint a hulladékkezelő létesítmények üzemeltetési feladatait: a lakossági, intézményi és közületi kommunális hulladék rendszeres begyűjtése, szállítása és ártalmatlanítása;
- ellátja az újrahasznosítható hulladékok gyűjtését, kezelését, feldolgozásra való előkészítését;
- üzemelteti a hulladékudvarokat, és biztosítja az egyéb közszolgáltatási jellegű hulladékok konténeres elszállítását.

A telepen az alábbi főbb hulladékáramok kezelése történik:

- a szelektíven gyűjtött lakossági és részben intézményi hulladékból a hulladékválogató műben hasznosítható frakciók (papír, műanyag, rétegelt anyagok – pl. kompozit anyagú italos dobozok –, fémek, üveg) szétválogatása, majd a nem hasznosítható rész a mechanikai válogatóműben kerül további válogatásra.
- a vegyes hulladékból a mechanikai válogatóban a hasznosítható fémtartalom (mágnesezhető és nem mágnesezhető frakciók) és a nagy fűtőértékű könnyűfrakció (RDF) leválasztása, a maradék hulladék depónián történő lerakása
- a szelektíven gyűjtött szerves hulladékok komposztálása.

A fenti technológiai részfolyamatok az alábbi létesítményekben folynak:

- hulladék válogatómű,
- mechanikai előkezelő,
- komposztáló,
- lerakó,
- a kezelési technológiához szükséges egyéb létesítmények (szociális és üzemviteli épület; gépszín, javítóműhely; gépjármű- és konténermosó; parkoló; üzemanyag-tároló- és kiszolgáló kútoszlop; abroncsmosó; hídmérleg és portaépület)

A hulladékot ártalmatlanítási díj ellenében veszik át. Kaposvár városból beszállított biológiailag lebomló (EWC 20 02 01) hulladékot kaposvári lakcímmel rendelkező lakos legfeljebb 1000 kg/háztartás/év mennyiségig, egy vagy több alkalommal térítésmentesen beszállíthat. Olyan anyagok átvételére, amelyhez a hulladéklerakó nem rendelkezik hatósági engedéllyel (mint pl. veszélyes hulladékok), az üzemeltető nem kötelezhető.

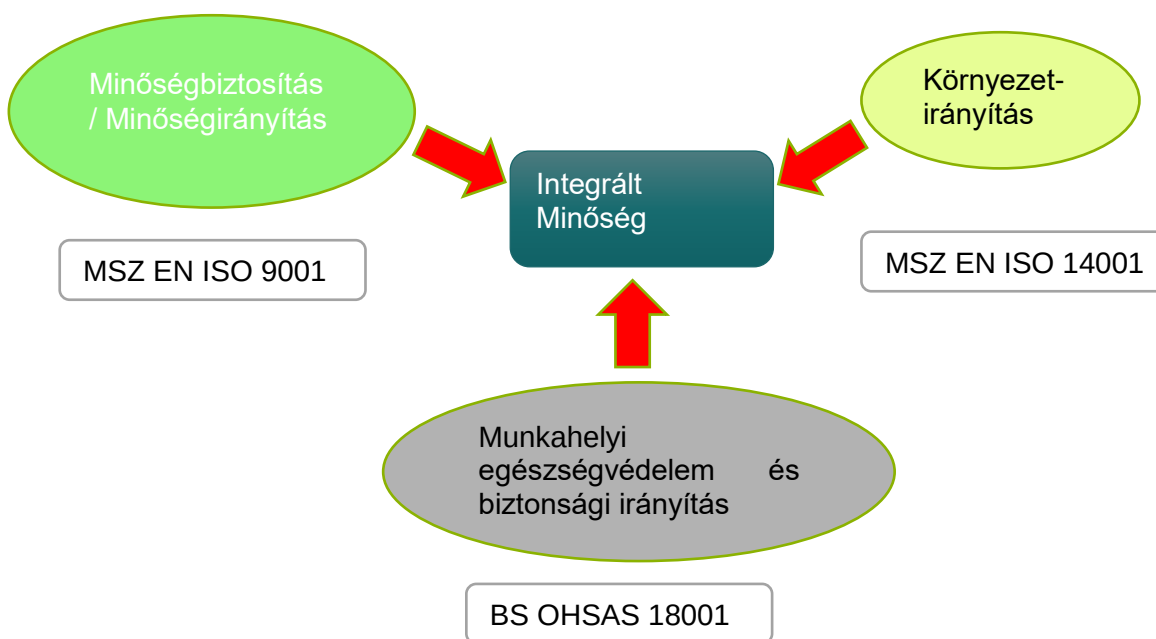
A beszállított hulladék mennyiségét a hídmérleghez szerelt számítógépes nyilvántartásba rögzítik és regisztrálják. A beszállított hulladék súlyát, származási helyét, fajtáját (az eltérő ártalmatlanítási díjak szerinti bontásban) bizonylatolják, ellenőrzik, és erről nyilvántartás készül.

Ipari üzemek, kisüzemek és egyedi beszállítók hulladékainak (termelési hulladékainak) átvétele mérlegjegy ellenében történik, és beszállítói szerződéshez kötött.

Integrált Minőség Biztosítása

A Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. Kaposvár város és a régió kommunális, valamint csomagolási hulladékának gyűjtését, átvételét, szállítását, feldolgozását és ártalmatlanítását a vonatkozó jogszabályok, törvényi előírások betartása mellett, bevezetett hatékony, dinamikus minőség; környezet; és munkahelyi egészségvédelem és biztonsági (MIR-KIR-MEBIR) irányítási rendszerek mellett végzi.

9. ábra: Integrált Minőség Biztosítás

Általános célkitűzés, hogy a lakosság, és szerződéses partnerek számára kiegyensúlyozott, egyenletes és magas színvonalú szolgáltatást nyújtson a Társaság, miközben minőségi piacképes terméket állítson elő, mint értékes másodnyersanyag.

A Társaság közbeszerzés alapján és a cégegyesülés során elnyerte a következő telepek üzemeltetésére vonatkozó tevékenységek ellátását:

- Kaposvári Komplex Hulladékkezelő Központ
- Kaposvári, Nagybajomi, Hőgyészi hulladékudvarok

A Társaság általános működését jellemzi a környezetkímélő, korszerű rekultivációs technológia elvén történő működés, melyet hosszú távon, gazdaságosan, környezetünket óvva üzemeltetnek. Minden esetben előnyben részesülnek az európai kerettörvény és a hatályos magyar jogszabályok (Hulladék Törvény) által megfogalmazott hulladékpiramisban meghatározott feldolgozási módok, mely ötlépcsős hulladékpiramis a hulladékkezelési megoldások prioritását ábrázolja, aszerint, hogy az egyes kezelési módok milyen hatással vannak a környezetre:

1. megelőzés
2. még használható anyagok **újrahasználatára** történő előkészítés
3. a már nem újrahasználatos anyagok anyagában történő **újrahasznosítása** (PET-ből újra PET)
4. anyagában történő hasznosítás mellett **energetikai hasznosítás**
5. **ártalmatlanítás** hulladéklerakóban, ahol a fentiek megoldások egyike sem megvalósítható

10. ábra: Hulladékpiramis

A beszállítókkal és felvásárlókkal kialakított kölcsönös jó kapcsolat a garancia a minden érdekelt számára előnyös, hosszú távú együttműködésre.

Az Integrált Minőség Alappillérei

Mivel érhetjük el és tarthatjuk fent a magas színvonalú Integrált Minőséget?

- **Szabályozás:** A Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. felelőssége, hogy hulladékkezelési tevékenységét a Magyarországon mindenkor érvényben lévő, hatályos, EU-s irányelvekkel harmonizált jogszabályoknak, szabványoknak megfelelően végezze, valamint vegye figyelembe az Önkormányzati szabályozásokat. Erre vonatkozóan olyan felügyeleti rendszert működtet, amely törvényes, jogilag megfelelő működést biztosít.
- **Biztonság:** Kialakításra került a munkahelyi egészségvédelem és biztonságirányítási rendszer. A rendszer üzemeltetése során alapvető cél, hogy erősítse az alkalmazottak tudatosságát, és még biztonságosabb munkakörnyezetet biztosíthassanak a munkatársak részére.
- **Környezet:** Alapvető cél olyan program kidolgozása, mely elősegíti az alkalmazottak környezetvédelem témájában való elkötelezettségét. Az Integrált irányítási rendszer tartalmazza a munkakörnyezet környezeti hatásainak felmérését, az okozott környezeti tényezők, károk csökkentését célzó javító programok kidolgozását.
- **Minőség:** Az integrált irányítási rendszerben (MIR-KIR-MEBIR) központi helyet tölt be a munkavállalókkal történő kommunikáció, konzultáció. Az integrált rendszer alapvető célja, hogy az alkalmazottak részére megfelelő és a munkavégzés szempontjából felhasználó barát rendszer működjön. A folyamatos fejlődés iránti elkötelezettséget mutatja, hogy az alkalmazottak folyamatosan megismerkedhetnek külső és belső képzések formájában a tevékenységünkhöz kapcsolódó modern technológiákkal és újításokkal, beleértve a szakmai minőségirányítási, környezetirányítási és munkabiztonsági képzéseket. A vezetőség, személyre szabott képzési tervet dolgoz ki és valósít meg, ezáltal biztosítva a folyamatos fejlődés lehetőségét.

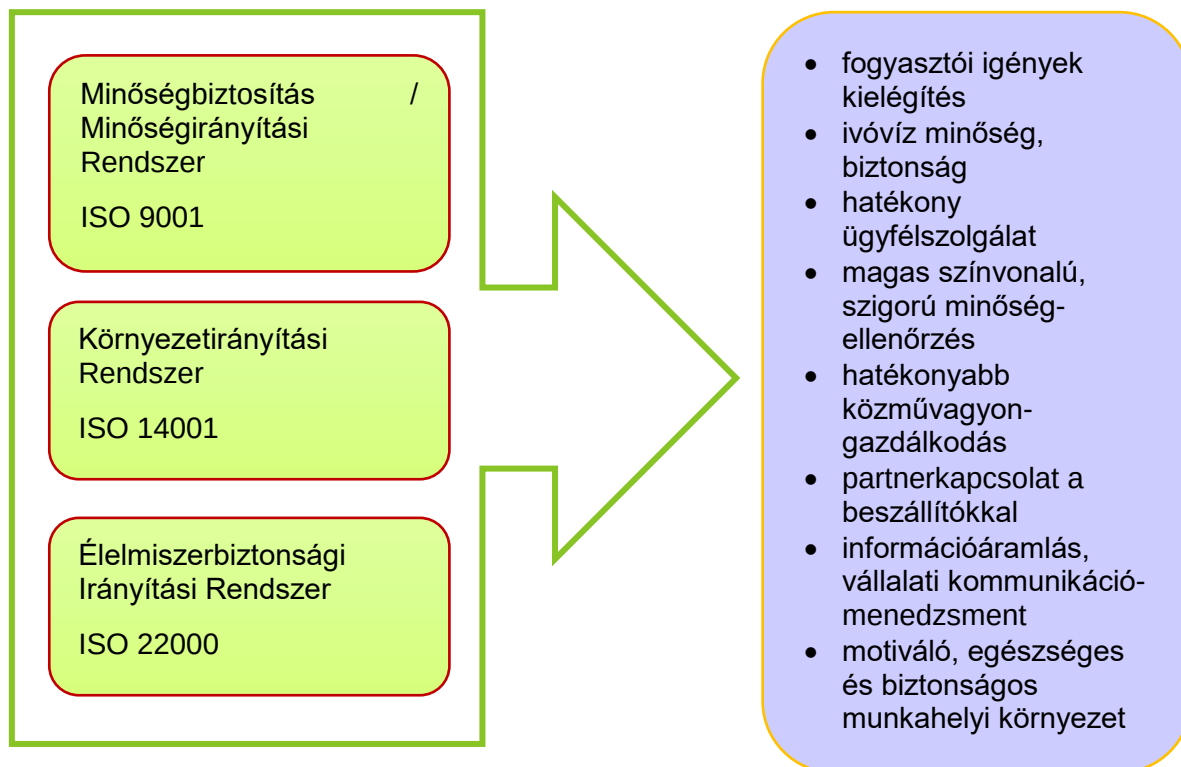
- **Audit és Felülvizsgálat:** éves belső és külső audit, ill. vezetőségi átvizsgálási rendszer alapján folyamatosan monitorozásra kerülnek a célkitűzések, programok és azok megvalósulása. A vizsgálati eredmények segítségével megállapítjuk gazdasági, technológiai, minőségi eredményeinket, szükség esetén megelőző és/vagy javító intézkedéseket hozhatunk, összehangolt intézkedésekkel még hatékonyabbá tehetjük folyamatainkat, és ezáltal az általános hatékonyságot és erőforrás-kihasználást, gyorsabban reagálhatunk a külső változásokra, valamint kitűzzük az irányvonalat, mely segít jövőbeni célkitűzések elérésében.

9.3.3 KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft.

A KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. mint 100 %-ban önkormányzati tulajdonú társaság 2009. február 01. napjától végzi tevékenységét. A társaság tulajdonosa Kaposvár Megyei Jogú Város, Juta, Kaposhomok és Zselickislak Községek Önkormányzata.

A hosszú távon eredményes és stabil vállalat megvalósulását és működtetését a bevezetett integrált rendszer biztosítja.

11. ábra: KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. integrált rendszere

Fő tevékenysége a településeken a teljes körű ivóvíz szolgáltatás biztosítása, valamint a szennyvízelvezetés és -tisztítás megvalósítása. A tevékenységek kiszolgálásához szükséges teljes körű járulékos tevékenységet elvégzik: az ivóvíz kitermelését, kezelését, fogyasztókhoz történő eljuttatását. A keletkezett szennyvizeket az önkormányzati tulajdonban lévő szennyvízcsatorna hálózatok működtetésével a központi tisztító telepre jut, ahol a tisztítás után a szigorú előírások betartása mellett az élővízbe vezetik. A szolgáltatott ivóvíz minőségi paramétereit, illetve a megtisztított szennyvíz kémiai, biológiai vizsgálatait a Nemzeti Akkreditáló Testület által minősített laboratóriummal ellenőrzik.

A cég működésében alapvető értéknek jelennek meg az alábbiak:

- megbízhatóság
- eredményesség
- folyamatos fejlődés
- kiszámítható pályaképek
- elégedett fogyasztók és elégedett

A környezetirányítási rendszer mögött alaposan átgondolt környezetirányítási stratégia húzódik meg a következő kulcselemekkel:

Víztermelés – vízbázisok védelme

A vízbázisvédelem fogalma az utóbbi évtizedben szakmai körökben egyre inkább bekerült a köztudatba, egyik jeléül annak, hogy az ivóvízellátásra alkalmas vízkészletek jelentősége szerte a világon megnőtt. Gazdasági, társadalmi elemzések az ivóvíz kérdését a jövő évtizedek, évszázadok fejlődésének egyik legfontosabb kulcstényezőjének tartják. A vízbázisok két nagy csoportja a jövőbeni igények kielégítésére szolgáló ún. *távlati vízbázisok*, és a jelenlegi ivóvízellátást biztosító ún. *üzemelő vízbázisok*. Az ivóvízellátás az önkormányzatok felelőssége. A vízgazdálkodási törvény szerint a vízbázisvédelem egyaránt szerepel az állami és az önkormányzati feladatok közt. A jövőbeli vízigények kielégítésére, illetve esetlegesen elszennyeződött vízbázisok kiváltására szolgáló távlati vízbázisok előzetes biztonságba helyezése és védelme kizárólagos állami feladat mindaddig, míg konkrét felhasználói igény jelentkezik. A vízjogi engedély alapján igénybe vett (üzemelő) ivóvízbázisok védelme viszont már az engedélyes feladata.

A Vízellátási Főmérnökség felelős a vízellátásért <http://www.kaviz.hu/static/files/Telep%C3%BCI%C3%A9slista.pdf> települések közigazgatási területein. A teljes vízbiztonsági rendszer a már meglévő Minőség- és Környezetirányítási Rendszerbe lett beillesztve. A dokumentáció felépítése a következő: a vízellátó hálózat részletes felmérése, a kockázatok számbavétele, kockázatelemzés, a kritikus szabályozási pontok, és üzemeltetési-előfeltételi pontok meghatározása, napi üzemeltetési tevékenység ezzel összefüggő szabályozása. Ezen felül a közegészségügyi hatóság által jóváhagyott vízminőség-vizsgálati Program alapján végzi a Főmérnökség a termelt és szolgáltatott vizek rendszeres minőségellenőrzését.

Szennyvízkezelés – ezen belül iszapkezelés, ártalommentes elhelyezés

A kommunális szennyvíz általánosságban, a háztartásokban, szállodákban, éttermekben, különböző intézmények konyháiból, illemhelyeiből, mosdóiból kerül ki. Mennyiségét a szennyvízcsatornába jutó csapadék, locsoló- és öntözővizek valamint bizonyos ipari jellegű tevékenységek szennyvizei is növelhetik. A vizet szennyező anyagok veszélyessége miatt szükséges a kommunális szennyvíz jó hatásfokú tisztítása. A tisztítás célja a közegészségi veszély nélkül befogadóba engedhető illetve újrahasznosítható tisztított víz, valamint megfelelő kezelés után értékes anyag tartalma miatt hasznosítható, ártalommentesen elhelyezhető kommunális szennyvíziszap előállítása.

A Szennyvízkezelési Főmérnökség tevékenységi körébe tartozik <http://www.kaviz.hu/static/files/Telep%C3%BCI%C3%A9slista.pdf> csatornázott településeken keletkező szennyvizek elvezetése és tisztítása, a csatornázatlan területekről beszállított szippantott szennyvizek előkezelése, tisztítása. A csatornázott településeken keletkező ipari és lakossági (kevert) szennyvizet a szennyvízcsatorna hálózaton gyűjtik össze, és szennyvízátemelők segítségével továbbítják a szennyvíztisztító telepre, ahol mechanikai és biológiai tisztítási lépcsők után a szennyezőanyagoktól megtisztítva – a

kibocsátási határértéknek megfelelően – kerül a befogadóba. A szennyvíz- elvezetés és kezelés műtárgyainak üzemeltetésén túl, azok karbantartása, állagmegóvása és folyamatos üzemképességük biztosítása is a Főmérnökség feladata. A főmérnökség dolgozói veszik át üzemeltetésre a közületi- és lakossági csatornabekötéseket, biztosítják az építés során a szakfelügyeletet. Az esetleges reklamációkat, panaszokat kivizsgálják, és elvégzik a szükséges hibaelhárítási feladatokat is. Az épülő új szennyvízcsatornák műszaki ellenőrzése és üzemeltetésre történő átvétele is a feladatkörükbe tartozik. Az agglomerációból és a nem csatornázott területekről beszállított szippantott szennyvizet (települési folyékony hulladék) a szennyvíztelep erre kialakított műtárgyában fogadják és ártalmatlanítják.

Hulladékok kezelése – nem veszélyes hulladékok, illetve a veszélyes hulladékok elhelyezése

A veszélyes hulladékot eredményező vagy veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységnél betartandó alapvető követelmény, hogy törekedni kell a hulladék képződésének és veszélyességének megelőzésére és csökkentésére, illetve minél nagyobb arányú hasznosítására, biztosítani kell a hulladék sorsának nyomon követhetőségét, ellenőrizhetőségét, és meg kell akadályozni a környezet szennyezését, illetve az egészség károsítását.

Energiagazdálkodás – üzemanyag, gáz és villamos energiafelhasználás optimalizálás

Az energiagazdálkodás célja a minőségileg és mennyiségileg megfelelő energia biztosítása a költségek minimalizálása mellett. Az energetikai folyamatok és beruházások optimalizálása, az energiaszükséglet csökkentése, az energiával, mint természeti erőforrással való gazdálkodás. Meghatározó eleme a környezetvédelem, ezen belül tehát a megújuló energiák alkalmazására való törekvés.

A fenti célok elérésére indított programok megvalósításához biztosítja a társaság az erőforrásokat. A minőségi- és környezeti teljesítés javítása folyamatos törekvés.

A tulajdonosokkal egyeztetett stratégia szerint a társaság Kaposvár regionális körzetében részt vesz a vízi közművek üzemeltetésére kiírt üzemeltetési vagy koncessziós pályázatokon, tovább erősítve eddigi pozícióját, amely alapján a térség egyik vezető vízszolgáltatója.

Ahogy már említésre került korábban, a minőség- és környezeti teljesítés növelésére a minőségi vízellátás biztosítása érdekében Vízbiztonsági Terv (WSP) készítésével élelmiszer-biztonsági rendszert működtet a társaság, míg a szennyvízelvezetés és tisztítás folyamatánál a tevékenységre vonatkozó jogszabályi követelményeknek való megfelelés a cél, valamint nyilvánosságot adni a környezetvédelem terén elért eredményeknek, céloknak és programoknak.

Minőségvizsgáló Laboratórium

Az akkreditált labor az egyes tevékenységi területeknek nyújt szakmai segítséget, mint:

- A KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. által üzemeltetett szennyvíztisztító telepek technológiai és üzemellenőrző vizsgálatainak végzése,
- A KAVÍZ Kft. által üzemeltetett vízműtelepeken és ivóvízhálózatokon ivóvíz mintavétele és vízkémiai vizsgálata,

- A kaposvári-, a nagybajomi és a jutai szennyvíztisztító telepek szennyvizeinek és szennyvíziszapjainak mintavétele és laboratóriumi vizsgálata. A telepek önkontroll vizsgálatainak végzése,
- A közcsonna-hálózatot szennyező ipari üzemek szennyvízkezelésének helyszíni ellenőrzése, szennyvíz mintavételezése, laboratóriumi vizsgálatok elvégzése,
- Az érvényben lévő rendeletek szerint a fogyasztóknál vételezett ivóvízminta akkreditált területnek megfelelő mintavétele és kémiai vizsgálata.
- A műszaki területünkben feltüntetetteknek megfelelően külső megrendelések vizsgálatainak elvégzése

9.3.4 Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft.

A Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft. olyan kommunális szolgáltató, amely 2013-ban a Kaposvári Városgazdálkodási Zrt-ből jött létre kiválással. A KVG Zrt. 1992. január 1.-én alakult, és a Kaposvári Költségvetési Üzem, majd a Városgazdálkodási Vállalat jogutódjaként mintegy 46 éves múlttra tekint vissza.

2017. májusától a Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. vette át a hulladékgazdálkodással összefüggő közszolgáltatást Kaposváron, illetve a Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás egész területén, lásd 4.3.3.

9.3.5 Kaposvári Környezetvédelmi Kft.

A Kaposvári Környezetvédelmi Kft., jogelődjét tekintve több mint húsz éve végez hulladékszállítást a dél-dunántúli régióban.

Fő tevékenységük az ipari termelés során képződő veszélyes és nem veszélyes hulladékok szállítása, gyűjtése. Az átvett és elszállított hulladékokat országos stratégiai végártalmatlanító partnereinknél ártalmatlanítatjuk.

A Társaság elsődleges célja, hogy szakmai tapasztalatukra alapozva hosszú távú, megbízható és költséghatékony megoldást kínáljon Ügyfelei részére.

A Társaság a megfelelő engedélyek és szakmai tapasztalatok birtokában, a vonatkozó környezetvédelmi és ADR-előírások (Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás) maradéktalan betartásával végzi tevékenységét.

Hulladékszállítási és -ártalmatlanítási szolgáltatás a termelés során keletkező hulladékok széles skáláját lefedi, legyen szó veszélyes festékes vagy olajos kannákról, festék- vagy olajmaradékról, olajsűrőről, veszélyes iszapokról, kórházi és egyéb egészségügyi hulladékokról vagy nem veszélyes gyártási maradékokról, ideértve az élelmiszer vagy gépipari, műanyagipari hulladékokat.

A hulladékártalmatlanító stratégiai partnerkapcsolatok révén valamennyi ártalmatlanítási technológia rendelkezésre áll, így pl. veszélyes és nem veszélyes hulladék égetése égetőműben, veszélyes és nem veszélyes hulladékok lerakása hulladék-lerakóban, hulladékok hasznosítással történő ártalmatlanítása.

Zárt furgonokból, platós és konténerszállító járművekből, nyerges vontatós szerelvényekből álló géppark az elérhető eszközök széles skáláját lefedik. Igazodva az egyedi ügyféligényekhez és megoldásokhoz, az adott hulladék jellemzőinek és mennyiségének legmegfelelőbb szállítóeszközt és gyűjtési módot tudja a Társaság biztosítani. A Társaság úttisztítást, burkolt felületek tisztítását, valamint összegyűjtött hulladékok ártalmatlanítását is vállalja.

Az nyújtott szolgáltatás során a Társaság biztosítja az ADR- minősített csomagolóeszközöket, a Társaság ellenőrzi a szükséges jelöléseket, bárcázásokat, segítséget nyújt az esetleges nem megfelelőségek helyesbítésére, jövőbeli megelőzésére.

A Társaság tanácsadási tevékenységet – a 25/2014. (IV. 30.) NFM Rendelet által előírt kijelölt ADR- biztonsági szaktanácsadóval – is nyújt a leggazdaságosabb szállítási gyakoriságra, logisztika kiválasztásra, valamint annak kialakítására vonatkozóan. Ugyancsak segítséget nyújt a Társaság a környezetvédelmi, valamint ADR-előírások jogszabályi útvesztőjében és kapcsolódó adminisztráció teljesítésében, a veszélyeshulladék-szállítmányokhoz tartozó SZ-jegyek kitöltésében, és az eljárások jogszabályokkal történő harmonizálásában.

A Társaság biztosítani tudja, hogy Kaposvár területén 24 órán belül elszállítja a hulladékok és veszélyes hulladékok elszállítását, mely az egyedi igényekhez igazodó, rugalmas szolgáltatást tesz lehetővé.

9.3.6 További Közszolgáltatók

A Kapos Holding Zrt. mellett a város közszolgálati feladatainak ellátásában jelentős szerepet tölt be a Kaposvári Önkormányzati Vagyonkezelő és Szolgáltató Zrt. és a kaposvári E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt.

9.3.6.1 Kaposvári Önkormányzati Vagyonkezelő és Szolgáltató Zrt.

A Zrt. feladata, hogy biztosítsa a kaposvári távfűtési hőellátó és hőtermelő rendszerét, továbbá a város bérlakás állományának és egyéb épületeinek kezelését, üzemeltetését a Társaság szigorú minőségpolitikájának és ISO:9001 minőségirányítási rendszerének betartása mellett.

- Kaposvár az elmúlt években számos tudatos intézkedést tett annak érdekében, hogy a város úgy tudja növelni az energiahatékonyságát, hogy közben növeli a megújuló, alternatív energiák felhasználását. Az egyik cél, hogy a jelenlegi, tiszta földgázalapú hőtermelést megújuló alapú és hulladékhő-hasznosítással váltsa ki.

Több, előkészített fejlesztési programja közül 2017-ben két projektet nyújtott be a város a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program pályázati keretére, s mindkettő pozitív elbírálásban részesült, 50 százalékos támogatással.

A két projekt során, több mint 3 milliárd forintból korszerűsíti távhőhálózatát Kaposvár. A tervek szerint 2019. szeptemberére, októberére megújulnak a régi, elhasználódott távvezetékek, újak épülnek, bővül a fogyasztók köre, és a károsanyag-kibocsátás csökkenésén túl, két, régi hőközpont is megújul. A projekt révén a földgázüzemű kazánok termelésének nagyobb része lesz kiváltva, ami alapján csökken a felhasznált földgáz és ennek megfelelően a CO₂ kibocsátás. Mindemellett faapríték-tüzelésű biomassza-fűtőművet telepítenek, ami a megtermelt hőenergiát a távhőrendszerbe integrálja majd. A projekt több ponton érinti a város útfelújítási munkáit is, így több helyszínen tudatos tervezés eredményeképpen, már korábban kiépítették a vezetékeket az útfelújítás során.

A projekt műszaki tartalma megfelel a **2015. évi LVII. törvényben írtakkal az energiahatékonyságról**. „Hatékony távfűtés: olyan távfűtési rendszer, amely legalább 50%-ban megújuló energia, 50%-ban hulladékhő, 75%-ban kapcsolt energiatermelésből származó hő vagy 50%-ban ilyen energiák és hők kombinációjának felhasználásával működik”

9.3.6.2 Kaposvár E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt.

Az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. az E.ON Hungária csoport részeként Somogy, Baranya, Tolna, és Zala megye északi részén, azaz a déli országhatártól egészen Balatonig, a Dunától a nyugati határig szolgáltatja a villamos energiát az általa üzemeltetett, folyamatosan karbantartott és fejlesztett áramhálózaton keresztül.

A hálózati beruházásokkal és fejlesztésekkel a régióban a legalacsonyabb az áramszünetek száma. Kaposváron, önkormányzati beruházásom belül 2017-ben több ütemben valósultak meg villamos- és gázvezetékek, közvilágítási kábelek cseréje, illetve kiépítése mintegy két és fél milliárd Ft-os szolgáltatói beruházásokból. A beruházások során az elérhető legmodernebb technológia került beépítésre. Kaposvár „okos” közvilágításával párhuzamosan készül az „okos” hálózat kialakítása, ezzel is hozzájárulva a lakosság villamos energia ellátásának biztonságosabbá és üzembiztossá tételéhez. A közvilágítás fejlesztése során, a kandaláberek több mint fele már LED-es égővel működik, szabályozható fényerővel. Ez mintegy 30 százalékos energia megtakarítást jelent. A város célja, hogy az összes lámpa hasonló technológiával működjön.

A Társaság Integrált Minőségirányítási Rendszer alapján működik, melynek alappillérei: az ISO9001 Minőségirányítási Rendszer, az ISO14001 Környezetirányítási Rendszer, a OHSAS18001 Munkabiztonsági Irányítási Rendszer és ISO50001 Energiairányítási Rendszer. Ez utóbbi tudatos innovatív személetével a Társaság folyamatosan tovább növeli az energia felhasználás hatékonyságát, előtérbe helyezve a megújuló energiaforrások használatát. Az Energiairányítási Rendszer része, hogy minden befolyásoló tényező nyomon követhető és mérhető legyen.

Kaposváron az E.ON Elosztó Engedélyes tulajdonában lévő áram- és gáz hálózatok üzemeltetési feladatait az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. és az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. látja el. Természetesen a tulajdoni határok törvény szerinti figyelembevételével történnek az üzemeltetési feladatok meghatározása.

Közvilágítás

A **közvilágítási** üzemeltetési feladatait

- az E.ON tulajdonában lévő közvilágítási áram-hálózatok esetében az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. látja el. Amely csak a passzív hibákra terjed ki a VET szerint.

- Az KMJV Önkormányzata tulajdonában lévő közvilágítási áramhálózatok üzemeltetési feladatait a KMJV Városgondnoksága és az általa megbízott - a közbeszerzési eljárás alapján nyertes vállalkozás, jelenleg a - VILL-KORR Hungária Kft. látja el. Ide tartoznak a passzív elemek hibajavításai külön megrendelésre és az aktív hálózati elemek üzemeltetése.
- A közvilágítási hálózat tulajdoni határai még tisztázás alatt vannak. A hálózat nagysága és a pontos hálózat kiterjedése még tárgyalás alatt van az E.ON-nal. Pontos közvilágítási leltár, digitális térkép készítése folyamatban.
- 2018-ban a közbeszerzési eljárásban nyertes áramkereskedő az MVM Partner Zrt. Kaposváron nagyságrendileg a közvilágítás esetében a szerződött mennyiség: **1.180.859 kWh/év.**
- A megküldött számlákat a Kaposvár MJV Városgondnoksága, mint üzemeltető igazolja, illetve felügyeletet biztosít: felel a város közvilágításának üzembiztonságáért, költségeinek biztosításáért.

Intézmények

Áram üzemeltetési feladatait

- Az E.ON tulajdonában lévő áramhálózatok esetében az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. látja el, amely a közcélú áramhálózatok és a csatlakozó betápláló áramhálózatok hibáira terjed ki a VET szerint. Megjegyzés: A csatlakozási pont a tulajdoni határ.
- Az KMJV Önkormányzata tulajdonában lévő intézményeink belső saját tulajdonú áramhálózatok üzemeltetési feladatait az intézmények és az általa megbízott vállalkozások látják el, külön szerződés szerint.
- Az 2018- ban a közbeszerzési eljárásban nyertes áram kereskedő az *MVM Partner* Zrt. Kaposváron nagyságrendileg az intézmények esetében a szerződött mennyiség: **1.630.549 kWh/év.**
- A megküldött számlákat a Kaposvár MJV Gondnoksága, a Gazdasági Igazgatóság, a Kaposvári GESZ, illetve az egyes intézmények, mint üzemeltetők igazolják, illetve ezen szervezeti egységek látják el / biztosítják a felügyeletet.

Gáz üzemeltetési feladatait

- Az E.ON tulajdonában lévő gáz-hálózatok esetében az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. látja el, amely a közcélú gázhálózatok és a csatlakozó betápláló hálózatok hibáira terjed ki a Gáztörvény szerint. Megjegyzés: A csatlakozási pont a tulajdoni határ.
- Az KMJV Önkormányzata tulajdonában lévő intézményeink belső, saját tulajdonú gáz hálózatainak üzemeltetési feladatait az intézmények és az általa megbízott vállalkozás látja el, külön szerződések szerint.
- 2018-ban - a 20 m³/h feletti fogyasztásméréssel felszerelt intézmények esetében - a közbeszerzési eljárásban nyertes gáz kereskedő az ELMŰ-ÉMÁSZ Energiaszolgáltató Kft. Kaposváron nagyságrendileg az intézmények esetében a szerződött mennyiség: **214.334 gnm³/év.**
- Egyetemes szolgáltatás esetén, intézményeinknél az NKM Földgázszolgáltató Zrt. az illetékes.
- A megküldött számlákat a Kaposvár MJV Gondnoksága, a Gazdasági Igazgatóság, a Kaposvári GESZ, illetve az egyes intézmények, mint üzemeltetők igazolják, illetve ezen szervezeti egységek látják el / biztosítják a felügyeletet.

9.4 Térmaterületenként meghatározott programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban

9.4.1 Levegő programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban

23. táblázat: Programjavaslatok levegő témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés/Teljesülés
1. A levegő minőségének megismerése, a meglévő mérőrendszer működtetése, adatok gyűjtése, a lakosság tájékoztatása	1.1. Kapcsolat felvétele a méréseket végző szervvel, az adatátadás módjának kialakítása,	folyamatos	Önkormányzat, DD- KÖFE,	Feladat folyamatosan végrehajtva. Felelősök köre változott: Önkormányzat, Somogy Megyei Kormányhivatal.
	1.2. Önkormányzati adatbázis kialakítása, hardver, szoftver eszközök biztosítása.	2005.	Önkormányzat, DD- KÖFE,	Megtörtént. További bővítés pályázati forráshoz kötve.
2. A közlekedés eredetű légszennyezés csökkentése	2.1. Belváros sétáló övezetének kiterjesztése, forgalomtól elzárt területek növelése,	2008.	Önkormányzat, Közútkezelő KHT.	Feladat végrehajtva.
	2.2. Tömegközlekedési eszközök minőségi cseréje,	folyamatos	Önkormányzat, Tömegközlekedési Rt	Feladat végrehajtva.
	2.3. Vasút fejlesztése,	2004-2014.	Magyar Állam	Feladat folyamatosan végrehajtva.
	2.4. Kerékpárutak fejlesztése.	folyamatos	Önkormányzat	Feladat folyamatosan végrehajtva.
3. Fűtési eredetű kibocsátások csökkentése, energia felhasználás hatékonyság javítása	3.1. Földgáz hálózat fejlesztése (lakossági, vállalkozói és intézményi),	2008.	KÖGÁZ, lakosság, intézményeknél önkormányzat	Feladat folyamatosan végrehajtva.

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés/Teljesülés
	3.2. Alternatív energiaforrások bevezetésének támogatása, ismeretterjesztés: napenergia, biomassza, hulladékhő hasznosítása,	folyamatos	Egyének, közösségek	Feladat végrehajtva. folyamatosan
	3.3. Konvektoros gázfűtés korlátozása a lakótelepeken, távfűtés erősítése.	folyamatos	Önkormányzat hatósági és építésügyi igazgatási feladat	Feladat végrehajtva. folyamatosan
4. A város porterhelésének csökkentése	4.1. Dombvidéki vízrendezés,	2010.	Önkormányzat, pályázatok, társulások	Feladat végrehajtva. folyamatosan
	4.2. Utak portalanítása,	folyamatos	Önkormányzat	Feladat végrehajtva. folyamatosan
	4.3. Portalanított utak kiépítése a zárt kerti és a mezőgazdasági területekhez,	folyamatos	Földtulajdonosok, pályázatok, Önkormányzat,	Feladat végrehajtva. folyamatosan
	4.4. Helyes mezőgazdasági eljárások kialakítása és népszerűsítése a porszennyezés kialakulásának megakadályozására.	folyamatos	Agrárkamara, Falugazdász	Feladat végrehajtva. folyamatosan
5. A város pollen terhelésének csökkentése	5.1. Parlagterületek csökkentése, megszüntetése kül- és belterületen.	folyamatos	Önkormányzat, szervezetek, civil földtulajdonosok, ÁNTSZ	Feladat végrehajtva. folyamatosan
6. Városi levegő minőségének javítása	6.1. Belterületi zöldfelületek karbantartása, növelése nem allergizáló növények telepítésével, fatelepitési program folytatása.	folyamatos	Önkormányzat, civil szervezetek, lakosság	Feladat végrehajtva. folyamatosan

9.4.1.1 Kapcsolódó indikátorok

A levegővel kapcsolatos programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

Tervezett feladatok	Megjegyzés/Teljesülés
A korábbi időszakhoz képest mennyivel növekedett vagy csökkent az egyes légszennyezők immissziós koncentrációja az adott mérőponton, ill. a város egész területén;	A teljes összehasonlítás 2018. évtől lehet, a felszerelt, új mérőpont alapján. A OLM alapján nem romlott a levegő minőségi állapota.
Az immissziós mérőhálózati mérőpontok számának és helyének változása, a vizsgált paraméterek számának bővítése;	Saját erőből egy plusz mérőpont. Jelenleg pályázati forrásból kívánjuk bővíteni a mérési pontok számát.
Belterületi zöldterületek nagyságának, arányának és mértékének változása (nö, csökken, nem változik);	Növekszik.
Kerékpárutak hosszának éves növekedése;	Növekszik.
Gázvezetékek hosszának és a vezetett gázzal ellátott lakások számának növekedése;	Kis mértékben növekszik.
Egyéb alternatív energianyerő berendezések elterjedése: hőszivattyúk, napkollektorok;	Növekszik. Napelemek többségben.
Ipari parkok kialakítása, betelepült iparágak jellemzőinek és számának alakulása;	Ipari park nagysága növekedett. A betelepült iparágak növekedése ettől az időponttól várhatóan növekvő tendenciát fog mutatni.
A vasút fejlesztésére - vagy visszafejlesztésére - vonatkozó adatok alakulása: felújított sínpályák hossza, járatok számának csökkenése, stb.	A MÁV több fejlesztését is végrehajtott a térségben és Kaposváron is.

9.4.1 Vizek programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban

A felszín alatti vizek további szennyezésének megakadályozására a szennyezőforrásokat fel kell mérni és fel kell számolni. A felszín alatti vizek terhelésének jelentős része csökken, ha a szennyvízelvezetés és -tisztítás tervszerű ütemben folytatódik.

Kiemelt fontosságú feladat a belvízzel érintett és veszélyeztetett területek mentesítése, és a dombvidéki vízrendezés.

24. táblázat: Programjavaslatok víz témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés/Teljesülés
1. A felszíni és felszín alatti vizek állapotára vonatkozó adatbázis létrehozása, fenntartása	1.1. A felszíni vizekre vonatkozó adatok egy adatbázisba való rendezése,	2005.	Önkormányzat Közreműködők: DD-KÖFE, VIZIG, ÁNTSZ, Vízmű Kft.	A bevezetésre kerülő térinformatikai rendszer második fejlesztésénél figyelembe véve.
	1.2. Felszín alatti vizekre vonatkozó adatbázis létrehozása,	2005.	Önkormányzat Közreműködők: VIZIG, ÁNTSZ, Vízmű Kft.	Nem teljesült.
	1.3. Felszíni és felszín alatti vizekre vonatkozó térinformatikai rendszer kialakítása.	2006.	Önkormányzat, Vízmű Kft	Egy része folyamatban.
2. A vízbázis védelembé helyezése és védelemben tartása	2.1. A vízbázis védelembé helyezése,	2006.	Önkormányzat, Vízmű Kft., VIZIG	Folyamatosan végrehajtva.
	2.2. A vízbázis védelemben tartása.	folyamatos	Önkormányzat, Vízmű Kft., VIZIG, DD-KÖFE, ÁNTSZ	Folyamatosan végrehajtva.
3. Felszíni vizek minőségének javítása	3.1. Rendszeres meder tisztítás.	folyamatos	Önkormányzat,	Folyamatosan végrehajtva.
4. Deseda tározó kiemelt védelme	4.1. A védelmet ki kell terjeszteni a tározó teljes területére,	2005.	Önkormányzat, DDNPI, DD-KÖFE	Folyamatosan végrehajtva.
	4.2. Illegális szennyvíz beeresztések felkutatása ill. megakadályozása.	folyamatos	Önkormányzat,	Folyamatosan végrehajtva. pontos feltárás megtörtént. Intézkedési terv elkészítése a feladat.
5. A város felszín alatti vízkészletének megóvása a külső szennyeződésektől	5.1. Az önkormányzat és a hatóságok együttműködésének erősítése a szilárd és folyékony hulladékok elhelyezésének ellenőrzésekor, illegális hulladéklerakók felszámolásakor.	folyamatos	Önkormányzat, Vízmű Kft., DD-KÖFE, VIZIG, ÁNTSZ	Folyamatosan végrehajtva.

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés/Teljesülés
6. Csatornázottság növelése, a keletkező szennyvizek gyűjtése, tisztítása, szennyvíziszapok ártalommentes elhelyezése	6.1. A csatornázottság mértékének további növelése,	folyamatos	Önkormányzat, egyének, pályázati lehetőségek kihasználása	Folyamatosan végrehajtva.
	6.2. Szennyvíziszapok ártalommentes elhelyezése.	folyamatos	Önkormányzat, Vízmű Kft., INJEKTOR Kft.	Folyamatosan végrehajtva. A szennyvíztelep fejlesztésével a biogáz előállítása lesz megoldott a szennyvíziszapból.
7. Ivóvízminőség javító program	7.1. Víz tisztító technológia kiegészítése (ammónia mentesítés),	2009.	Önkormányzat, Vízmű Kft. ÁNTSZ, VIZIG, országos vízminőség-javító pályázat	Folyamatosan végrehajtva.
	7.2. Ivóvízhálózat tisztítása.	folyamatos	Önkormányzat, Vízmű Kft.	Folyamatosan végrehajtva.
8. Belvízzel érintett és veszélyeztetett területek mentesítése, védelme	8.1. Belterületi csatornák állagának fenntartása, Meglévő belvízvédelmi csatornák felújítása, folyamatos fenntartása, átemelők üzemeltetése.	folyamatos	Önkormányzat, VIZIG	Folyamatosan végrehajtva.
9. Dombvidéki vízrendezés	9.1. Dombvidéki vízrendezés, csapadék vizek elvezetése, a felső földréteg helyben tartása,	folyamatos	Önkormányzat, társulások	Folyamatosan végrehajtva.
	9.2. Övárkok kiépítése.	folyamatos	Önkormányzat, Társulások, pályázatok	Folyamatosan végrehajtva.

9.4.1.1 Kapcsolódó indikátorok

Indikátorok, a vízzel kapcsolatos programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

	Megjegyzés/Teljesülés
A vízbázis védelembe helyezésének kialakítása, a rendszer működtetése;	Folyamatosan végrehajtva.
Szennyvíztisztító telep korszerűsítésének befejezése, fajlagos mutatók javulása;	2019. évre végrehajtva. Beruházás folyamatban.
Csatornahálózat hosszának és a bekötések számának alakulása;	Folyamatosan végrehajtva.
A folyékony települési hulladék mennyiségének alakulása, csatornázatlan területeken a vízfogyasztáshoz kapcsolódó alakulása;	Növekedés.
Vízvezető árkok hosszának alakulása, meliorált területek nagysága;	Növekedő tendencia.
Szennyező források feltárása;	Folyamatosan, hatósággal közreműködve.
Évenkénti VIZIG értékelés a vízkivételekről és használatokról, a minőségi változásokról;	Folyamatos kommunikáció megléte.
Évenkénti ÁNTSZ értékelés az ivóvizekről.	Folyamatos kommunikáció megléte. Végrehajtó a Somogy Megyei Kormányhivatal.

9.4.1 Föld programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban

A földdel (különösen a mezőgazdasági, erdőgazdasági művelés alatt levő földekkel) kapcsolatos bármilyen beavatkozást a jelzett ágazatok helyzete alapvetően befolyásol. Bizonytalanságot okoznak a kis birtokméretek, a mezőgazdaság uniós kereteken belüli működésével kapcsolatos ismeretek hiánya, az országosan késlekedő agrár-környezetvédelmi programok, és általában a földek állapotával kapcsolatos adatok hiánya.

A lakott és ipari területeken a talajszennyezésre vonatkozó ismeretek hiánya és ezek megelőzésének, elhárításának rendszere esetleges.

25. táblázat: Programjavaslatok föld témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés/Teljesülés
1. Városi szintű földvédelmi stratégia kialakítása	1.1. A mennyiségi földvédelem érvényesítése a városfejlesztési, területrendezési elhatározásokban, döntésekben,	folyamatos	Önkormányzat	Folyamatosan végrehajtva.
	1.2. Eróziót csökkentő eljárások elterjesztése, megismertetése,	folyamatos	Települési önkormányzat, Agrárkamara, Hegyközség, Kertbarát-kör	Folyamatosan végrehajtva.
	1.3. Vegyszermentes, biogazdálkodási eljárások megismertetése.	folyamatos		Folyamatosan végrehajtva.
2. A talajok védelme, károsodásának megelőzése, helyreállítása	2.1. A talajokra jelentős hatást gyakorló tevékenységek és telephelyek kataszterének elkészítése, engedélyezési, ellenőrzési rend kialakítása,	2005.	Önkormányzat, Szakhatóságok, Lakosság	Folyamatosan végrehajtva.
	2.2. A talajokra jelentős hatást gyakorló lakossági tevékenységek azonosítása, ütemterv a felszín alatti vizek védelmével összhangban,	folyamatos	Önkormányzat, Szakhatóságok, Lakosság	Folyamatosan végrehajtva.
	2.3. A károsodott területek jegyzékének elkészítése, beavatkozások tervezése, megkezdése.	folyamatos	Önkormányzat, Szakhatóságok,	Folyamatosan végrehajtva.
3. Az agrár-környezetvédelem céljainak és eszközeinek megismertetése	3.1. Kistérségi agrár-környezetgazdálkodási program kidolgozása,	2005.	Önkormányzat, Kistérségi Társulás, Külső résztvevő	Folyamatosan végrehajtva.
	3.2. Képzési és bemutató program a talajok mezőgazdasági hasznosításához.	2005.	Önkormányzat, Kistérségi Társulás, Külső résztvevők	Folyamatosan végrehajtva.

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés/Teljesülés
4. Erdő, erdősáv-telepítés	4.1. Az agrár-környezetgazdálkodási program által meghatározott területeken, ill. a város környezetminőségének javítása érdekében.	folyamatos	Önkormányzat, Vállalkozások, Erdőfelügyelet	Folyamatosan végrehajtva.

9.4.1.1 Kapcsolódó indikátorok

Indikátorok, a földel kapcsolatos programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

Megjegyzés/Teljesülés	
A művelésből kivont földek növekedési üteme;	A nagyobb ipari parkok kialakítása, és a beruházások kapcsán növekedő tendenciát mutat.
A vetésszerkezetben a gabona túlsúlyváltozásának mértéke a sokszínű növénytermesztés javára;	Nincs információnk.
Elkészült tervek, programok, a tájékoztatásokon résztvevők létszáma;	Nincs információnk.
Elkészült kataszterek, az ellenőrzések számának jelentős növekedése;	Nincs információnk.
A talajok mennyiségi és minőségi állapotjellemzőivel kapcsolatos ismeretek gyarapodása;	Nincs információnk.
A vegyszermentes, bioélelmiszerek megjelenése, piacának kialakulása;	Helyi termékek
A kialakult biotóp hálózat.	Az új zöldterületekkel növekvő tendenciát mutat.

9.4.2 Természetvédelem: természetvédelmi programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban

26. táblázat: Programjavaslatok természetvédelem témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés/Teljesülés
1. Új országos jelentőségű védett területek létrehozása	1.1. Új területek kijelölése, javaslattetele.	folyamatos	DDNPI, term. civilszervezetek	Nem történt intézkedés.
2. Új helyi jelentőségű védett területek kialakítása és egyedi helyi értékek védelme	2.1. Kaposvár várost övező természeti és természetközeli területeinek természetvédelmi értékeinek alapos kutatása, felmérése, majd új helyi védelemre érdemes területek védetté nyilvánítása,	folyamatos	DDNPI, Önkormányzat, civil szervezetek	Nem történt új intézkedés.
	2.2. Kaposvár belterületén az egyedi helyi értékek (idős értékes fák, parkok stb.) feltárása, védetté nyilvánítása.	folyamatos	DDNPI, Önkormányzat, civil szervezetek	Nem történt új intézkedés.
3. A Környezetileg Érzékeny Területek (ESA) ökogazdálkodási rendszerének kialakítása	3.1. Környezetileg érzékeny agrárterületek kijelölése,	folyamatos	DDNPI, Önkormányzat, civil szervezetek, gazdálkodók	Nem történt új intézkedés.
	3.2. Az erózióknak kitett területeken az erdő és gyepek részarányának honos fajokkal való növelése,	folyamatos	DDNPI, Önkormányzat, civil szervezetek, gazdálkodók	Nem történt új intézkedés.
	3.3. A szántóként használt területeken talaj éves "borítottságának" növelése. A vetésforgók visszaállítása a termelési folyamatban,	folyamatos	DDNPI, Önkormányzat, civil szervezetek, gazdálkodók	Nem történt új intézkedés.
	3.4. A védett természeti területek puffer zónáját érintő agrárterületek kemikális felhasználásának fokozott ellenőrző rendszerének megteremtése.	folyamatos	DDNPI, Önkormányzat, civil szervezetek, gazdálkodók	Nem történt intézkedés.

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés/Teljesülés
4. Zöldterület fejlesztés	4.1. Közparkok bővítésének lehetőségét meg kell vizsgálni,	2005.	Önkormányzat,	Folyamatos bővülés, burkolt területek növényesítése új célként került megfogalmazásra.
	4.2. Tavak környéki telepítések megtervezése,	2005.	Önkormányzat,	Nem történt új intézkedés.
	4.3. Átszellőző folyosó fenntartása.	folyamatos	Önkormányzat,	Folyamatos karbantartás.
5. Természetvédelmi kiadványok elkészítése	5.1. Ismeretterjesztés, természeti tudatformálás.	folyamatos	DDNPI, Önkormányzat, civil szervezetek, gazdálkodók	Folyamatos kommunikáció van a környezetvédelmi szemléletformálás kapcsán.
6. Egyedi tájértékek kataszterének elkészítése	6.1. Természeti képződmények kataszterének elkészítése.	2005.	DDNPI, Önkormányzat	Nem történt meg.

9.4.2.1 Kapcsolódó indikátorok

Indikátorok, a természet- és tájvédelmi programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

Megjegyzés/Teljesülés	
A védett területek számának növekedése;	Nem változott.
Új - védelemre tervezett - területek kijelölése;	Nem változott.
A kistérség ökológiai programjának elkészítése és megvalósítása;	Nem történt meg.
Egyedi tájértékek kataszterének elkészítése;	Nem történt meg.
Természetvédelmi programok, akciók, kiadványok száma, ismertsége, résztvevők száma.	Folyamatos.

9.4.1 Hulladékgazdálkodás programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban

27. táblázat: Programjavaslatok hulladékgazdálkodás témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés
1. Hulladékgazdálkodás fejlesztési program	1.1. Hulladékgazdálkodási i terv készítése (LXIII.tv. szerint),	2004.	Önkormányzat, KVG Rt.	Nem releváns
	1.2. Hulladék adatbázis kialakítása (LXIII. törvényi előírás),	2004.	Önkormányzat, KVG Rt.	Nem releváns
	1.3. Hulladék – kezelési szabályzat elkészítése (LXIII. törvényi előírás).	2004.	Önkormányzat, KVG Rt.	Nem releváns
2. Kaposmenti Hulladékgazdálkodási Program gesztori szerepe	2.1. Megvalósíthatósági tanulmány elkészítése,	2004	Önkormányzat	Elkészült
	2.2. Együttműködő önkormányzatokkal történő szerződéskötés,	2004	Önkormányzat	Elkészült
	2.3. Regisztrált pályázat benyújtása,	2005	Önkormányzat, pályázat készítő szervezet,	Elkészült
	2.4. Beruházás indítása,	2007	Önkormányzatok, EU források	Elkészült
	2.5. Létesítmények üzembe helyezése, átadások.	2008	Önkormányzat	Elkészült
3. Hulladékkeletkezés csökkentési program / tudatformálás	3.1. Nyilvánosság, kapcsolatépítés, tudatformálás a magánháztartások, kereskedelmi egységek, szervezetek, közintézmények, stb. felé.	folyamatos	... továbbá civil szervezetek	Elkészült, folyamatos kommunikáció
4. Hulladékhasznosítási program / szelektív gyűjtési program	4.1. Lakosságnál: papírhulladék gyűjtésére -tömbházak esetén- külön, speciális gyűjtőedényzet további kihelyezése,	folyamatos	Önkormányzat KVG Rt., pályázatok	Elkészült
	4.2. Iskolai papírgyűjtési akciók folytatása,	folyamatos	Önkormányzat KVG Rt.	Elkészült

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés
	4.3. Szolgáltatónál: hasznosítható hulladékok utóválogatása a szeméttelen,	2008.	KVG Rt.	Elkészült
	4.4. Tudatformálás. Nagyobb reklám a médiákban a szelektív hulladék - gyűjtési akciókról, a jó példákról.	folyamatos	Önkormányzat médiák	Elkészült
5. Komposztálási program	5.1. Komposztálható hulladékok külön gyűjtése, helybeni felhasználása a családi házas övezetben.	2004.	Önkormányzat, lakosság	Elkészült
6. Felhagyott, illegális szemétkerakók rekultiválásának programja	6.1. Illegális lerakók kataszterének elkészítése, rekultivációs terv folytatása,	folyamatos	Önkormányzat, civil szervezetek	Elkészült
	6.2. Rekultiváció megvalósítása.	2009.	Önkormányzat, Külső résztvevők	Elkészült
7. Nem veszélyes hulladékok gyűjtése	7.1. Szelektív gyűjtés kiterjesztése a város teljes területére,	folyamatos	Önkormányzat, KVG Rt.	Elkészült
	7.2. Építési törmelék, inert hulladék feldolgozó telep megvalósítása.	2005	Önkormányzat, KVG Rt.	Elkészült
8. Veszélyes hulladékok gyűjtése	8.1. Lakosság körében tovább bővíteni a gyűjtést,	folyamatos	Önkormányzat, KVG Rt.	Elkészült
	8.2. Meg kell teremteni az állati hullák biztonságos elszállítását.	2004.	Önkormányzat	Elkészült
9. A köztisztaság javításának programja	9.1. Közterületek, parkok, játszótérek megtisztítása az állati faecáliától. A közterület felügyelői tevékenységének bővítésével őrző-tervezési szervezése,	folyamatos	Önkormányzat, lakosság,	Elkészült
	9.2. Tudatformálás: iskolások körében.	folyamatos	Önkormányzat, KVG Rt.	Elkészült

9.4.1.1 Kapcsolódó indikátorok

Indikátorok, a hulladékgazdálkodási programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

	Megjegyzés
A városi szinten keletkező hulladékmennyiség, növekedésének megállítása, stagnálása, csökkenése;	Kommunális hulladék csökkenése, szelektíven gyűjtött hulladék növekedése.
Regionális program megvalósítása;	Elkészült
A feltárt (illegális) és rekultivált lerakók száma, új vadlerakók számának csökkenése;	Elkészült
A szelektív gyűjtési rendszerek elterjedtsége, a visszagyűjtött anyagok mennyisége;	Növekvő tendencia
Hulladékgazdálkodási terv elkészítése, megvalósítása;	Elkészült
Környezetirányítási rendszert bevezetett vállalkozások száma. (ISO 14000, EMAS);	Elkészült
Környezettudatosságot erősítő, tudatformáló programok bevezetése (vállalkozók, lakosság, önkormányzat, iskolai oktatás, nevelés);	Elkészült
A város részvétele a tiszta, virágos települések programjában.	Elkészült

9.4.1 Energiagazdálkodás programjavaslatok

28. táblázat: Programjavaslatok energiagazdálkodás témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés
1. Települési energiasztratégia elkészítése	1.1. A városfejlesztés energetikai vonzatainak kidolgozása,	2004.	Önkormányzat	Elkészült
	1.2. A helyi energiagazdálkodás környezetvédelmi szempontú fejlesztése.	2004-2014.	Önkormányzat	Elkészült
2. Önkormányzati energiatakarékosági intézkedések	2.1. Önkormányzati intézményi energetikai átvilágítás,	2005-2006.	Önkormányzat	Elkészült
	2.2. Közvilágítás felülvizsgálata, egységesítése.	2005-2008.	Önkormányzat	Elkészült az első ütem, szabályozó rendszerrel kiegészítve.
3. Energiatudatossági programok	3.1. Lakossági energiatakarékosági felmérés.	2005-2006.	Önkormányzat, Külső közreműködők	Folyamatos kommunikációt igényel
4. Önkormányzati rendeletalkotás	4.1. Új épületek (középületek) kötelező csatlakozása a távfűtőhálózattal ellátott területeken.		Önkormányzat	Elkészült, beruházás folyamatban

9.4.1.1 Kapcsolódó indikátorok

Indikátorok, az energiagazdálkodási programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

	Megjegyzés
A helyi energiagazdálkodással kapcsolatos tervek, intézkedések, száma;	növekedett
Energiatudatossági programok, kiadványok száma, azon résztvevők száma.	növekedett

9.4.2 Közlekedési programjavaslatok az előző környezetvédelmi programban

A közúti közlekedés környezeti hatásai jelentik a város egyik legjelentősebb környezeti problémáját. A megoldások lehetőségét, körét alapvetően befolyásolja az a tény, hogy a közlekedés sokszereplős (egyrészt a résztvevők száma szerint, másrészt a közlekedésben, annak feltételrendszerének biztosításában, szabályozásában, ellenőrzésében résztvevők száma szerint is), az úthálózat, a településszerkezet (a városfejlesztés és területrendezés) által hosszútávra determinált, a gazdasági fejlődéssel párhuzamosan (az ezer lakosra jutó gépjárművek számának növekedése következtében) a környezeti terhek növekedése prognosztizálható. Az előbbiekhöz képest az érdemi beavatkozások feltétel- és eszközrendszerének jelentős része az Önkormányzat hatósugarán kívül van, vagy anyagi vonzatát tekintve kívül kerül:

	Megjegyzés
úthálózat-fejlesztések (tehermentesítő út, önkormányzati utak karbantartására, felújítására fordítható források rendelkezésre állása),	Folyamatos karbantartás, felújítás az ütemezésnek megfelelően.
a nagyfogyasztású és környezetterhelésű gépjárművek kedvezőbb kibocsátású járművekkel történő felváltása,	Megvalósítva, a teljes buszpark cseréje
a környezeti szempontokat fokozottan figyelembe vevő jogszabályalkotás,	Figyelembe véve
a közlekedés összes területére kiterjedő következetes ellenőrzés,	Folyamatos
a közúti-vasúti személy-és teherszállítás arányainak, érdekeltségi rendszerének fenntartása, javítása,	Folyamatos
a mobilitásközpontú életmód tompítása, elfogadható alternatívák állítása,	Folyamatos
tudatformálás.	Folyamatos, évente megrendezésre kerülő mobilitási hét is ehhez járul hozzá

29. táblázat: Programjavaslatok közlekedés témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés
1. A helyi közlekedéssel, környezeti hatásaival összefüggő adatbázis létrehozása	1.1. Kapcsolat felvétele, megállapodások az információkkal rendelkezőkkel, az adatátadás módjának kialakítása,	folyamatos	Önkormányzat, Szakhatóságok, közszolgáltatók	Elkészült
	1.2. Önkormányzati adatbázis kialakítása, hardver, szoftver eszközök biztosítása.	2005.	Önkormányzat,	Elkészült
2. Közlekedésfejlesztési koncepció kialakítása		2005.	Önkormányzat	Elkészült
3. A közlekedés eredetű lég- és zajszennyezés csökkentése	3.1. Helyi közlekedésszervezési, forgalomszabályozási intézkedések,	folyamatos	Önkormányzat, Közlekedésben érintett szervezetek	Elkészült
	3.2. Helyi tömegközlekedés színvonalának megőrzése, fejlesztése,	folyamatos	Önkormányzat	Elkészült, folyamatos
	3.3. Önkormányzati utak, járdák felújítása.	folyamatos	Önkormányzat	Elkészült, folyamatos
4. Parkoló gépjárművek szabályozásának ellenőrzésének programja és	4.1. Az érintett szervezetek együttműködésén alapuló fokozott ellenőrzés,	folyamatos	Önkormányzat, Közlekedésben érintett szervezetek	Elkészült
	4.2. Gazdátlan gépjárművek (és részeik) lakossági bejelentésének fogadása, intézkedések megszervezése,	folyamatos	Önkormányzat, Rendőrség, lakosság	Elkészült, Közterület Felügyelet bevonása
	4.3. Parkolási rend felülvizsgálata, új lehetőségek biztosítása.	folyamatos	Önkormányzat,	Elkészült, folyamatos
5. A közlekedésből származó rendkívüli környezet-veszélyeztetés csökkentése	5.1. Intézkedési terv kidolgozása a veszélyes szállítmányok városközpontot elkerülő áthaladására,	2004.	Önkormányzat, Katasztrófa-védelem	Elkészült
	5.2. Intézkedési terv kidolgozása a veszélyes szállítmányok lakott területen	2004.	Önkormányzat, Katasztrófa-védelem	Elkészült

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés
	kívüli éjszakai parkoltatásáról, őrzött parkoló kialakítása.			
6. A kulturált közlekedés programja	6.1. A helyi kulturált közlekedés javítása (iskolák, lakosság, vállalkozásokra kiterjedően, kommunikációs kampány, ellenőrzési kampány, akciók, közlekedésmentes nap.	folyamatos	Önkormányzat, Közlekedésben érintett szervezetek, lakosság	Folyamatos
7. A kerékpáros közlekedés programja	7.1. A kerékpáros életmód, turizmus népszerűsítése, tudatformáló, ismeretterjesztő kampány,	folyamatos	Önkormányzat, érdekelt vállalkozások	Elkészült, folyamatos
	7.2. Kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása, kerékpárút építések.	folyamatos	Önkormányzat	Elkészült, folyamatos
8. A vasúti közlekedés feltételeinek javítása	8.1. A vonalkorszerűsítés.	2004-2014	Magyar Állam	Részben elkészült

9.4.2.1 Kapcsolódó indikátorok

Indikátorok, a közlekedési programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

Megjegyzés	
A városi belső forgalmat (E/nap) csökkentő hatása;	Elkerülő út megépítésével csökkent a belső forgalom
A helyi tömegközlekedés mutatóinak javulása (szállított utasok száma, kihasználtság, járművek átlagos életkora, stb.);	Kis mértékben javulás tapasztalható
Az önkormányzati utak állapota (jó, közepes, rossz);	Jó, sok esetben kiváló
A jelentős forgalmi eredetű zajjal terhelt lakosság számának csökkenése (forgalomcsökkentés, zajvédelem);	Csökkenést eredményeztek a beruházások, és a forgalmi renden való módosítás
A gépjárművek kibocsátását, műszaki állapotát, szabályos és kulturált közlekedést ellenőrző, betartató beavatkozások száma;	Csökken.
Kiépített kerékpárutak hosszának növekedése;	Növekedés tapasztalható.
Kulturált közlekedési akciók száma.	Több akció, több résztvevő, rendezvények „öko” rendezvénné való fejlesztése

9.4.1 Zaj-, rezgésterheltség programjavaslatok a korábbi környezetvédelmi programban

Az úthálózat kedvezőtlen kialakítását megváltoztatni nem lehet, ezért indokolt a közlekedésből adódó zaj terhelés csökkentésének lehetőségeit feltérképezni és tervszerűen megvalósítani.

30. táblázat: Programjavaslatok zaj- és rezgés témakörében

Program	Alprogram	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés
1. Közlekedési eredetű zajterhelés csökkentése	1.1. Közlekedési zajterhelési térkép elkészítése,	2005.	Önkormányzat	Elkészült
	1.2. Úthálózat fejlesztése esetén környezeti hatásvizsgálat elkészítése,	folyamatos	Önkormányzat, Közútkezelő Kht,	Folyamatos
	1.3. Forgalm szervezési intézkedések.	folyamatos	Önkormányzat	Folyamatos
2. A zajvédelmi előírások betartása és betartatása az utak mentén (sebesség korlátozás, védelmi intézkedések, passzív védelem kialakítása, stb.)	2.1. Az önkormányzat, a hatóságok és a civil szervezetek hatékonyabb együttműködésével a szükséges és előírt zajvédelmi intézkedések meghozatala és végrehajtása, ill. végrehajtatása.	folyamatos	Önkormányzat, Közútkezelő Kht., DD-KÖFE, ÁNTSZ	Folyamatos
3. Szórakoztató létesítmények, rendezvények okozta zajterhelés csökkentése	3.1. Eseti zajos események külön engedélyeztetése,	folyamatos	Önkormányzat, ÁNTSZ	Folyamatos
	3.2. Lakosság bevonása a nagyobb rendezvények tervezésébe, a civil szervezetek véleményének kikérése.	folyamatos	Önkormányzat, civil szervezetek, ÁNTSZ	Folyamatos

9.4.1.1 Kapcsolódó indikátorok

Indikátorok, a zajvédelmi programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

	Megjegyzés
Helyi közlekedési zajterhelési térkép és intézkedési terv elkészítése;	Folyamatos aktualizálása szükséges
A jelentős közúti közlekedési zajjal terhelt lakosság számának csökkenése (forgalom csökkentése, zajvédelem);	Folyamatos szabályozással, kerülő utak építésével, kerékpáros forgalom előtérbe helyezésével
Egyéb zajpanaszok (szórakoztatóipari, szolgáltatói, ipari, stb.) számának csökkenése.	Folyamatos

9.4.1 Környezetbiztonsági programjavaslatok

Amit az állapotértékelés alapján tudunk, az a potenciális veszélyeztető tényezők/tevékenységek köre, a bekövetkezés feltételezhető / valószínűsíthető helye, és a legkevésbé a veszélyeztetés bekövetkezésének ideje. A rendkívüli környezetveszélyeztetések túlnyomó része vagyonbiztonságot, gazdasági érdeket és személybiztonságot is érint. A feltételezhető veszélyekre, a károsodások elkerülésére éppen eseti jellegük, bekövetkezésük bizonytalansága miatt nehéz a szükséges mértékű személyi és tárgyi feltételeket biztosítani. Míg a felkészülést és az állandó készenléti szolgálatot az adott területen és a potenciális veszélyeztető tényezők körén belül "az akárhol, akármikor történhet" elvnek megfelelően kellene biztosítani, addig a feltételek ezt alul teljesítik. A környezetveszélyeztetés bekövetkezési valószínűségének minimalizálása és a már bekövetkezett károk következményeinek elfogadható - időben és mértékében- csökkentése jelentheti a beavatkozások két sarokpontját.

31. táblázat: Programjavaslatok környezetbiztonság témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés
1. Potenciális környezeti veszélyek adatbázisának létrehozása	1.1. Az ide vonatkozó adatok, információk folyamatos gyűjtése, aktualizálása.	folyamatos	Önkormányzat, Katasztrófavédelem, Szakhatóságok,	Folyamatos
2. Környezetbiztonsági koncepció kialakítása	1.2. A megelőzés, elhárítás, beavatkozások tervezése, személyi, tárgyi feltételeinek javítása, megteremtése, tájékoztatási rendszer kialakítása,	2004.	Önkormányzat, Katasztrófavédelem	Elkészült
	1.3. Veszélyes tevékenységek, technológiák fokozott ellenőrzése, kockázatokat csökkentő programok indítása,	folyamatos	Önkormányzat, Katasztrófavédelem, Szakhatóságok, Vállalkozások	Folyamatos
	1.4. Veszélyes szállítmányok nyilvántartása, útvonalának és parkoltatásának ellenőrzése,	folyamatos	Önkormányzat, Katasztrófavédelem, Szakhatóságok,	Folyamatos
	1.5. Illegális, veszélyes tevékenységek feltárása.	folyamatos	Önkormányzat, Lakosság	Folyamatos

9.4.2 Önkormányzati környezetvédelmi programjavaslatok az előző környezetvédelmi programban

32. táblázat: Programjavaslatok önkormányzati környezetvédelem témakörében

Program	Alprogramok, feladatok	Program ütemezése	Felelősök, közreműködők	Megjegyzés
1. A Hivatali környezetvédelmi tevékenység felülvizsgálata, javítása	1.1. A Hivatal szakmai tevékenységét támogató Környezetvédelmi Fórum létrehozása,	2005.	Önkormányzat, Környezetvédelmi referens, Külső közreműködő	Megvalósult
	1.2. Környezetvédelmi Csoport (+1 fővel) létrehozása,		Jegyző	Megvalósult
	1.3. Települési környezetvédelmi információs rendszer (TEKIR) kiépítése, -szakterületi alrendszer (előadók, képviselt területek információi), -a város környezeti alrendszere (elemek, tényezők, kiemelt projektek),	2005.	Környezetvédelmi referens	Nem releváns
	1.4. Szakmai képzési terv elkészítése Környezetirányítási Rendszer bevezetése (EMAS).	2004-2006.	Környezetvédelmi referens	Folyamatban
2. A megelőző szemléletű környezetvédelem forrásainak megteremtése	2.1. Környezetvédelmi program készítése (6 évre),	2004-től	Környezetvédelmi referens	Folyamatos frissítés
	2.2. A költségvetés környezeti szempontú felülvizsgálata. Bevonható források feltárása (forrástérkép elkészítése).	évenként	Környezetvédelmi referens	Folyamatos
3. VKMB Környezetvédelmi Alap	3.1. Az alap pénzügyi forrásainak felülvizsgálata.	2004.	Környezetvédelmi referens	Folyamatos

9.4.2.1 Kapcsolódó indikátorok

Indikátorok, az önkormányzati programok, beavatkozások eredményességének lehetséges mutatói, mérőszámai:

	Megjegyzés
Szervezetek létrehozása, megalakítása. (Műszaki Igazgatóságon belül Kv.i Csoport, stb.);	Megvalósult KÖFI, nem releváns
Környezetfejlesztési tervek, programok, akciók elkészítése;	Megvalósult, folyamatos
Éves környezeti jelentések készítése;	Folyamatos
Környezetirányítási Rendszer bevezetése;	Folyamatban
Települési Környezetvédelmi Információs Rendszer (TEKIR) létrehozása;	Elvégezve
Lakossági környezeti tudatformáló akciók száma, résztvevők száma;	Folyamatosan növekszik
A környezetvédelemmel kapcsolatos fejlesztések mértéke.	Folyamatosan növekszik

9.5 Kiemelt turisztikai fejlesztések

Kaposszentjakabi Bencés Apátság- tervezett projekt

A projekt keretében a térség legrégebbi és egyik legjelentősebb kulturális örökségi helyszínének, a Szentjakabi Bencés Apátság és közvetlen környezetének turisztikai fejlesztése valósul meg tervezetten, melynek során a meglévő adottságokra építkezve, a védett kulturális örökség megóvása mellett komplex turisztikai szolgáltatás kialakítása történik.

Az Apátság Kaposvár városközpontjától keletre, a Zselicség és a Kaposvölgy találkozásánál, egy dombon található. A műemlék autóval, helyi járatú busszal jól megközelíthető, a sportosabb kedvűek gyalog vagy kerékpárral is elérhetik a helyszínt.

A projekt tervezett megvalósulási dátuma 2019.

Az 1061-ben alapított apátság, hazánk első magán alapítású bencés monostora volt. Az épületegyüttes feltárása 1960 és 1966 között történt, műemlékvédelmi helyreállítása 1972-ben fejeződött be. A műemlék a 2000-es évek elejétől látogatható újra. Az utolsó beruházás 2013-ban történt, ekkor újult meg a színpad burkolata, a nézőtér, új hang- és fénytechnika került beszerzésre, új játszótér épült. A főbejáratnál nyugatra új gazdasági bejárat került kialakításra, mely egyben biztosítja a színpad akadálymentes megközelíthetőségét is. 2014-

ben a templom régészeti feltárásait követően annak helyreállítása is megtörtént.

Az Apátság gyönyörű építészeti emlék, melynek látogatottsága nyáron magasabb, mivel itt rendezik meg nyaranta a Szentjakabi Nyári Esték programsorozatát. A műemléki épület romjai és a szabadtéri színpad mellett tartozik az apátsághoz egy múzeum, mely jelenleg kevésbé érdekes kiállítási tartalommal bír, sem ismeretterjesztő, sem turisztikai célokat

nem szolgál kielégítően. Az apátság gyönyörű parkos környezetben helyezkedik el, rendben tartott és igényes, ugyanakkor kiaknázatlan lehetőségeket is hordoz. A park hátsó részében egy játszóteret és a kilátót is találunk, utóbbi használaton kívül van, felújításra szorul. A park egyéb részei jelenleg kihasználatlanok, funkció nélküliek, a projekt ezek fejlesztésére is tartalmaz terveket.

A projekt alapvető célja olyan korszerű, a kor igényeinek megfelelő, modern technológiát alkalmazó, élményszámba menő attrakciók kialakítása, melyek felkeltik a kaposváriak és a Kaposvárra érkező turisták érdeklődését. A fejlesztés során az egyes célok elérése érdekében az alábbi projektelemeket különösen kiemelünk:

- Az építési tevékenység a műemlékvédelmi szabályozások figyelembevételével történik.
- A meglévő fogadóépületek keleti szárnyában minimális átalakítás történik.
- A nyugati szárnyban nagyobb átalakítások történnek, pl. nagyobb raktározási tér, új kiállítótér, korszerű, energiahatékony gépészeti és villamossági berendezések.
- A látogatóközpont mellett az Apátság területén további kiegészítő létesítmények is épülnek úgymint a templomhoz vezető íves gyalogjárda, kézműves műhelyek és bemutatóhelyek.
- Új funkciót kap a romkert nyugati pincéje és megvalósul a gyerekek által nagyon kedvelt sír rekonstrukció is.
- A beruházás tájépítészeti elemekkel is kiegészül, mellyel a parkot tesszük hangulatosabbá és korhűbbé. A jelenlegi kilátó is megújul.
- A projekt keretében a szükséges infrastruktúra fejlesztés is megtörténik. A meglévő parkolót (busz, gépkocsi) felújítják. Egy korábbi fejlesztés során az Apátság a városi kerékpárhálózat része lett, így már rendelkezik kerékpártárolókkal, melyek áthelyezésre kerülnek. A Monostorhoz vezető nyugati gyalogos feljáróút, továbbá a keleti aszfaltos út felújítása is része a projektnek.
- A projekt során a környezettudatosság szempontjait szem előtt tartva, kint is bent is szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas pontokat jelölünk ki.

A projekt keretében tervezett **tájépítészeti** beruházásokra is sor kerül. A felújítás és rekonstrukció kiterjed a romkert teljes területére, amelynek keretében az oda nem illő növények helyett őshonos és a kolostori környezetbe illeszkedő növények kerülnek. Fontos szerepet kapnak a gyógy-, és fűszernövények, amelyek korábban szerves részét képezték a középkori kolostoroknak. Tervben van, hogy gyógynövényekhez kapcsolódó babonákat, hiedelmeket is megosszunk itt a látogatókkal. Megjelennek új elemek is: pergola, szőlőskert (különböző szőlőfajtákkal), „paradicsomkert”.

A fejlesztés során kialakított terek lehetővé teszik, hogy az Apátság területén a színházi előadásokon túl egyéb rendezvények is megvalósításra kerüljenek.

Dorottya-ház – folyamatban lévő fejlesztés

A fejlesztés konkrét célja a jelenleg használaton kívüli, belvárosi elhelyezkedésű Dorottya-ház felújítása és abban turisztikai látványosság létrehozása. A műemlék felújításával korszerű kiállítóterek és az egyéb attrakció-elemeknek helyet adó épületrészek jönnek létre. A projekt zárása 2019.

A Dorottya-ház megújulása az épület és közvetlen környezete felújításával történik meg úgy, hogy a város új látványossága jelentős belső fejlesztésen is átesik. A Dorottya-házban és közvetlen környezetében a vezetékes infrastruktúra jelenleg is rendelkezésre áll. A jelenleg nem elérhető vagy megújuló szolgáltatások - melyek a kulturált vendégkiszolgáláshoz szükségesek (pl. mosdók, egyéb kiszolgáló egységek létesítése), - a projekt keretében tervezésre kerültek és megvalósulnak. Ezek egészülnek ki az új statikus és interaktív attrakciós tartalmakkal, melyek betervezésre kerültek.

Az épített környezet szempontjából az alábbi projektelemeket különösen fontosak:

- A kivitelezés során a Csokonai Fogadó épületének teljes körű felújítása, valamint az épület közvetlen környezetének (udvar) rendbetétele valósul meg az építészeti tervek, valamint a műemlékvédelmi szabályozások alapján. A kétszintes, pincével is rendelkező épület belvárosi látogatóközpontként, kiállító- és bemutatóterként, valamint kulturális-szabadidős térként üzemel majd.

Csiky Gergely Színház – folyamatban lévő fejlesztés

A Színház Kaposvár belvárosában, a Rákóczi téren található, nem messze a vasútállomástól és a buszpályaudvaroktól. Az épületet a Színház park veszi körül, amely szökőkútjaival, játszóterével a kaposváriak egyik kedvenc találkozóhelye. A több mint százéves múltú visszatekintő Színház ma is a régió egyetlen kőszínháza, a színjátszás központi műhelye, amely 2012-ben az Emtv. szerinti kiemelt minősítést is elnyerte.

A teátrum épülete a magyarországi szecessziós építészet kiemelkedő alkotása. A Színház terveit a „magyar Gaudínak” is nevezett Magyar Ede és Stahl József készítették, a terveket Melocco Péter budapesti vállalkozó valósította meg.

A Kaposvár jelképének számító Csiky Gergely Színház épülete Magyar Ede és Stahl József tervei alapján készült 1911-ben, benne 1955-től működik állandó társulat. Az épületet 1965-ben kibővítették, az 1980-as évek végén felújították és ellátták a ma is használatos színpadi technikákkal. Azóta jelentős átalakítást nem végeztek rajta, modernizációja esedékessé vált. A teátrum a műemléki szempontok figyelembe vételével folyó kivitelezés során kívül és belül egyaránt megújul, hogy megfeleljen a 21. századi igényeknek. A projekt várhatóan 2019. évben zárul.

Az épített környezet szempontjából az alábbi projektelemeket különösen kiemelénk:

- Az alapterület bővítése (alápincézések, szintemelések és hozzáépítés), mely jelentősen megnöveli az épületet hasznos terekkel.
- A színpadtechnika korszerűsítése, a zsinórpadlás szerkezeti átalakítása.
- Korszerű fény- és hangtechnika beépítése.
- Teljes épületgépészeti és épületvillamossági átalakítás, alternatív energiaforrások beépítése.
- A külső környezet rendezése, színpadi teherforgalom kedvezőbb kialakítása, parkolók építése.
- A projekt teljes időtartama alatt az építési engedélyben tett örökségvédelmi szakhatósági kikötések betartása lényeges szempont. Az építkezés csak teljes körű kiviteli tervdokumentáció és részlettervek elkészítése után kezdhető meg. A kiviteli tervben figyelembe kell venni a Központi Építészeti Tervtanács 19/2013 sz. műemléki szakvéleményében felsorolt megállapításokat. A történeti nyílászárók és padlóburkolatok részleges cseréje, valamint a műemlék épület külső-belső vakolatainak, festékrétegeinek szükséges mértékű eltávolítása csak jogerős és végrehajtható restaurálási engedély birtokában kezdhető meg.

